

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

ANALÝZA POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU
V MIKROREGIONU LITOVELSKO
SE ZAMĚŘENÍM NA PĚŠÍ TURISTIKU
A CYKLOTURISTIKU

Diplomová práce
(magisterská)

Autor: Bc. Kamila Vaculíková, Rekreatologie
Vedoucí práce: Ing. Halina Kotíková, Ph.D.
Olomouc 2013

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Bc. Kamila Vaculíková

Název diplomové práce: Analýza potenciálu cestovního ruchu v mikroregionu Litovelsko se zaměřením na pěší turistiku a cykloturistiku

Pracoviště: Katedra rekreologie

Vedoucí diplomové práce: Ing. Halina Kotíková, Ph.D.

Rok obhajoby diplomové práce: 2013

Abstrakt: Diplomová práce se zabývá analýzou potenciálu cestovního ruchu a podmínek pro pěší turistiku a cykloturistiku v mikroregionu Litovelsko. Jejím cílem je analyzovat současný stav a navrhnout možnosti a doporučení pro rozvoj cestovního ruchu v této oblasti. Praktická část práce obsahuje data získaná primární a sekundární metodou, která jsou zpracovaná do SWOT analýzy. Na základě této analýzy jsou v závěru práce navrženy možnosti ke zvýšení návštěvnosti a atraktivity destinace.

Klíčová slova: cestovní ruch, potenciál cestovního ruchu, organizace řízení cestovního ruchu, mikroregion Litovelsko, pěší turistika, cykloturistika

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Bc. Kamila Vaculíková

Title of the master thesis: The analysis of the potential of tourist industry in microregion Litovelsko focused on hiking and cycling

Department: Department of Rekreology

Supervisor: Ing. Halina Kotíková, Ph.D.

The year of presentation: 2013

Abstract: This thesis deals with the analysis of the potential of tourist industry in microregion Litovelsko focused on hiking and cycling. The aim is to analyze nowadays situation and to suggest possibilities and recommendation for the development of tourist industry in this area. The practical part contains data gained by primary and secondary method, these are worked out into SWOT analysis. On the basis of this analysis there are in the end of this thesis suggested possibilities to increase capacity and attractiveness of the destination.

Keywords: tourist industry, the potential of tourist industry, organization of the tourist industry management, microregion Litovelsko, hiking, cycling

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně pod vedením Ing. Haliny Kotíkové, Ph.D., uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 30. dubna 2013

.....

Děkuji Ing. Halině Kotíkové, Ph.D., starostovi Litovle Ing. Zdeňku Potužníkovi, manažerovi regionální komunikace ČCCR - CzechTourism Mgr. Janu Martincovi a asistentovi MAS Zdeňku Smékalovi, DiS. za pomoc a cenné rady, které mi poskytli při zpracování diplomové práce.

OBSAH

1 ÚVOD	8
2 PŘEHLED POZNATKŮ	10
2.1 Charakteristika cestovního ruchu	10
2.1.1 Cestovní ruch jako součást volného času	14
2.1.2 Cestovní ruch a jeho význam ve společnosti	15
2.2 Vliv cestovního ruchu na rozvoj regionů	16
2.3 Potenciál cestovního ruchu	18
2.4 Trvale udržitelný cestovní ruch	21
2.5 Destinace cestovního ruchu	22
2.6 Pěší turistika	23
2.7 Cykloturistika	24
3 CÍLE DIPLOMOVÉ PRÁCE	27
4 METODIKA	28
5 ANALYTICKÁ ČÁST	30
5.1 Vymezení a charakteristika mikroregionu Litovelsko	30
5.1.1 CHKO Litovelské Pomoraví	32
5.1.2 Svazek obcí Mikroregion Litovelsko	35
5.2 Analýza přírodního potenciálu	35
5.2.1 Přírodní atraktivity	35
5.2.2 Ostatní přírodní atraktivity	37
5.3 Analýza antropogenního potenciálu	37
5.3.1 Antropogenní hmotné atraktivity	38
5.3.1.1 Další antropogenní atraktivity	41
5.3.1.2 Ostatní antropogenní turistické cíle	41
5.3.1.3 Atraktivity v okolí mikroregionu	43
5.3.2 Antropogenní nehmotný potenciál	45
5.3.2.1 Historie	45
5.3.2.2 Osobnosti	45
5.3.2.3 Kulturní a společenské události	46
5.3.2.4 Sportovně - rekreační příležitosti	48
5.4 Analýza služeb	49

5.4.1 Dopravní infrastruktura	50
5.4.1.1 Železniční doprava	50
5.4.1.2 Silniční doprava	50
5.4.1.3 Cyklistická doprava a cykloturistika	51
5.4.1.4 Pěší turistika	54
5.4.2 Ubytovací služby	55
5.4.3 Stravovací služby	57
5.4.4 Zprostředkovatelské služby	57
5.4.5 Doplnkové služby	58
5.5 Organizace a řízení cestovního ruchu v Olomouckém kraji	59
5.5.1 Střední Morava - Sdružení cestovního ruchu	60
5.6 Propagace a prezentace	61
6 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ	64
6.1 Analýza návštěvnosti	64
6.1.1 Profil návštěvníka mikroregionu	64
6.1.2 Návštěvnost turistických atraktivit	74
6.2 Výsledky osobního dotazování a internetového dotazníkového šetření	77
7 SWOT ANALÝZA	82
8 DISKUZE	87
8.1 Profil návštěvníka	87
8.2 Návštěvnost turistických atraktivit	89
8.3 Rozhovory a dotazníkové šetření	90
9 NÁVRHY A DOPORUČENÍ	92
10 ZÁVĚRY	97
11 SOUHRN	99
12 SUMMARY	100
13 REFERENČNÍ SEZNAM	101
14 PŘÍLOHY	106

1 ÚVOD

Cestovní ruch je ve své masové podobě významnou volnočasovou aktivitou. Představuje únik ze světa všednosti každodenní práce do sféry odpočinku, příslibů neopakovatelných zážitků a nového poznání. Cestovní ruch se stal jednou z hybných sil ekonomik států a významným představitelem spotřeby lidské společnosti. Jedná se o podnikatelskou oblast, která svými potřebami vytváří pestré možnosti pro rozvoj podnikání subjektů různých velikostí a zaměření. Vedle ekonomického přínosu je nutné vidět i sociální, kulturní, politickou a vzdělanostní významnost tohoto fenoménu.

Litovelsko je turisticky velmi atraktivní oblastí předkládající svým návštěvníkům k poznání řadu historických stavebních památek a přírodních zajímavostí, turistických a cyklistických tras vedoucích nádhernou přírodou. Bohatá je také nabídka akcí z oblasti kulturního a společenského života. Rok 2003 je pro tuto oblast významný vznikem dobrovolného svazku obcí s názvem Mikroregion Litovelsko. Toto sdružení se sídlem v Litovli se mimo jiné podílí na společné péči o památky v této destinaci a podpoře venkovské turistiky.

Díky CHKO Litovelské Pomoraví, mnoha lesům a přírodním parkům je mikroregion krásným prostředím pro pěší turistiku. Existuje zde několik pěších tras značené turistickými značkami, s různou délkou a náročností. Součástí litovelské pěší turistiky jsou naučné stezky, z nichž některé jsou vhodné i pro cykloturistiku. Pro svůj zvlněný terén je tato destinace ideální oblastí právě pro cyklistiku. Cykloturistika je zde poměrně dominantním prvkem v možnostech trávení volného času zejména od jara do podzimu.

Mikroregion Litovelsko jsem si pro svou práci vybrala ze dvou důvodů. Za prvé je oblast blízko mému bydlišti a i když jsem v tomto kraji nevyrostala, její zvyky, přírodu i lidi jsem si velmi oblíbila. Druhým důvodem je skutečnost, že hlavním motivem návštěvnosti této destinace je vedle poznání také pěší turistika a cykloturistika. Aktivně trávený volný čas má pro člověka rozvíjející se charakter. Pohyb v přírodě není důležitý pouze pro budování fyzické zdatnosti, ale dokáže ovlivnit i charakter člověka a jeho morální a estetické hodnoty.

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část vymezuje základní pojmová východiska. Druhá část práce se zabývá analýzou potenciálu cestovního ruchu, tj. analýzou přírodních a antropogenních atraktivit, analýzou propagace regionu a akcí.

Součástí je i podrobná analýza slabých a silných stránek, příležitostí a hrozeb, která vychází z výsledků dotazníkového šetření analyzující návštěvnost mikroregionu a rozhovorů s představiteli obcí a Mikroregionu Litovelsko. Na základě vyhodnocení těchto skutečností jsou pro destinaci Litovelsko předloženy návrhy a doporučení, která by mohla přilákat větší počet návštěvníků a posílit tak rozvoj místní ekonomiky.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

Tato kapitola vymezuje základní teoretická východiska pro tuto práci. Jedná se o definování pojmu cestovní ruch, jeho potenciál a trvalá udržitelnost. Dále je v této části charakterizován pojem destinace a význam pěší turistiky a cykloturistiky v životě člověka.

2.1 Charakteristika cestovního ruchu

Cestování doprovází člověka od nepaměti. Poznávat a objevovat nové vedle člověka k cestování, k opuštění svého domova, k překonání často značných vzdáleností i mnohého nebezpečí. Charakter cestování se během doby měnil, v minulosti cestovali lidé především za obchodem nebo s potřebou nalézat příznivější, lepší podmínky k životu. Cestovalo se také za poznáním, studiem i za odpočinkem. Je nutné však zdůraznit, že lidé tehdy neměli k cestování tak příznivé podmínky jako máme dnes (Lednický & Pyka, 2011).

Cestovní ruch je mnohostranným odvětvím, které zahrnuje dopravu, turistická zařízení poskytující ubytování a stravování, služby cestovních kanceláří, turistický informační systém a další doprovodné služby. Podle Pourové (2010) působí v cestovním ruchu jak soukromý, tak veřejný sektor. Systémově koncipovaný rozvoj cestovního ruchu a jeho řízení v obou sektorech znamená nejen hospodářský přínos, ale má i další zhodnocení v podobě zachování původních tradic a kultur, ochrany životního prostředí a je důležitým faktorem mírového soužití (prolínání kultur a tradic, tolerance, zdravá identita apod.).

Cestovní ruch je významný společensko-ekonomický fenomén, který představuje největší pohyb lidské populace za rekreací a poznáváním. Vedle obchodu s ropou a automobilovým průmyslem patří ke třem největším světovým exportním odvětvím (Hesková, 2006)

Zajímavý pohled na cestovní ruch má Schejbal (2008, 1), který konstatuje, že „cestovní ruch je jako rychle rostoucí a košatící se strom. Stále mohutní, objevují se na něm nové a nové větve a výhonky“. Systém cestovního ruchu podle Stejskala tamtéž představuje rozsáhlé a různorodé odvětví, které tvoří systém hierarchické struktury objektů a destinací propojený s množstvím vazeb s vnějším ekonomickým, technologickým, ekologickým a politickým prostředím. Nejvíce přispívá

ke vzájemnému poznání lidí z různých zemí a kontinentů. Za zvlášť významné považuje porozumění vztahům mezi člověkem a přírodou jako nezbytným předpokladem další existence a rozvoje lidstva.

Cestovní ruch charakterizuje Vanhove (2010) jako souhrn jevů a vztahů velkého počtu lidí, které vznikají na základě pohybu lidí do destinace (dynamický prvek) a samotným pobytem v destinaci (statický prvek), přičemž tento pobyt má krátkodobý charakter. Goldner a Ritchie (2009) uvádějí, že cestovní ruch může být také definován jako procesy, aktivity a výsledky vycházející ze vztahu a interakcí mezi turisty, dodavateli cestovního ruchu, hostitelskou vládou, hostitelskou komunitou a okolím, v jejichž zájmu je přilákání návštěvníků a následná péče o ně. Podle Page a Connella (2006) se cestovní ruch stal globální ekonomickou aktivitou a zároveň součástí širšího procesu globalizace. Své konstatování potvrzují autoři růstem nadnárodních podniků v oblasti cestovního ruchu (např. mezinárodní hotelové řetězce) a to především díky rozvoji informačních technologií a vzájemné propojenosti prostřednictvím internetu.

Za všeobecně uznávanou se považuje definice Světové organizace cestovního ruchu WTO (World Tourism Organization), která s cílem sjednotit názory na definování cestovního ruchu z hlediska statistiky organizovala v roce 1991 mezinárodní konferenci, na které její účastníci přijali návrh, že cestovním ruchem se rozumí „činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její běžné prostředí (místo bydliště), a to na dobu kratší než je stanovená, přičemž hlavní účel cesty je jiný než výkon výdělečné činnosti v navštíveném místě“. Stanovenou dobou se v mezinárodním cestovním ruchu rozumí jeden rok, v domácím cestovním ruchu šest měsíců (Hesková, 2006, 11).

V odborné literatuře můžeme nalézt řadu různých kritérií systematiky cestovního ruchu. Ryglová (2009) rozděluje formy cestovního ruchu na základní a specifické. Mezi formy základního cestovního ruchu patří:

- rekreační – přispívá k regeneraci a reprodukci fyzických a duševních sil,
- kulturně poznávací – je cílený na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků,
- sportovně turistický – využívá zájmu lidí o aktivní odpočinek (aktivní sportovní činnosti),
- léčebný a lázeňský – využívá přírodní léčivé zdroje a je zaměřen na léčbu či prevenci.

Specifickým cestovním ruchem jsou podle Rygllové tamtéž: mládežnický, seniorů, městský, venkovský, kongresový, incentivní, chatařský, náboženský, zábavní, gastronomický, cykloturistika atd.

Trh cestovního ruchu má celou řadu zvláštností, které vyplývají z charakteru potřeb klientů a z charakteru služeb v cestovním ruchu. Jako hlavní specifické rysy trhu cestovního ruchu lze uvést:

- podnikání v cestovním ruchu není záležitostí jednoho roku, ale jedná se o dlouhodobé aktivity,
- rozvoj cestovního ruchu je podmíněn politicko - správními podmínkami,
- produkt cestovního ruchu nelze vyrábět na sklad,
- místní a časová vázanost tvorby, realizace a spotřeby služeb,
- vysoká závislost na přírodních a historických atraktivitách,
- místní a časové oddělení nabídky, poptávky a spotřeby,
- výrazná sezónnost,
- trh je silně determinován přírodními faktory a dalšími nepředvídatelnými vlivy,
- vysoký podíl lidské práce,
- těsný vztah nabídky a poptávky,
- mezinárodní charakter (Rygllová, 2009).

„Produktem cestovního ruchu je vše, co je nabízeno na trhu cestovního ruchu a má schopnost uspokojit potřeby návštěvníků a vytvořit tak komplexní soubor zážitků. Z ekonomického hlediska je produkt cestovního ruchu souborem volných statků, služeb, zboží a veřejných statků, které jsou předmětem spotřeby účastníků cestovního ruchu“ (Hesková, 2006, 96-97). Volným statkem se rozumí většina přírodních statků, které účastníci cestovního ruchu využívají-dlouhodobě spotřebovávají. Jde např. o vzduch, sluneční svit, déšť, mořskou vodu. Podstatou služeb v cestovním ruchu je činnost, hodnota je určena užítkem, který přináší. V cestovním ruchu jde o široký sortiment služeb poskytovaných účastníkům cestovního ruchu. Dělí se na služby dodavatelské, zprostředkovatelské, specializované a služby místní infrastruktury (např. služby ubytovací, dopravní, stravovací, informační, průvodcovské, pojišťovací, komunální atd.). Výrobek, který je určený k realizaci na trhu, se nazývá zbožím. Každé zboží slouží k uspokojení určité potřeby a má svoji cenu. V cestovním ruchu jde např. o jídla a nápoje určené účastníkům cestovního ruchu, turistické mapy, upomínkové předměty a další. Veřejný statek je statek určený pro kolektivní spotřebu, ze kterého mají

prospěch všichni. Příkladem mohou být prostranství ve městech (náměstí, parky), některé lidmi vytvořené atraktivity cestovního ruchu (městské památkové rezervace, lidové slavnosti) nebo kulturní krajiny (dlouhodobě přetvářená země antropogenními vlivy) (Hesková, 2006).

Produkt cestovního ruchu je podle Schejbala (2011, 3) definován různým způsobem, podle náplně a komplexnosti. „Představuje nabídku služeb, atraktivit, potencionálních zážitků a zboží a může zahrnovat jednotlivou službu, přes balíček služeb až po služby zahrnující celou destinaci. Z pohledu zákazníka je turistickým produktem komplex prožitků“.

Z předchozího textu je zřejmé, že služby jsou rozhodující součástí produktu cestovního ruchu. Podle Orišky (2010) jde o ekonomické statky, které mají převážně nehmotný charakter a v cestovním ruchu představují heterogenní soubor užitečných efektů určených k uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu. Služby mají určité znaky, a to obecné, které se vztahují i na služby cestovního ruchu a speciální, charakteristické pouze pro služby cestovního ruchu. Mezi znaky obecné patří:

- nemateriální charakter služeb,
- vysoká spotřeba živé práce při poskytování služeb,
- začlenění vnějšího faktoru do procesu poskytování služeb,
- soulad poskytování služeb s jejich spotřebou,
- pomíjivost služeb.

Speciálními znaky služeb jsou:

- časová a místní vázanost služeb na primární nabídku cestovního ruchu,
- komplexnost a komplementárnost služeb,
- zastupitelnost služeb,
- mnohooborový charakter služeb,
- nezbytnost zprostředkování služeb,
- dynamika a sezónnost poptávky po službách,
- nezbytnost poskytování informací o službách a jejich kvalitě,
- neanonymita spotřebitele služby (Oriška, 2010).

Produkty cestovního ruchu jsou nejvíce nabízeny formou produktových balíčků za určitou cenu. Tato forma je pro zákazníky výhodná a pohodlná, neboť kupují zajištěné služby v požadované kvalitě za přijatelnou, předem známou cenu. Je výhodná i pro poskytovatele produktu, protože umožňuje efektivnější využití vlastních kapacit,

dopravních systémů a do produktu zařazených služeb v konkrétní destinaci. V současné době silně roste zájem o produktové balíčky „na míru“, tzv. podle individuálních požadavků zákazníka (Schejbal, 2011).

2.1.1 Cestovní ruch jako součást volného času

Způsob života člověka se neustále mění a tím se také mění nároky na trávení volného času. „Část doby, kterou má jedinec pro sebe a s níž může disponovat podle svého uvážení, je volný čas“ (Fišerová, 2008, 7). Podle Dohnala (2002) je volný čas postindustriálním a moderním fenoménem, jehož nárůst byl ovlivněn technologickým rozvojem ve dvacátém století.

Cestovní ruch je zařazen do nevýrobních činností, do terciárního sektoru, do sektoru služeb. Tyto služby podle Pourové (2010) slouží k uspokojování základních lidských potřeb. Přispívají ke zvyšování životní úrovně a k možnostem využívání volného času. Také Hall a Page (2006) se zabývají vztahem mezi cestovním ruchem a volným časem. Podle nich se jedná o dlouhodobý a složitý proces, neboť s vývojem hierarchie lidských potřeb a možností jejich uspokojování dochází současně k nárůstu komplexity a diverzity těchto vztahů. Tyto fenomény (cestovní ruch a volný čas) se vzájemně překrývají a prostupují. Do tohoto systému vstupuje také další faktor – práce, která je představována služebními cestami ve spojitosti s cestovním ruchem.

Smyslem cestovního ruchu je tedy obnovení kreativity, tvořivosti a hodnotné využití volného času. Za trend současné doby považuje Fišerová (2008) individuální prožitkovost a osobní odpovědnost za vlastní způsob prožívání. Účastník cestovního ruchu očekává v rámci nabídky cestovního ruchu programy bohaté na nové vjemy. Cestování se pak stává hrou, která výrazně motivuje účastníka k poznání a seberealizaci. Fišerová tamtéž dodává, že volný čas z pohledu cestovního ruchu nelze chápat pouze jako nadřazený systém, v rámci kterého turismus vznikl, ale jako jeho nezbytnou součást.

Svůj volný čas využívá člověk na dovolené většinou individuálně. Často však čeká na podnět, příležitost k vykonávání určité aktivity. Obohacení a oživení volného času během účasti na cestovním ruchu je úkolem animace. „Animací se rozumí oživení, respektive aktivní využívání volného času nebo organizování a vykonávání rozličných aktivit. Jde o aktivity, které mají pro zážitky účastníků stále větší význam, protože vycházejí z přirozené potřeby člověka odpočívat a bavit se ve volném čase“ (Orieška

2010, 257). Podle Oriešky tamtéž jsou animační a průvodcovské služby součástí péče o účastníky cestovního ruchu, kterou zajišťují zaměstnanci cestovních kanceláří a cestovních agentur, hotelů a jiných ubytovacích zařízení, kulturních, osvětových a dalších zařízení, dále pak živnostníci – animátoři a průvodci.

2.1.2 Cestovní ruch a jeho význam ve společnosti

Cestovní ruch se významně podílí na rozvoji národního hospodářství a hraje důležitou roli ve spotřebě obyvatelstva. Mezi ukazatele charakterizující přínos cestovního ruchu pro národní ekonomiku podle Indrové, Houšky a Petrů (2011, 11-12) patří:

- „podíl cestovního ruchu na tvorbě hrubého domácího produktu,
- podíl cestovního ruchu na zaměstnanosti,
- devizové příjmy z cestovního ruchu,
- podíl devizových příjmů z cestovního ruchu na hrubém domácím produktu,
- podíl devizových příjmů z cestovního ruchu na příjmech z exportu zboží a služeb,
- výdaje obyvatelstva na cestovní ruch“.

Cestovní ruch je ukazatelem životní úrovně společnosti a představuje důležitou součást spotřeby obyvatelstva. Společenské funkce cestovního ruchu se podle Páskové a Zelenky (2002):

- podílí se na všestranném rozvoji osobnosti,
- umožňuje obnovu duševních a fyzických sil – odpočinek,
- je nástrojem preventivně léčebného působení,
- slouží k účelnému využití volného času,
- pomáhá vytvářet nový životní styl – přenosem zvyků a návyků z jiných zemí nebo oblastí,
- slouží jako nástroj vzdělávání a kulturní výchovy člověka,
- přispívá k vzájemnému poznání a porozumění mezi lidmi,
- motivuje k získávání jazykových znalostí,
- vědecko-informační funkce – výměna informací, vědeckých poznatků (kongresová turistika),
- ekonomické funkce – vytváří řadu pracovních příležitostí,

- vliv zahraničního cestovního ruchu na platební bilanci státu.

Můžeme tedy konstatovat, že přínos cestovního ruchu lze hodnotit z hlediska ekonomického, sociálního, ale také environmentálního - zvýšením odpovědnosti návštěvníků k životnímu prostředí, využíváním přírodního, kulturního a historického potenciálu apod. (Pásková & Zelenka, 2002).

Zajímavým způsobem hodnotí význam cestovního ruchu Beranová (2011), která ho popisuje jako prostředek humanizace jednotlivce i celé společnosti. Podle ní humanismus předpokládá respektování toho druhého, pochopení jeho života, prostředí, kultury a umění. Umělecké a kulturní památky nejrozličnějších epoch nabízejí nekonečné množství zážitků, poznatků a poučení. V těchto souvislostech se otevírá i podstata cestovního ruchu, jeho smysl a poslání. Podle Beranové tamtéž má právě cestovní ruch tu možnost seznámit nás s kulturními a uměleckými památkami, a to promyšleně a koncepčně. Památka zde nevystupuje ojediněle, ale vždy v souvislostech ať historických, teritoriálních, národně-folklorních, církevních, ale i mnoha jiných.

Cestovní ruch rozšiřuje poznání, podílí se na utváření spotřebních zvyklostí účastníků cestovního ruchu a pozitivně může působit na vytváření morálních a duševních hodnot jedince. Význam cestovního ruchu ve spotřebě obyvatelstva se nejčastěji kvantifikuje počtem účastníků cestovního ruchu a výdaji obyvatelstva na cestovní ruch (Indrová, Houška & Petřů, 2011).

2.2 Vliv cestovního ruchu na rozvoj regionů

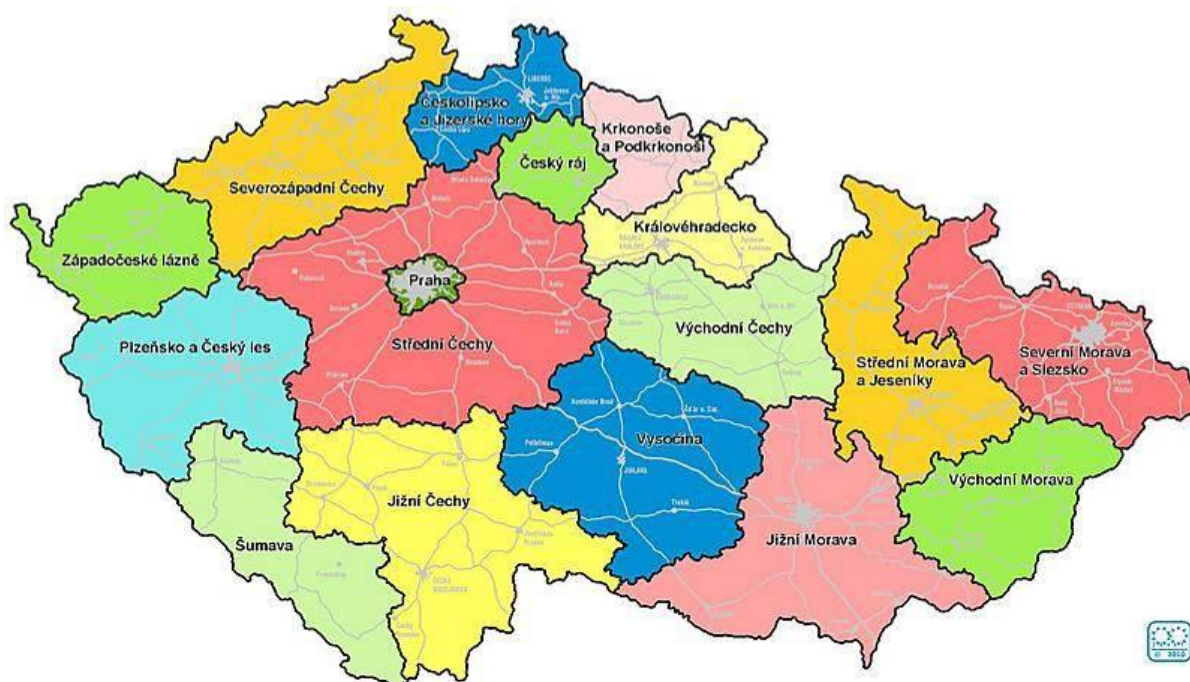
Ryglová (2009) charakterizuje region jako unikátní část území, odlišující se od okolních regionů určitými zvláštnostmi, vlastnostmi, vývojem, strukturou, atp. Jedná se o území vymezené na základě společných znaků (hospodářských, dopravních, kulturních apod.) charakterizující relativně uzavřený celek, odlišující se od okolí specifickými funkcemi a rolemi. Území České republiky lze rozdělit podle srovnatelných podmínek pro cestovní ruch na turistické regiony (Obrázek 1). Nabízí obdobný produkt cestovního ruchu, mají obdobné podmínky pro určitý typ či formu cestovního ruchu, kterými se odlišují od ostatních turistických regionů (Ryglová, 2009).

Pro region cestovního ruchu jsou podle Buhalise (2003) charakteristické tyto komponenty:

- přitažlivost – primární nabídka cestovního ruchu, založená na atraktivitě vyvolávající návštěvnost (přírodní a kulturně-historický potenciál),

- přístupnost služeb – všeobecná infrastruktura a služby využívané místními obyvateli (např. poštovní, zdravotnické),
- komfort – suprastruktura a infrastruktura cestovního ruchu (ubytovací, hostinská, sportovně-rekreační, kulturně - společenská a jiná zařízení),
- turistické produkty – připravené produktové balíčky,
- aktivity – rozmanitého druhu.

Obrázek 1. Mapa turistických regionů České republiky (www.czechtourism.cz)

Cestovní ruch v regionech napomáhá ekonomicky zhodnotit přírodní a kulturně - historické atraktivity, které by bez cestovního ruchu zůstaly většinou nevyužity. Význam cestovního ruchu pro určitý region je tím vyšší, čím více využívá místní zdroje pracovních sil a místních produktů. Přínos cestovního ruchu v daném regionu se podle Indrové, Houška a Petrů (2011) projevuje:

- v příjmech z cestovního ruchu (výdaje účastníků),
- v daňových příjmech a poplatcích (zdroj místních rozpočtů),
- v nových podnikatelských příležitostech zvyšujících zaměstnanost,
- v nových investičních příležitostech,
- ve zlepšování celkové úrovně infrastruktury a vybavenosti,

- v podněcování aktivit místního obyvatelstva atd.

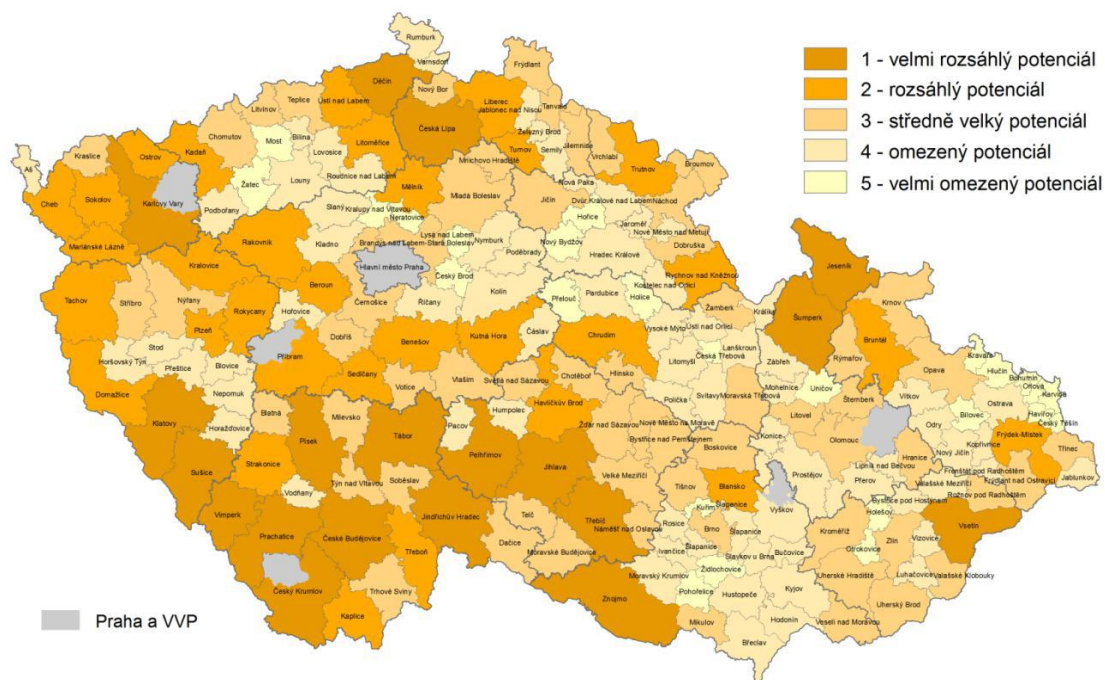
Významným důvodem vzniku turistických regionů je podle Ryglové (2009, 32) také „zefektivnění marketingových aktivit rozvoje cestovního ruchu v dané oblasti, například usnadnění propagace tohoto jednotného produktu“ (hranice některých turistických regionů se neshodují s hranicemi formálních krajů v ČR).

2.3 Potenciál cestovního ruchu

Cestovní ruch se stal nejrychleji se rozvíjejícím odvětvím v poválečném období, kdy delší období míru ve většině zemí světa, růst fondu volného času a růst příjmů většiny obyvatel vyspělých zemí příznivě působily na jeho rozvoj. Cestování, které bylo dříve výsadou jen úzkého okruhu lidí, se stalo běžnou součástí životního stylu většiny lidí. Pro samotnou existenci a rozvoj cestovního ruchu jsou nezbytné určité základní předpoklady a podmínky. Podle Hraly (in Lednický & Pyka, 2011) k nim patří:

1. přírodní předpoklady – vytváří předpoklady pro konkrétní formy cestovního ruchu (reliéf a morfologické poměry krajiny, klimatické a hydrologické podmínky, fauna, flora atd.)
2. kulturně historické předpoklady – architektonické památky (např. hrady, zámky, zříceniny), nematná lidová kultura (kroje, zpěv, tanec), tradiční akce (festivaly, přehlídky, soutěže, veletrhy), význačná místa (např. rodiště významných osob)
3. materiálně technická základna – zahrnuje všechny hmotné prostředky využívané účastníky cestovního ruchu
4. ekonomické podmínky – jsou reprezentovány především individuálními příjmy obyvatelstva
5. sociální podmínky – kvalitním sociálním zabezpečením obyvatelstva se vytváří možnost využívat služeb cestovního ruchu
6. politické a hospodářské podmínky – mít dobré politické a hospodářské vztahy mezi státy (např. zjednodušení předpisů pro pasové a celní odbavení)
7. neexistence válek a občanských nepokojů – jsou základním předpokladem pro existenci a rozvíjení cestovního ruchu
8. zajištění provozu odbornými pracovníky – nezbytné pro zabezpečení žádoucí úrovně potřebných služeb.

Obrázek 2. Velikost celkového potenciálu cestovního ruchu území obvodů ORP
(www.uur.cz)

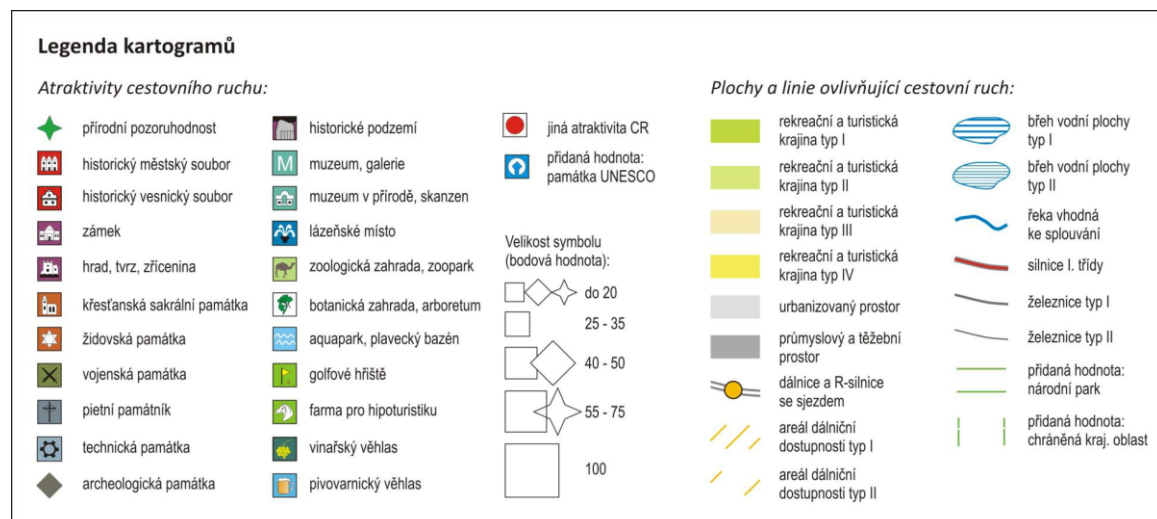
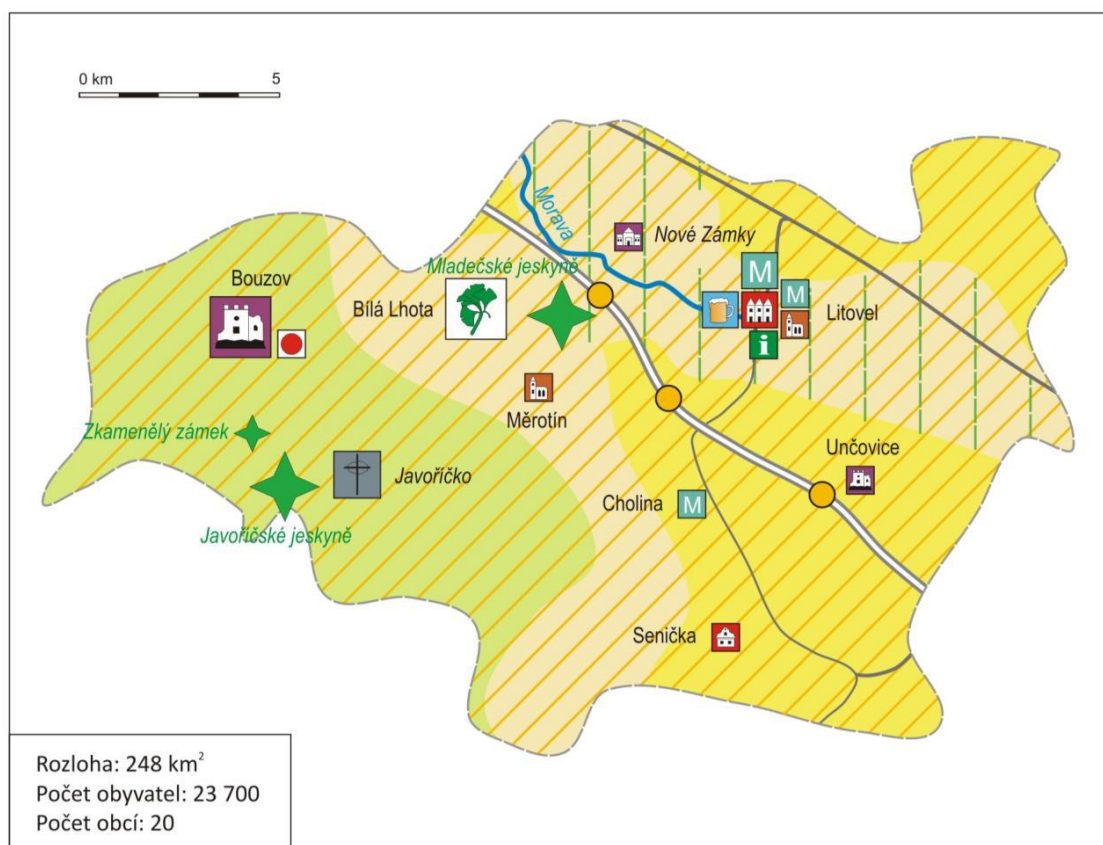

Kotíková a Schwartzhoffová (2008) konstatují, že rozvoj cestovního ruchu je dán rozdílností podmínek rozvoje cestovního ruchu a to především diverzifikací v oblasti atraktivit cestovního ruchu. Atraktivita cestovního ruchu představují tzv. primární potenciál cestovního ruchu, který se dělí na přírodní a antropogenní. Přírodní potenciál, výrazný motivátor účasti na cestovním ruchu, se dělí na geomorfologický, klimatický, hydrologický a biologický. Antropogenní potenciál (vytvořený lidskou činností) se člení na hmotný (např. historické památky, moderní stavby) a nehmotný (např. historie, kultura, tradice, zvyky, gastronomie, atd.). Sekundární potenciál cestovního ruchu tvoří souhrn materiálních předpokladů, které umožňují rozvoj cestovního ruchu v daném území. Jedná se o zařízení poskytující služby cestovního ruchu (infrastruktura cestovního ruchu). Terciární potenciál má výrazně interdisciplinární charakter, protože jeho činnost sahá do řady odvětví (obchodu, kultury, zdravotnictví, školství, zemědělství, atd.). Produkt cestovního ruchu je produktem komplexním-skládá se z celé řady dílčích produktů a služeb. Z tohoto důvodu je nutné řízení a organizace cestovního ruchu, která optimalizuje a koordinuje jednotlivé aktivity. Organizace a řízení cestovního ruchu v daném území představuje terciární potenciál cestovního ruchu.

Situací cestovního ruchu, jeho přínosem i únosností se zabývají strategické a koncepční plány České republiky. Jedním z typů území vhodných pro specifický druh cestovního ruchu je podle Musila, Dušákové, Luštického a Voráčka (2008) venkov

a venkovská krajina. Podle autorů tzv. venkovská turistika není v České republice doposud plně rozvinuta a není využit potenciál zemědělských farem v oblasti agroturistiky. Přitom venkov má v České republice vysoký potenciál přírodního i kulturního dědictví, ale na mnoha místech je tento potenciál nedoceněný a nevyužitý. Autoři tamtéž uvádějí, že vybavenost venkovských obcí technickou infrastrukturou se sice zlepšuje, avšak zdaleka ještě nedosahuje dostatečné úrovně.

Obrázek 3. Mapa potenciálu cestovního ruchu Litovelska (www.uur.cz)

2.4 Trvale udržitelný cestovní ruch

Mohutný rozvoj cestovního ruchu v posledních letech přináší vedle pozitivních vlivů na ekonomiku a rozvoj regionů i hrozbu devastace životního prostředí. Udržitelný rozvoj cestovního ruchu je podle Indrové, Houšky a Petřů (2011, 13) chápán jako „zajišťování potřeb účastníků cestovního ruchu takovým způsobem, který pomáhá rozvoji území, s přihlédnutím k šetrnému využívání přírodních a kulturních hodnot, a vede k dlouhodobé prosperitě dané oblasti, aniž by ohrozil uspokojení potřeb budoucích generací“. Z této charakteristiky vyplývá, že udržitelný rozvoj cestovního ruchu má ekonomické, ekologické a sociální aspekty a při jeho uplatňování je nutné přihlížet ke kulturním, právním a etickým zásadám té které země. Také Ritchie a Crouch (2003) rozdělují udržitelný rozvoj do více úrovní, a to na sociální a kulturní udržitelnost a ekonomický a ekologický aspekt. Podle nich je sociální udržitelností schopnost hostitelské společnosti přijmout cestovní ruch bez vytváření sociální disharmonie. Kulturní udržitelností je schopnost společnosti odolat tlaku návštěvníků nebo schopnost přizpůsobit své vlastní odlišné rysy kultury návštěvníků. Podle autorů aspekt udržitelnosti z ekonomického hlediska spočívá v tom, zda je cestovní ruch schopen zajistit dostatečný příjem pro hostitelskou destinaci a pokrýt všechny náklady vynaložené na uspokojení poptávky turistů. O ekologické udržitelnosti pak Ritchie a Crouch tamtéž hovoří tehdy, pokud rozvoj cestovního ruchu nezpůsobuje v ekosystému dané lokality nezvratné změny.

Základními nástroji pro realizaci udržitelného rozvoje jsou strategické plánování, využití SWOT analýzy a indikátory, které jsou na sobě vzájemně závislé, doplňují se a umožňují zapojit širokou škálu zájmových skupin tak, aby realizace probíhala za aktivní účasti všech. Zpracování strategie na úrovni regionu předpokládá aktivní účast:

- veřejné správy - má prvořadý úkol zpracovat strategii udržitelného rozvoje,
- podnikatelské sféry - přispívá svými ekonomickými aktivitami,
- neziskové sféry - podporuje veškeré aktivity vhodné pro destinaci,
- místních obyvatel a zájmových skupin - ovlivňují výsledky realizace plánované strategie.

Výsledkem je dosažení přijatelného konsensu, který eliminuje potencionální konflikty v souvislosti s realizací zpracovaných projektů. Součástí je efektivní a kvalitní komunikace s veřejností, upoutání pozornosti k udržitelnému rozvoji, šíření znalostí,

podpora společné sociální odpovědnosti, propojení udržitelnosti a kvality cestovního ruchu (Schneider, Fialová & Vyskot, 2009).

Cílem trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu je zabezpečit lepší kvalitu života pro každého v současnosti i pro budoucí generace prostřednictvím sociálního rozvoje, který uznává uspokojování potřeb všech obyvatel, šetrného využívání přírodních zdrojů, ochrany životního prostředí a stabilního ekonomického rozvoje (Schneider, Fialová & Vyskot, 2009).

2.5 Destinace cestovního ruchu

Pro vymezení pojmu destinace cestovního ruchu existuje v odborné literatuře celá řada definic. Podle Palatkové (2011) je destinací svazek různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti. Je chápána jako geografický prostor (stát, místo, region), který si klient vybírá jako svůj cíl cesty. Destinace jsou vzájemně konkurující si jednotky, jejichž společným cílem je prodej (regulovaný nebo neomezený). Nabízejí klientovi odpovídající produkt a uspokojují jeho očekávání. Destinace různých úrovní vytvářejí hierarchii destinací národní - regionální - místní. Také Bieger (2008) definuje destinaci cestovního ruchu jako určité místo či geograficky určený cíl cesty, který obsahuje pro pobyt všechna nezbytná zařízení pro bydlení, stravování, zábavu a další aktivity. Tím se stává jednotkou soutěže v příjezdovém turismu, která musí být řízena jako strategická obchodní jednotka. Destinaci jako geografickou oblast, politickou jurisdikci nebo hlavní atraktivitu, která se snaží poskytnout návštěvníkům řadu nezapomenutelných návštěvnických zážitků, uvádějí také Wang a Pizam (2011).

Kirařová (in Ryglová, 2009, 153) definuje destinaci cestovního ruchu jako „přirozený celek, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od jiných destinací“. Dle vyjádření WTO je za destinaci považováno místo s atraktivitami a s nimi spojenými zařízeními a službami cestovního ruchu, které si účastník nebo skupina cestovního ruchu vybírá pro svou návštěvu a které poskytovatelé přinášejí na trh (Ryglová, 2009).

Určení velikosti a charakteru destinace závisí na motivaci k cestě do destinace a na vzdálenosti mezi výchozím místem a destinací. Návštěvník posuzuje destinaci jako celek a vnímá ji jako celkový zážitek. Tak určuje, které teritorium bude destinací, na základě nabídky služeb vázané na dané teritorium. Obecně lze konstatovat, že čím vzdálenější je zdrojový trh od destinace, tím větší je teritorium vnímané destinace.

Návštěvníci ze sousedních zemí budou vnímat Českou republiku jako celek složený z menších destinací a pro návštěvníky z mimoevropských trhů bude naopak Česká republika vnímána v první řadě jako evropská destinace (Palatková, 2011).

2.6 Pěší turistika

Cestování lidí mělo v minulosti přísně účelný charakter, sloužilo jako součást vzdělání šlechticů. Později nastalo uvolnění a objevil se zvýšený zájem o cesty za dobrodružstvím. Turistika není novodobou záležitostí. Její počátek se datuje k polovině 19. stol. a to především v souvislosti s Anglií. V této zemi vznikaly organizace zaměřené na turistiku a pobyt v přírodě. U nás se turistika začala rozvíjet v druhé polovině 19. stol., kdy vznikl Sokol pražský a s ním i organizovanost v turistické činnosti. V českém pojetí se dnes jedná o spojení cestování s aktivním pohybem, poznáním přírody a památek (Neuman et al., 2000).

Pěší turistika, jedna z podruhů turistiky, patří mezi tradiční formy trávení volného času. Přes současný nárůst obliby cykloturistiky, jízdy na kolečkových bruslích a dalších pohybových činností si svoji oblibu zachovala. Chůze jako taková je člověku nejpřirozenějším pohybem, nevyžaduje žádné specifické dovednosti ani znalosti. Příroda je sama přirozeným prostředím člověka a pohyb v přírodě dodává člověku pocit volnosti. Ve srovnání s jinými aktivitami má chůze výhodu, že ji může provozovat téměř každý, bez ohledu na věk, zdravotní stav či ekonomické možnosti. Chůze je nezbytným tělocvikem pro děti a dospělé, ale i ty, kteří jsou zaměstnáním vázáni k sedavému životu. Nedostatek pohybu ve zdravém prostředí je jednou z příčin dnešních civilizačních chorob (Neuman et al., 2000).

Pásková a Zelenka (2002, 298) charakterizují pěší turistiku jako „druh cestovního ruchu, kdy se účastník pohybuje vlastní silou (případně s využitím síly zvířat, ale nemotorizovaně). Jde tedy o aktivní formu účasti návštěvníků na cestovním ruchu. Typický je pobyt v přírodě a často také jednodušší způsob ubytování a stravování (stan, turistická ubytovna, bivač, vlastní příprava jídel apod.)“. Podle Guth - Jarkovského (2003) jde v pěší turistice především o rozvoj znalostí, který není pouze v tom, že se člověk vzdělával, ale v tom, že se umí v životě chovat. Umožňuje bezprostřední poznání života všemi smysly. Kettner (in Bradová & Janeček, 2008, 104) charakterizuje pěší turistiku „královnou mezi všemi, neboť jen ten dokonale pozná svět, kdo ho doslova prohmatá svými chodidly“.

Značení a údržba turistických tras patří k nejdůležitějším aktivitám členů klubu českých turistů. Síť pěších značených tras je svojí hustotou, kvalitou a pokrytím celého území České republiky hodnocena jako nejlepší v Evropě. Finanční náklady značení jsou hrazeny z rozpočtu odboru Cestovního ruchu MMR ČR. Pěší trasy jsou převážně vedeny přírodními cestami a jsou značeny pásovými značkami, jejichž tvar a barva určuje druh a směr dané trasy. Na společném úseku několika značených tras se používá vícebarevná značka, pro místní trasy je použito místní značky. Tzv. naučné stezky se značí pásovými i místními značkami nebo speciálními značkami. Na turisticky významných místech je malované značení doplněno tabulkami a směrovkami. Pro pěší turistiku není v České republice vypracován žádný systém hodnocení, standardizací a certifikací. KČT však na novém návrhu standardizace již pracuje (Kotíková & Kotůlek, 2012).

V dnešní uspěchané době se pěší turistika stala vítanou aktivitou. Lidé se při ní mohou uvolnit a nechat na sebe působit klid a krásu okolní přírody, hradů, zámků i dalších kulturních památek a také místní atmosféru. Načerpávají nové znalosti a poznávají nové lidi. To vše umocňuje zážitek, přispěje k psychickému odpočinku a celkově dobrému pocitu ze sebe sama. Pěší turistika láká lidi nejen kvůli krásám přírody, zážitkům a dobrodružství, ale i proto, že zlepšuje zdravotní i psychický stav. Svým charakterem se stává velmi důležitou složkou výchovy a vzdělávání lidstva.

2.7 Cykloturistika

Cykloturistika jako jedna z forem cestovního ruchu je velmi aktuální a přitažlivé téma. V posledním desetiletí tato sportovní turistická aktivita prodělala bouřlivý vývoj. Jízdní kolo se stalo téměř každému dostupným prostředkem a cykloturistika jedním z nejlevnějších způsobů poznání domácí i zahraniční krajiny (Landa & Pišková, 2006).

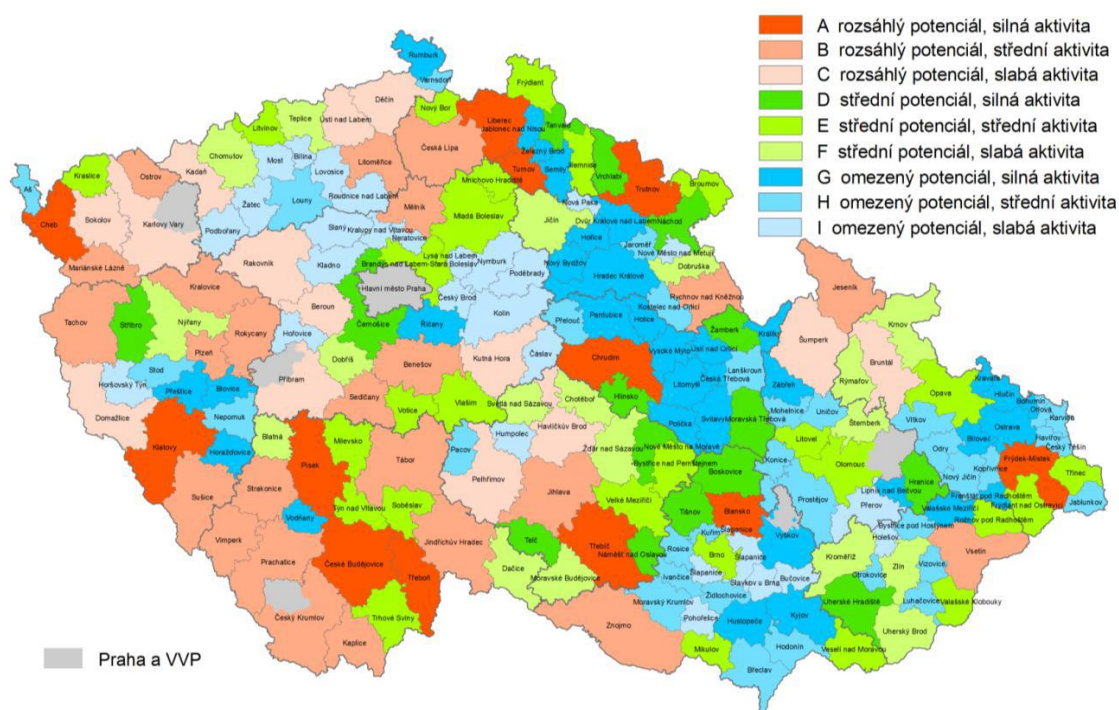
Cykloturistika v sobě spojuje jednoduchost pěší turistiky s výhodami mototuristiky, využívá jejich předností a nahrazuje nedostatky. Jízda na kole má výrazný pozitivní vliv na zdraví člověka, a nenarušuje příliš životní prostředí. Zároveň umožňuje poměrně intenzivní vnímání okolí. Přesun na kole předpokládá zvládnutí techniky jízdy na kole, znalost dopravních předpisů, první pomoci, základních oprav a údržby kola (Ondráček & Hřebíčková, 2007).

Mezi nejpopulárnější typy cyklistiky patří cykloturistika (dálkové cyklostezky, značené a doporučené cyklotrasy), dopravní cyklistika (městské a příměstské

cyklostezky) a terénní cyklistika (značené cykloturistické trasy nebo singletrack - cesta s přírodním povrchem pro jedno kolo). Přírodě blízké rekreační cesty a stezky přinášejí celou řadu výhod. Tím, že poskytují atraktivní podmínky k aktivní rekreaci, zvyšují kvalitu života lidí ve své blízkosti. Stezky však mohou také přitáhnout návštěvníky odjinud a tím sloužit jako strategický produkt cestovního ruchu. Pokud jsou promyšleně naplánovány a poctivě realizovány, poskytují přírodně blízké rekreační cesty a stezky nemalé přínosy okolním komunitám (Kvasnička, 2007).

Spojitost cyklistické dopravy, rekreace a trávení volného času je známá, stejně i její význam pro oblast cestovního ruchu. V letních měsících je cykloturistika mimo velká města marketingovým tahákem většiny mikroregionů v České republice. Platí to i pro mikroregion Litovelsko. Podle Bíny (2010) je potenciál cestovního ruchu značenými cyklotrasami v této oblasti hodnocen jako střední (Obrázek 4).

Obrázek 4. Typy využití potenciálu cestovního ruchu obvodů ORP značenými cyklotrasami (www.uur.cz)

Cykloturistika má obrovský potenciál obohatit turistické zážitky návštěvníka v krátkém časovém úseku. Je chápána jako forma přesunu mezi turistickými zajímavostmi, přírodními a kulturními památkami a ubytovacími zařízeními. Pomáhá k propagaci zajímavých a málo navštěvovaných lokalit a přináší nová pracovní místa

v různých oblastech cestovního ruchu s ní spojených. Především je pak přátelská k životnímu prostředí a spojována s měnícím se životním stylem, zdravím obyvatelstva a udržitelným rozvojem.

Jízdní kolo má široké uplatnění jak při pohybu ve volné krajině v rámci rekreace, tak i městském prostředí jako forma dopravní obsluhy v regionech, které k tomu mají vhodné podmínky. Propojení městských sítí cyklostezek s regionálními cyklotrasami umožňuje současně pohyb dopravních cyklistů, cykloturistů i terénních cyklistů. Příměstské a městské trasy mohou cykloturisty dovést bez dopravní zácpy do historických center měst, rekreačních a sportovních zón, parků či za jinými aktivitami. Regionální značené cyklotrasy vedou k turistickým cílům po relativně bezpečných a málo frekventovaných silnicích, lesních a polních cestách. Značené terénní cykloturistické trasy a přírodní cesty zase umožňují nejužší spojení s přírodou a přinášejí spoustu adrenalinu při technicky obtížným jízdám terénem (Ondráček & Hřebíčková, 2007).

Trasy pro cyklisty jsou označeny cedulemi se žlutou podkladovou barvou a dělí se na cyklotrasy a cykloturistické trasy. Značení cyklotras je podobné jako u silničního značení pro motorová vozidla. Na všech základních cykloznačkách je zobrazen symbol kola, číslo dané trasy a kilometrová vzdálenost k dalším cílům na trase. Cykloturistické trasy, které vedou po horších polních či lesních cestách, jsou vyznačeny pásovými značkami, podobnými jako u tras pěších. Základní barva značek je však žlutá a velikost přibližně 2krát větší, aby byly pro cyklisty lépe viditelné. Pásové značení je doplněno směrovkami, které mají opět žlutý podklad (Kotíková & Kotůlek, 2012).

V Olomouckém kraji je věnována cyklistické dopravě velká pozornost. V roce 2010 byla zpracována Územní studie rozvoje cyklodopravy v Olomouckém kraji. Snaha o přilákání turistů vede ke snaze o zvýšení kvality služeb pro cykloturisty. Výsledkem je realizace programu Cyklisté vítáni, který představuje projekt evaluace kvality služeb pro cykloturisty v České republice. Jedná se o celonárodní certifikační systém, který z pohledu cyklistů prověřuje nabídku a vybavenost stravovacích a ubytovacích služeb, kempů a turistických cílů. Cílem je dosáhnout zvýšení kvality služeb pro cyklisty srovnatelné s úrovní v sousedních státech Evropské unie. Certifikované služby jsou označeny logem Cyklisté vítáni (Příloha 4) - zelenobílou známkou s usmívajícím se kolem (Kotíková & Kotůlek, 2012).

3 CÍLE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Hlavním cílem této diplomové práce je zmapovat potenciál cestovního ruchu v mikroregionu Litovelsko včetně podmínek pro provozování pěší turistiky a cykloturistiky. Na základě provedené analýzy potenciálu cestovního ruchu a zjištění současného stavu vytvořit SWOT analýzu a definovat slabé a silné stránky, příležitosti a hrozby této turistické destinace. Z této analýzy pak navrhnout možnosti, jak zvýšit celkovou atraktivitu a návštěvnost tohoto území.

Výzkumné otázky:

1. Jaký je profil návštěvníka mikroregionu?
2. Jaký je nejčastější způsob dopravy turistů v mikroregionu?
3. Co je hlavním důvodem návštěvy Litovelska?
4. Jsou turisté spokojeni s úrovní základních služeb?
5. Co je důvodem poklesu návštěvnosti turistických atrakcí v mikroregionu?
6. Jakým způsobem se turisté o destinaci dozví a je propagace oblasti dostačující?
7. Jaké jsou návrhy na opatření pro rozvoj pěší turistiky a cykloturistiky v Litovelsku?

Pro splnění hlavního cíle je potřeba zrealizovat následující úkoly:

- Představit a charakterizovat mikroregion Litovelsko
- Analýza primárního potenciálu (přírodního, antropogenního)
- Analýza sekundárního potenciálu (dopravní infrastruktura, ubytovací služby, stravovací služby, zprostředkovatelské a doplňkové služby)
- Analýza propagace a prezentace mikroregionu
- Analýza návštěvnosti - profil návštěvníka
- návštěvnost turistických aktivit
- Provést dotazníkové šetření
- Vypracovat SWOT analýzu
- Navrhnout řešení pro zlepšení stávajícího stavu

4 METODIKA

Pro vypracování této diplomové práce byly použity metody primárních a obsahové analýzy sekundárních dat.

Primární data byla získávána dotazníkovým šetřením prostřednictvím e-mailové korespondence se zástupci obcí a svazku Mikroregionu Litovelsko a prostřednictvím rozhovoru s pracovníky informačních středisek v Olomouci, Litovli a Náměšti na Hané a cestovních kanceláří CK BAVI v Litovli a CK PEŘEJ tours v Olomouci.

Dotazníkové šetření probíhalo v období prosinec 2012 až únor 2013, bylo oloveno 28 respondentů, z toho 6 dotazovaných spolupráci odmítlo. Dotazníky byly nejdříve rozeslány e-mailovou korespondencí jednotlivým představitelům obcí, poté došlo k osobnímu setkání a uskutečnění rozhovorů, ve kterých byl zjišťován aktuální stav, problémy a plány subjektů v oblasti cestovního ruchu analyzovaného území. Zpracování výsledků rozhovorů a dotazníkového šetření probíhalo během března 2013. Dotazník s otázkami pro starosty obcí a představitele svazku obcí Mikroregion Litovelsko se nachází v příloze práce (Příloha 1). Jde pouze o základní otázky, další dotazy plynoucí z rozhovoru zaznamenány nejsou. Odpovědi a další informace jsou v práci zveřejněny.

Rozhovory s pracovníky informačních center a cestovních kanceláří probíhaly v srpnu 2012 neformální formou, byla zjišťována současná nabídka služeb cestovního ruchu a propagace mikroregionu. Výsledky rozhovorů jsou uvedeny v části 5.6 Propagace a prezentace.

Sekundární informace byly získány z publikovaných zdrojů tj. odborné literatury z oblasti cestovního ruchu, marketingu a managementu destinací a regionální literatury týkající se území Litovelska (brožury, mapy a další propagační materiál dostupný v informačních centrech nebo na úřadech). Důležitým zdrojem informací byly rovněž internetové stránky obcí, měst, institucí, společností a organizací. Pro vypracování profilu návštěvníka mikroregionu Litovelsko byly použity zdroje z České centrály cestovního ruchu - Czech Tourism (www.czechtourism.cz), kde zhotovitelem výzkumného projektu se stala společnost Ipsos Tambor, s.r.o. Zkoumanou destinací byl Bouzov a okolí (50 respondentů) a Litovelské Pomoraví (50 respondentů). V práci je mapováno pouze období léto 2010 a 2011, a to proto, že mikroregion Litovelsko není

v zimním období příliš turisticky atraktivní. Šetření probíhalo v termínu 1.7.-31.8. 2010 a 23.6. – 31.8.2011.

Návštěvnost některých přírodních a kulturně - historických památek, mapující období od roku 2007 až 2011, byly získány z internetového zdroje Olomouckého kraje (www.kr-olomoucky.cz).

Na základě studia dokumentů a zjištění současného stavu poznatků byla provedena SWOT analýza slabých a silných stránek, hrozeb a příležitostí analyzovaného území. Z této analýzy jsou poté navržena doporučení pro zlepšení návštěvnosti a atraktivnosti mikroregionu Litovelsko.

5 ANALYTICKÁ ČÁST

V analytické části této práce je charakterizována oblast Litovelska včetně chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví. Dále popisuje společné cíle dobrovolného svazku obcí - Mikroregion Litovelsko. Věnuje se analýze již existujících přírodních a antropogenních atraktivit a informuje o aktuálních kulturně-společenských a rekreačně - sportovních akcích regionu. Analytická část práce se také zabývá množstvím a kvalitou služeb, které tato oblast svým turistům nabízí. Konkurenční nabídka v oblasti cestovního ruchu v okolí Litovelska je velká, proto je důležité důkladnou analýzou tuto destinaci odlišit a nabídnout něco nového, atraktivnějšího a zajímavějšího pro nové i stávající návštěvníky.

5.1 Vymezení a charakteristika mikroregionu Litovelsko

Litovelsko je jednou z 12 turistických lokalit, které jsou součástí turistického regionu Střední Morava (Obrázek 5). Z větší části se Střední Morava rozkládá v olomouckém kraji, pouze menší část na východě zasahuje do kraje zlínského. Na západě sousedí s Moravským krasem, na jihu se Slováckem, na východě ho lemují Bílé Karpaty a Valašsko a na severu hraničí s Moravskou bránou, Oderskými vrchy a Nízkým a Hrubým Jeseníkem. Podstatnou část jeho území tvoří rovinatá oblast kolem horního toku řeky Moravy (www.turistika.cz).

Obrázek 5. Turistické lokality Střední Moravy (www.central-moravia.cz)

Litovelsko se skládá ze tří územních celků - Bouzovské vrchoviny, Hané a Litovelského Pomoraví, které zároveň vymezují zkoumané oblasti v této práci. Do oblasti Bouzovské vrchoviny patří obce: Bílá Lhota, Bílsko, Bouzov, Haňovice, Cholína, Loučka, Luká, Měrotín, Slavětín a Vilémov. Mezi hanácké obce Litovelska se řadí: Dubčany, Loučany, Náměšť na Hané, Olbramice, Senice na Hané a Senička. Vedle Litovle jsou součástí Litovelského Pomoraví obce: Červenka, Mladeč, Náklo a Střeň (Obrázek 6) (www.mikroregionlitovelsko.cz).

Obrázek 6. Mapa obcí Mikroregionu Litovelsko (www.central-moravia.cz)

Geomorfologicky je Litovelsko tvořeno Hornomoravským Úvalem, podsoustavou Vněkarpatských sníženin. Zvlněnější část regionu je tvořena východosudetskou Bouzovskou vrchovinou, na kterou navazuje nížina - Mohelnická brázda. Její dominantou a symbolem je jeden z nejkrásnějších hradů v České republice. Je to oblast převážně zalesněná, nabízející množství turisticky atraktivních míst i značených turistických tras (www.mikroregionlitovelsko.cz).

Nejnižše položenou částí Litovelska je Haná. Tato oblast je téměř bezlesá, s nejúrodnější půdou a zalidněná většinou obyvatel žijících v mikroregionu. Zemědělský ráz krajiny i života se odrážel také v architektuře a urbanismu hanáckých vesnic stejně jako v lidových tradicích, které jsou dodnes v této oblasti živé (www.mikroregionlitovelsko.cz).

Litovelské Pomoraví je součástí Chráněné krajinné oblasti (Příloha 3), kde významný krajinnotvorný prvek tvoří řeka Morava protékající v celých dvou pětinach zdejšími lužními lesy. Meandry vytvořené touto řekou, podzemní krasové jevy a vlastně celé povodí Moravy vytváří typický ráz krajiny. Zajímavostí je, že Morava přímo neprotéká žádnou obcí kromě královského města Litovle. Naši předci stavěli svá obydlí dále od řeky, která je na jaře zdrojem častých záplav, ty jsou však životadárné pro specifické biotopy místních lužních lesů (www.litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz).

Litovelsko patří do mírného podnebného pásma. Pro své značné rozpětí nadmořských výšek (od 210 m.n.m. - koryto řeky Moravy až 610 m.n.m. - Zahálkovy Skalky) a značnou zvládnutost terénu, je podnebí v jednotlivých obcích regionu značně rozdílné. Typickou strukturu nivní krajiny tvoří mozaika ekosystémů vodních toků, slepých meandrů, periodických tůní, mokřadů, slatin, travinných společenstev a různých typů lužního lesa od nejvlhčích olšových vrbín až po relativně nejsušší lužní doubravy (www.mikroregionlitovelsko.cz).

Mikroregion se rozkládá na území o rozloze 280 km² a žije v něm přibližně dvacet šest tisíc obyvatel. Přirozeným i správním centrem oblasti je město Litovel, v němž žije necelých deset tisíc obyvatel (www.litovel.eu).

Centrem mikroregionu je město Litovel, zvané Hanácké Benátky pro sedm ramen řeky Moravy, která městem protéká. Kromě významných památek tohoto královského města je možné v tomto regionu navštívit Javoříčské nebo Mladečské jeskyně, nejvyhledávanější hrad na Střední Moravě - Bouzov, pozdně barokní zámek v Náměšti na Hané nebo Arboretum v Bílé Lhotě. V mikroregionu se nachází také velké množství sakrálních staveb, které mají pro obce svůj historický význam. Lidový folklór je zde zastoupen národopisnými soubory a muzeem, během roku se zde konají akce zaměřené na místní gastronomii. V rámci kulturního léta město Litovel pořádá každoroční městské slavnosti Hanácké Benátky a Litovelské slavnosti. Litovelsko nabízí také síť cyklotras, které prochází Litovlí a vedou dál lužními lesy CHKO Litovelské Pomoraví. (www.mikroregionlitovelsko.cz).

5.1.1 CHKO Litovelské Pomoraví

CHKO Litovelské Pomoraví se rozkládá na ploše 96 km². Zaujímá úzký 3 - 8 km široký pruh lužních lesů a luk kolem řeky Moravy mezi městy Olomouc a Mohelnice. (Obrázek 7). Chráněnou krajinnou oblastí bylo Litovelské Pomoraví vyhlášeno roku

1990 zejména z důvodu ochrany přirozeně meandrujícího toku řeky Moravy a navazujícího komplexu lužních lesů (www.litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz).

Celé území CHKO leží v Olomouckém kraji, v bývalých okresech Olomouc a Šumperk. Jádrem CHKO a současně hlavní přírodovědný fenomén oblasti tvoří vnitrozemská říční delta (přirozeně meandrující tok řeky Moravy, která se větví v řadu bočních stálých i periodických říčních ramen) a navazující komplexy lužních lesů, vlhkých nivních luk a mokřadů. V lesích bylo zjištěno celkem 48 hnízdicích druhů ptáků, vyskytuje se zde řada vzácných rostlin a živočichů, v současnosti zde žije asi 35 druhů ryb (www.litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz).

Obrázek 7. Mapa hranice CHKO Litovelské Pomoraví
(www.casopis.ochranaprirody.cz)

CHKO Litovelské Pomoraví je tvořeno 25 maloplošnými zvláště chráněnými územími. Národní přírodní památkou je krasové území vrchu Třesín, nacházející se mezi obcemi Mladeč a Měník, 6 km na západ od města Litovel. Geograficky zaujímá oblast Bouzovské vrchoviny (www.litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz).

Mezi národní přírodní rezervace CHKO Litovelské Pomoraví patří Vrapač a Ramena řeky Moravy. NPR Vrapač, součást Bouzovské vrchoviny a Hornomoravského úvalu,

zaujímá oblast na pravém břehu řeky Moravy zhruba 2 km na západ od města Litovel. Předmětem ochrany je přirozený ekosystém lužního lesa v úvalové nivě Moravy. Oblastí vede pěšina vhodná i pro cyklisty. NPR Ramena řeky Moravy se nachází uvnitř CHKO, na obou březích řeky Moravy mezi městy Olomouc a Litovel. Předmětem ochrany je hlavní tok Moravy s četnými přítoky, mrtvými rameny, břehovými porosty a lužními lesy. Územím vede několik cest, vhodných pro pěší i cyklisty. (www.chranene-uzemi.sije.cz).

Součástí CHKO Litovelské Pomoraví jsou přírodní památky a přírodní rezervace. K přírodním památkám patří: Bázlerova pískovna, Častava, Dalibor, Hvězda, Chomutovské jezero, Kurfürstovo rameno, Malá Voda, Pod Templem, Třesín, U přejezdu, U Senné cesty, V Boukalovém, Za mlýnem a Zátřže. Přírodní rezervace jsou: Doubrava, Hejtmanka, Kačení louka, Kenický, Litovelské luhy, Panenský les, Plané loučky a U spálené. Pro své přírodní hodnoty je CHKO součástí evropské soustavy chráněných území NATURA 2000 (oblast CHKO je vyhlášena jako tzv. „ptačí oblast“ s předmětem ochrany některých vzácných ptáků a zároveň je navržena jako tzv. „evropsky významná lokalita“ pro některé významné druhy živočichů či biotopů). Mokřadní část Litovelského Pomoraví je od roku 1993 zařazena do Seznamu mezinárodně významných mokřadů Ramsarské konvence. (www.litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz).

Obrázek 8. Meandry řeky Moravy v CHKO Litovelské Pomoraví (www.kolo.cz)

5.1.2 Svazek obcí Mikroregion Litovelsko

Mikroregion Litovelsko, jehož součástí je známé logo (Příloha 2), je vymezen správním územím dvaceti jednou obcí: Bílá Lhota, Bílsko, Bouzov, Červenka, Dubčany, Haňovice, Cholína, Litovel, Loučany, Loučka, Luká, Měrotín, Mladeč, Náklo, Náměšť na Hané, Olbramice, Senice na Hané, Senička, Slavětín, Střeň, Vilémov. V roce 2003 se tyto obce dohodly a založily dobrovolný svazek obcí s názvem Mikroregion Litovelsko se sídlem v Litovli (www.mikroregionlitovelsko.cz).

Svazek obcí je právnickou osobou a mezi jeho aktivity, dle stanov z roku 2004, patří např.:

- společná péče o památky v mikroregionu,
- podpora venkovské turistiky při současném řešení dalších akcí místních programů obnovy,
- marketing venkovské turistiky, zpracování nabídkových produktů,
- jednání s peněžními ústavy o garancích na finanční prostředky pro dofinancování,
- mikroregionálních projektů aj. (www.litovel.eu).

5.2 Analýza přírodního potenciálu

Přírodní podmínky Litovelska vybízejí k aktivnímu odpočinku mnoha turistů. Především CHKO Litovelské Pomoraví pro svůj ojedinělý přírodní systém láká k procházkám po naučných stezkách nebo na kole lze využít celou řadu cyklotras. K nejnavštěvovanějším přírodním památkám mikroregionu patří Javoříčské a Mladečské jeskyně. U vybraných atraktivit byla provedená analýza návštěvnosti, která je podrobněji popsána v kapitole 6.1.2 Návštěvnost turistických atraktivit. Informačními zdroji pro analýzu přírodního potenciálu jsou www.mikroregionlitovelsko.cz, www.litovelsko.cz a webové stránky přírodních atraktivit uvedené v referenčním seznamu – ostatní internetové zdroje.

5.2.1 Přírodní atraktivity

Javoříčské jeskyně

Jeskyně se nacházejí nad obcí Javoříčko. Jsou tvořeny několik kilometrů dlouhým systémem mohutných dóků, chodeb a propastí. V současné době je známo přes 3,5 km

chodeb, z nichž 788 metrů je zpřístupněno pro veřejnost. Veřejnosti nepřístupné nižší patro tvoří složitý labyrint chodeb propojených propastmi, padajících do hloubky až 60 m, které není dodnes zcela prozkoumáno. Kromě prosince jsou jeskyně pro turisty otevřené celý den, v zimních měsících pouze v dopoledních hodinách. Návštěvnost Javoříčských jeskyní klesá, v roce 2009 si jeskyně prohlédlo 43 868 turistů, v roce 2011 jen 38 109 turistů (www.kr-olomoucky.cz)

Mladečské jeskyně

Mladečské jeskyně se nacházejí nedaleko Litovle, v CHKO Litovelské Pomoraví. Jejich složitý labyrint chodeb a dóků prochází vnitřem vrchu Třesín a jejich chodby dosahují celkovou délku 15 kilometrů, z nichž pouze malá část je zpřístupněna. Mladečské jeskyně jsou národní přírodní památkou. V měsících prosinci a v březnu jsou jeskyně pro veřejnost uzavřené, v zimních měsících jsou prohlídky možné pouze v dopoledních hodinách mimo víkendy, od dubna do října jsou jeskyně přístupné každý den mimo pondělí. Také zájem ze strany návštěvníků o prohlídky Mladečských jeskyní klesá. V roce 2008 navštívilo jeskyně 19 239 turistů, v roce 2011 pouze 14 914 turistů (www.kr-olomoucky.cz).

Bočkovy díry, Čertův most, Rytířská síň

Nedaleko Mladečských jeskyní lze navštívit tři přírodní zajímavosti, které jsou navzájem propojeny a vede k nim značená turistická cesta. Prvním z nich jsou Bočkovy díry - soustava jeskyní a chodeb, z nichž největší se nazývá Podkova a je volně přístupná z jednoho konce na druhý. Skalní most - nazývaný Čertův most je ve tvaru oblouku připomínající „kobyli hlavu“. Je široký 4 metry a jeden jeho pilíř je tvořen skálou, výška horního okraje dosahuje 8,2 metrů. Po turistické značce se dojde ke schodům, které vedou až na vrchol kopce, na němž se nachází zbytky Rytířské síně.

Arboretum Bílá Lhota

Arboretum se nachází v katastru obce Bílá Lhota, 10 km západně od Litovle. Původní zámecký park byl od roku 1965 ve správě Vlastivědného muzea v Olomouci, v roce 1969 je park vyhlášen zvláště chráněným územím, v současnosti je zařazen do kategorie Národní přírodní památka. Na ploše necelých tří hektarů se dnes nachází asi 300 různých druhů a kultivarů dřevin z Evropy, Asie a Severní Ameriky. Arboretum je od dubna do října veřejnosti přístupné po celý den. V roce 2011 si arboretum prohlédlo 9 544 turistů (www.kr-olomoucky.cz).

Přírodní park Terezké údolí

Oblast přírodního parku Terezkého údolí bylo vyhlášeno v roce 1996. Leží v západní části okresu Olomouc mezi obcemi Laškov a Náměšť na Hané. Rozloha parku je 7,6 km² a představuje geomorfologicky, botanicky, zoologicky a archeologicky mimořádně hodnotné území. K velmi cenným nálezům patří tři valy opevněné území na skalním ostrohu Remíz. Kromě valu tu byla nalezena i hradba, která je nejstarší odkrytou hradbou ve střední Evropě.

5.2.2 Ostatní přírodní atraktivita

Svatá voda v Litovli - pramen Svaté vody se nachází za cukrovarem v Litovli. Prameniště potoka Čerlinka bylo odedávna známé jako poutní místo. V 19. století byla do pramene vsazena umělá kád' a nad ní keramická soška, pramen Čerlinky byl v roce 1916 nově upraven.

Svatá voda u Choliny - studánka s pitnou vodou zvaná Svatá voda v obci Cholína z roku 1693, obnova poutního místa je datována do roku 1838. Nad pramenem se nachází soška Panny Marie a na okolních stromech jsou rozvěšeny obrazy svatých.

Svatá voda u Cakova - poutní místo Svatá voda u obce Cakov, západně od Náměště na Hané. Nad pramenem svaté vody je v malé kapličce umístěna 1 metr vysoká socha Panny Marie a kopie sošky Pražského Jezulátka. Po okolních stromech je rozmístěna galerie obrazů místního malíře Františka Stratila.

Vrch Třesín (345 m.n.m.) – nachází se nad obcí Mladeč, 7 km od Litovle, v roce 1933 byl prohlášen Chráněným územím.

Vrch Parduska (380 m.n.m.) – je místem mezi Chudobínem a Měrotínem, od Litovle je vzdálen 7 km.

Vrch Rampach (418 m.n.m.) - nachází se nad Myslechovicemi, místní částí Litovle.

5.3 Analýza antropogenního potenciálu

V mikroregionu Litovelsko se nachází řada kulturních a historických památek, které tvoří významné turistické cíle návštěvníků z celé české republiky i ze zahraničí. Hlavní antropogenní turistickou atraktivitou regionu je hrad Bouzov, zámek v Náměšti na Hané, muzea a velké množství sakrálních památek. Řada kulturních a stavebních památek se nachází přímo v královském městě Litovli. Oblast se může pyšnit řadou

osobností, kteří ji významně ovlivnili. Stala se inspirací pro pořádání různých kulturních a společenských akcí, které se zde pravidelně pořádají již několik let. U vybraných aktivit byla provedená analýza návštěvnosti, která je podrobněji popsána v kapitole 6.1.2 Návštěvnost turistických aktivit. Informačními zdroji pro analýzu antropogenního potenciálu jsou www.mikroregionlitovelsko.cz, www.litovel.eu a webové stránky antropogenních aktivit uvedené v referenčním seznamu – ostatní internetové zdroje.

5.3.1 Antropogenní hmotné atraktivity

Státní zámek Bouzov

Romantický hrad Bouzov patří mezi nejkrásnější a nejnavštěvovanější hrady v České republice. Vyhrál v anketě o nejhezčí památku Olomouckého kraje za rok 2011, ve které hlasovali čtenáři iDNES a téhož roku se umístil na 4. místě v anketě 7 divů Olomouckého kraje iniciované hejtmánem Martinem Tesaříkem (www.kr-olomoucky.cz).

Hrad Bouzov se nachází na zalesněném ostrohu nad stejnojmennou obcí, 14 km od města Litovle. Od roku 1945 je majetkem státu a v roce 1999 byl prohlášen za národní kulturní památku. Je vyhledávaným objektem nejen pro natáčení filmových pohádek, ale i pro pořádání společenských akcí, svateb, koncertů, divadelních představení, výstav, hradních jarmarků a mnoha zábavných vystoupení (např. šermířů, kejklířů).

Státní hrad Bouzov je turistům přístupný každý den mimo pondělí v období května až září, v měsících dubnu a říjnu pouze o víkendu či svátcích. Je zde možné vybrat si ze sedmi prohlídkových okruhů vhodných jak pro rodiny s dětmi, seniory, školy tak pro fyzicky zdatné návštěvníky. Délka jednotlivých tras se pohybuje od 30 minut až po 80 minut. Prohlídky probíhají jak v reprezentačních, obytných, technických prostorách a chodbách hradu, tak sklepením či ochozem věže hlásky. V roce 2011 navštívilo hrad celkem 93 589 turistů tj. o 5 274 návštěvníků hradu méně než v roce 2010 (www.kr-olomoucky.cz).

Muzeum Bouzov

Muzeum Bouzov vzniklo v roce 2010 ve spolupráci s MAS Moravská cesta (Litovelsko-Pomoraví), o.s. a nachází se ve dvoře Obecního úřadu v Bouzově. Posláním muzea je zachovat doklady o historii obce a řemeslech, která obyvatelé obce

provozovali. Velkou zásluhu na vybudování muzea má pan Jiří Ženožička z Bouzova. V době prázdnin je muzeum otevřené každý den kromě pondělí, v květnu, červnu a září pouze o víkendu.

Galerie v podhradí

Galerie, která se nachází v těsné blízkosti hradu Bouzova, je areálem historické zábavy. Areál má rozlohu 5 000 m², v centru se nachází amfiteátr se zastřešeným, stupňovitým hledištěm. Areálu vévodí 15 m vysoký Trojský kůň, pravděpodobně největší kůň na světě. Jeho vnitřní prostory ukrývají výstavu kreseb s historickou tematikou. V objektu se nachází expozice středověkých válečných strojů a palných zbraní, střelnice a dětské hřiště. Specialitou zařízení jsou historicky laděné, zábavně naučné programy svým obsahem zaměřené na všechny věkové kategorie návštěvníků. Součástí galerie je sklářská minihut, která byla uvedena do provozu v roce 2002. V provozu je pouze v zimních měsících. Vyrábí se zde dekorativní sklo hutní technikou, ručně vyráběné repliky historického skla jsou zhotovovány podle způsobů zpracování skla ve středověku.

Zámek Náměšť na Hané

Zámek Náměšť na Hané byl vybudován v 18. století v nejmodernějším stylu raně klasicistního baroka s francouzskými architektonickými vlivy. Zámek stojí uprostřed kruhového parku, z něhož vybíhají do čtyř světových stran lipové aleje. Kromě sbírek míšenského porcelánu a historického nábytku jsou zde k vidění také cestovní a slavnostní bohatě zdobené kočáry. Dnes je zámek majetkem Městyse Náměšť na Hané. Severně od zámku, na místě staré hradní kaple, byla v roce 1672 postavena zámecká kaple Nejsvětější Trojice. Zámek je návštěvníkům zpřístupněn každý den mimo pondělí v období května až září, v měsících dubnu a říjnu pouze o víkendu či svátcích. V období od listopadu do března je zámek otevřen pouze pro předem objednané skupinové výpravy. Prohlídkové okruhy se dělí do tří tras (od prohlídky pouze zámku až po prohlídku zámku včetně expozice arcibiskupských kočárů a expozice dětských historických kočárků včetně zámecké kaple). Délka prohlídky trvá od 20 minut až do 80 minut. Kromě pravidelných prohlídek se na zámku konají prohlídky vánoční nebo noční, dále se zde pořádají výstavy, školní programy a svatby. V roce 2011 navštívilo zámek celkem 25 672 turistů, což je oproti roku 2010 pokles o 3 693 návštěvníků zámku (www.kr-olomoucky.cz).

Litovelská radnice a radniční věž

Od 16. století slouží budova jako městská radnice. V objektu radnice se zachovala řada památek, v obřadní síni jsou to lunety s výjevy z historie města, renesanční hřebínkové klenby v síních v 1. patře radnice a pískovcový portál se znakem Vlašimů z roku 1498. Dominantou města je radniční věž, která byla vystavěna koncem 15. století. Věž je 72 metrů vysoká a veřejnosti přístupná. Stojí přímo na jednom z ramen řeky Moravy zvané Nečíz a je nejvyšší věží na řece Moravě.

Muzeum Litovel

Budova dnešního muzea je postavena na místě měšťanské střelnice, původně dřevěné budovy užívané členy litovelského střeleckého bratrstva. Témata výstav jsou zaměřena na historii Litovle a blízkého regionu. Ve větším výstavním sále je instalována stálá expozice s názvem Litovelská řemesla 1. poloviny 20. století, menší výstavní sál je určen pro krátkodobé výstavy. Tematické, krátkodobé výstavy lze absolvovat s průvodcem v průměru za 15 minut, čas potřebný pro návštěvu celého muzea je individuální od několika desítek minut až po hodiny. V pondělí a úterý bývá muzeum celoročně zavřené, v letní sezóně je otevřené od 9.00 – 17.00 hodin, mimo sezónu od 9.00 – 16.00 hodin. Návštěvnost Muzea Litovel klesá, zatímco v roce 2008 absolvovalo prohlídku 5 400 turistů, v roce 2011 to bylo pouze 3 094 návštěvníků (www.kr-olomoucky.cz).

První muzeum harmonik v Litovli

Muzeum bylo otevřeno 1. července 2011 a jedná se o soukromou sbírku 230 kusů klávesových, knoflíkových akordeonů a heligonek od 55 českých výrobců. Jejich stáří je až 150 let a jedná se o největší sbírku svého druhu ve střední Evropě. Za svou mimořádnou sbírku harmonik získal letos v květnu majitel muzea, pan Jiří Sedláček, zvláštní ocenění v soutěži o cenu Gloria Musaealis, kategorie Muzejní počin. Prohlídku muzea si návštěvník objednává telefonicky předem.

Hanácké národopisné muzeum

Muzeum se nachází v obci Cholina, ve dvoře budovy obecního úřadu. Jako základ sbírky mu posloužily historické předměty denní potřeby, zemědělské a řemeslné nástroje, dále je zde umístěna výstava hanáckých krojů nebo vesnická školní třída. Muzeum je otevřené každý den, o víkendu pouze po telefonické domluvě.

5.3.1.1 Další antropogenní atraktivita

Morový sloup - zdobí náměstí Přemysla Otakara v Litovli od roku 1724, jehož autorem je Václav Rindler. Sloup je ozdoben sedmi sochami patronů moru.

Svatojánský most - nejstarší kamenný most na Moravě a třetí nejstarší v České republice. Byl postaven v roce 1592 v Litovli přes řeku Moravu. Stojí na 6 pilířích a uprostřed je osazen sochou sv. Jana Nepomuckého.

Zámek Chudobín - stojí na místě bývalé tvrze ze 13. století, během přestavby v 70. letech 20. století zde byl zřízen hotel, nyní není zámek využíván a areál zámku je uzavřen.

Zámek v Nových Zámkách - pochází z poloviny 16. století, v roce 1945 se majitelem zámku stal stát a od roku 1964 zde byl zřízen Ústav sociální péče.

Soukromá sbírka ořezávek v Cholině – je zde vystaveno téměř 5 tis. kousků, sbírku je možné si prohlédnout kdykoliv po telefonické dohodě.

5.3.1.2 Ostatní antropogenní turistické cíle

Litovel

- Sředověké městské hradby – nacházejí se v parku Míru a kolem Muzea
- Švédská deska – ze 17. století, připomíná vydrancování města švédskými vojsky
- Pivovar Litovel – společné pivovary měšťané postavili v letech 1747 a 1814
- Přístup k Nečizu – prostor na náměstí Přemysla Otakara
- Dům soukenického cechu – budova dnešní knihovny pochází ze 16. století
- Budova gymnázia Jana Opletala – z počátku 20. století
- Hydrocentrála – funkcionalistická (městská) budova ze 30. let 20. století
- Měšťanské domy – U dobrého pastýře, U zlatého jelena a dům Šustrák
- Rolnická záložna – budova vznikla v letech 1884-85
- Městské parky – vznikly ve 14. století

Nové Zámky

- Letohrádek Templ (Chrám přátelství) – 7,5 metrů vysoká stavba z 19. století
- Obelisk – 18 metrů vysoký obelisk Komín, byl vybudován v roce 1808

Náklo

- Hrob Jana Opletala – pomník oběti českého studentstva za fašistické okupace
- Dřevěná zvonička ve Lhotě – postavena v roce 1830

Bílá Lhota

- Vodní elektrárna Bílá Lhota - Nové Mlýny z roku 1922
- Drobné památky Bílé Lhoty – soubor tří křížů

Bouzov

- Vápencova pec – ojedinělá technická památka ve stavu zříceniny Haňovice
- Tvrz v Haňovicích – původně zbudovaná v 16. století

Cholina

- Sluneční hodiny na zdi fary – pocházejí z roku 1740

Unčovice

- Tvrz - původně dřevěná, pochází ze 14. století

Červenka

- Mariánský sloup - pochází z roku 1756
- Klášter – postavený v roce 1848, od roku 1959 slouží jako domov důchodců

Dubčany

- Socha Panny Marie – od neznámého autora z roku 1874

Náměšť na Hané

- Dolní zámek – trojkřídový patrový zámek z 2. poloviny 16. století.
- Zřícenina starého hradu – pochází ze 14. století
- Drobné památky Náměště na Hané – socha Panny Marie a s. Jana Nepomuckého

Olbramice

- Sloup se sochou sv. J. Nepomuckého – státem chráněná památka
- Zvonice a kamenný kříž

Senička

Ohrady proti povodním - technická památka z roku 1859

Památníky a smírčí kříže

V mikroregionu se nachází spousta pomníků, památníků a smírčích křížů, jejichž stáří je odhadováno na více jak 400 let. Smírčí kříže jsou: v Litovli, Nových Zámcích, Bílé Lhotě, Bílsku, Cholině, Vilémově, Třech Dvorech, Senici na Hané a Seničce. Pomníky a památníky byly vybudovány v obcích: Mladeč, Náklo, Bílá Lhota, Červená Lhota, Bílsko, Bouzov, Haňovice, Cholina, Luká, Javoříčko, Slavětín, Vilémov, Červenka, Dubčany, Loučeny, Náměšť na Hané a Senička.

Církevní památky

Kaple sv. Jiří - Litovel

Kostel sv. Marka - Litovel

Kostel sv. Filipa a Jakuba - Litovel

Kostel Husův sbor – Litovel

Kostel sv. Františka Serafinského - Chudobín

Sbor sv. Cyrila a Metoděje Československé církve husitské - Chudobín

Pravoslavný chrám sv. Cyrila a Metoděje - Chudobín

Kostel Nanebevzetí panny Marie - Cholina

Kostel sv. Jiří - Náklo

Kostel Máří Magdalény – Senice na Hané

Pravoslavná akademie Vilémov - Vilémov

Kostel sv. Alfonse - Červenka

Kaple sv. Pavlína – Červenka

Kaple sv. Floriána – Mladeč

Kostel sv. Jiří – Náklo

Pravoslavný chrám sv. Ludmily – Bílá Lhota – Řimice

Protestantský kostel s farou – Bílsko

Farní kostel sv. Gottharda – Bouzov

Chrám sv. Máří Magdalény – Bouzov

Kostel Nanebevzetí panny Marie – Cholina

Chrám Zesnutí přesvaté Bohorodice – Vilémov

Kostel sv. Kateřiny – Vilémov

Kaple sv. Víta – Olbramice

Kostel sv. Kunhuty – Náměšť na Hané

Kostel Máří Magdalény – Senice na Hané

5.3.1.3 Atraktivita v okolí mikroregionu

Olomoucký kraj, jehož součástí je mikroregion Litovelsko, láká návštěvníky jedinečným spektrem turistické nabídky. Ve svém seznamu nabízí jak prostředí k odpočinku, sportu a zábavy, ale také poznání i potěšení. Například sedm lázní v Olomouckém kraji je vítanou oázou pro odpočinek, relaxaci a udržení zdraví. Milovníkům historie nemůže ujít návštěva více jak 10 pohádkových hradů a zámků,

zájemci o přírodní krásy mohou navštívit nejstarší přírodní rezervaci na Moravě – Šerák - Keprník, pět veřejně přístupných jeskyní a také jeden se sedmi divů České republiky – Přecherčpávací vodní elektrárnu Dlouhé Stráně. Cyklistům jsou na Střední Moravě k dispozici rovinaté cyklostezky, v Jeseníkách až několikadenní cyklotrasy. Poznání a zábavu zprostředkují turistům velké množství muzeí, výstav a expozic.

Mezi nejvýznamnější atraktivity v okolí Litovelska patří:

- Město Mohelnice
- Zámek Úsov
- Muzeum Olomouckých tvarůžků Loštice
- Město Uničov
- Muzeum vězeňství Uničov
- Vesnické muzeum ve Střelcích
- Skalní útvar Bradlo
- Hrad Šternberk
- Ecce Homo Šternberk
- Arboretum Paseka
- Těšíkovská kyselka
- Město Olomouc
- Muzeum veteránů – Slatinice
- Lázně Slatinice
- Hanácké skanzen – Příkazy
- Sluňákov – Horka nad Moravou
- Černá věž – Drahanovice
- Zámek Čechy pod Kosířem
- Muzeum historických kočárů Čechy pod Kosířem
- Lázně Skalka
- Přírodní park Velký kosíř
- Zámek Plumlov
- Zámek Konice
- Přírodní park Kladečko

5.3.2 Antropogenní nehmotný potenciál

5.3.2.1 Historie

Příchod prvních zemědělců do regionu Litovelska se mapuje zhruba s nástupem teplejšího klimatu zhruba v 6. tisíciletí př. n.l. Rozhodující úlohu měla při osídlování krajiny kvalita půdy, neboť ta se stala hlavním zdrojem obživy. Tzv. halové domy prvních zemědělců dosahovaly délky až několika desítek metrů a byly v období mladší doby kamenné charakteristickou stavbou zejména v regionu budoucí Hané. Od 2. poloviny 4. tisíciletí př.n.l. se při výrobě nástrojů a zbraní začíná uplatňovat měď, budují se opevněná sídliště tzv. hradiska. Větší přesuny obyvatel nastávají v 5. století př. n. l. s příchodem Keltů (název Haná je keltské slovo – Gana – a znamená pohanu). Nejvýznamnějším keltským sídlištěm v regionu bylo oppidum Staré Hradisko. V polovině 3. století n.l. přicházejí do regionu noví obyvatelé z dolního Polabí a v 1. třetině 6. století osídlují litovelský region nejstarší Slované. Počátkem 9. století vzniká, zčásti násilným podmaněním knížectví, Velkomoravská říše. Region se vyznačoval velmi upevněnou slovanskou kulturou, a proto i po rozpadu Velkomoravské říše na počátku 10. století zde velmi rychle došlo ke znovuoobnově hospodářského a kulturního života, což dokumentují výsledky archeologických výzkumů v oblasti.

Ve 13. století zasáhla území německá kolonizace, jehož přistěhovalci se tak smísili s původním slovanským a ještě ranějším keltským obyvatelstvem. První vesnicí, kterou získává ve 13. století královské město Litovel, je Červenka. Později se k městu přidružují další obce. Po roce 1848 je zrušena robota a nastává rozvoj kapitalismu (www.mikroregionlitovelsko.cz).

5.3.2.2 Osobnosti

Na Litovelsku žilo a v současné době žije mnoho významných osobností, kteří tento region významně ovlivnili. Jedním z nich byl Václav Socha (1851 – 1937), první český starosta města Litovle. Ve své funkci prosadil zřízení české reálky, později gymnázia a dalších škol ve městě, vybudování elektrárny, cihelny, opravu mostů, silnic aj. Za jeho přispění vlastními prostředky byl vybudován Útulek pro české děti v Litovli.

Společensky významnou osobností Litovle a okolí byl Viktor Pinkava (1868 – 1951), kněz a litovelský vlastivědný pracovník a vydavatel (např. česká monografie

o Litovli a okolí s názvem Litovelský okres a publikaci Hrad, zámky a tvrze moravské, sv. 1 – Olomoucko).

Dalším významným rodákem regionu byl básník, prozaik a folklorista Josef Koudelák (1906 – 1960). Ve své poezii opěvoval tradiční život na Hané. V několika románových pracích (např. S větrem o závod, Skála puká, Vítězná chudoba) zobrazil vesnický život v této úrodné oblasti, zaměřoval se na prostý venkovský lid a jejich sociální a hospodářské poměry.

Ve městě Litovli se narodila slavná tragédka a umělkyně světového jména Marie Růžicková (1850 – 1937). Hrála významné postavy světového dramatického repertoáru, jako např. Julii, lady Macbeth, Marii Stuartovnu aj. V roce 1928 jí udělil prezident republiky T.G.Masaryk vyznamenání – řád Bílého lva.

I v oblasti sportu má Litovelský region své osobnosti. Je jím Gustav Frištenský (1879 – 1956), slavný profesionální zápasník. V roce 1909 se v Litovli oženil s dcerou prvního sládka litovelského pivovaru Miroslavou Eldnerovou. Již několik let pořádá neteř Mgr. Zdenka Frištenská na počest jeho památky soutěž Silácká Litovel.

Neméně známou postavou v dějinách této oblasti byl Jan Opletal (1914 – 1939), první studentská oběť nacismu v Československu. Navštěvoval obecnou školu v Nákle a zemské gymnázium v Litovli, které od roku 1945 nese název Opletalovo státní reálné gymnázium. V roce 1979 byla před gymnáziem slavnostně odhalena jeho busta.

Mezi současné literární autory tohoto regionu patří básník Alois Volkman, narozen v roce 1937 v Chudobíně, kterého Olomoucko, rodná obec Chudobín, Litovel a Haná stále básnicky inspirují. Také známá česká fotografa Sára Saudková, vlastním jménem Šárka Směšná, narozená v roce 1968, vyrůstala v Litovli. (www.mikroregionlitovelsko.cz).

5.3.2.3 Kulturní a společenské události

V oblasti lidového folklóru Litovelsko nabízí mnoho příležitostí, jak se dozvědět něco nového. Existuje zde několik národopisných souborů (např. Hanačka v Litovli, Cholinka v Cholině nebo Pantla v Nákle). Dokladem lidové architektury je Hanácké muzeum v Cholině, kde návštěvníci mohou shlédnout tradice řemeslných dovedností v keramické, řezbářské či šperkařské dílně. Za další kulturní tradice lze považovat pořádání tradičních plesů, zábav, slavností, národopisných akcí, speciálních zábavných či výukových programů. (www.mikroregionlitovelsko.cz).

Bouzov

Návštěvníci hradu Bouzov se mohou účastnit nejen pravidelných prohlídek hradu, ale během celého roku jsou pro ně připravené doprovodné akce, které jsou určené pro nejrozličnější skupiny (např. prohlídky s adventní tematikou, jarní prohlídky spojené se začátkem sezony a podzimní k ukončení sezony). Každý měsíc je zasvěcen jinému tématu. Doprovodnými programy hradu během roku jsou přednášky, výstavy, divadelní představení, zábavné soutěže pro děti, koncerty, veletrhy a další (www.hrad-bouzov.cz).

Historický areál Bouzov (Galerie v podhradí) již několik let organizuje pro děti i dospělé zábavně - naučné programy s historickou tematikou. Akce se odehrávají v přírodním prostředí historického areálu pod hradem Bouzov. Stálým programem areálu je výstava válečných strojů a střelných zbraní doby husitské včetně prohlídky výstavy kreseb s historickou tematikou v Trojském koni. Součástí stálé nabídky areálu je dětské hřiště s dřevěným hradem, skluzavkami a houpačkami. (www.galeriebouzov.webpark.cz).

Náměšť na Hané

Zámek Náměšť na Hané pořádá ve svých prostorách (kromě pravidelných prohlídek zámku) vánoční nebo noční prohlídky, dále pak výstavy, školní programy a svatby (www.zamek.hamestnahane.cz).

Čtrnáct let se v Náměšti na Hané konal během července největší festival Zahrada, ve kterém vystupovaly české i zahraniční folkové a country skupiny. Z ekonomických a personálních důvodů byl festival Zahrada pro rok 2012 prozatím ukončen. Poslední prázdninový víkend zde probíhají také Hanácké slavnosti, na kterých se představují domácí i zahraniční národopisné soubory (www.namestnahane.cz).

Litovel

Centrem kulturního dění mikroregionu Litovelsko je město Litovel. V průběhu celého roku se zde koná mnoho významných akcí. Pro pořádání přednášek, besed, výstav či koncertů město využívá prostory litovelského Muzea nebo Městského klubu Litovel. V rámci kulturního léta město pořádá každoroční městské slavnosti Hanácké Benátky a Litovelské slavnosti. Obě dvě slavnosti jsou pořádány v rámci Dnů evropského kulturního dědictví. Mezi pravidelnou kulturně zábavnou akcí města patří také Litovelský otvírák (www.litovel.eu).

Další akce v mikroregionu

Během celého roku probíhají v obcích Litovelska kulturní a společenské události. V roce 2012 šlo o nejrůznější výstavy (např. v Haňovicích, litovelském muzeu), folkové a rockové festivaly (např. v Července, Litovli, Janovicích, Nákle), majálesy, hody, poutě a jiné slavnosti (např. v Litovli, Senici na Hané, Bílé Lhotě aj.) (www.mikroregionlitovelsko.cz).

5.3.2.4 Sportovně - rekreační příležitosti

Sportovní zařízení se nachází téměř v každé obci mikroregionu. Jsou zastoupeny sportovními hřišti, sokolovnami, sportovními areály, tělocvičnami či centry volného času. Široké sportovní využití nabízí Sportovní hala v Litovli, litovelští Sokolové využívají pro své aktivity Sportovní areál TJ Sokol Litovel. Pravidelná fotbalová utkání se pořádají na fotbalovém stadionu TJ Tatran Litovel. Součástí areálu TJ Vodní sporty Litovel je půjčovna lodí a umělá horolezecká stěna. V jednotlivých zařízeních působí tělovýchovné jednoty, kluby a oddíly. Největší sportovní organizací v mikroregionu je TJ Tatran Litovel, provozující sportovní činnost ve 12 oddílech ve městě.

Součástí sportovně-rekreačních zařízení jsou kuželny nebo bowling, které se nacházejí pouze ve městě Litovli (např. Kuželna Modrá Hvězda Litovel, Bowling Club Litovel). V letních měsících jsou k dispozici přírodní koupaliště (např. Štěrkovna Náklo, zatopený lom v obci Nová Ves), dále městské koupaliště v Litovli a Náměšti na Hané nebo krytý bazén v Litovli.

Zábavu se sportovním duchem nabízí areál minikár (Sportovní formule Bouzov). Nachází se v krásném přírodním prostředí v Bouzově, přibližně 350 metrů od vchodu do hradu. Na sportovních formulích - minikárách s nožním řízením a brzdami ovládanými ručně se návštěvník svez samospádem po speciální dráze dlouhé 525 metrů. Zpět na místo startu se může nechat vyvést vlekem. V areálu se nachází také provoz horských koloběžek, které jsou určeny pro děti i dospělé. Absolvovat jízdu je možné buď po dráze minikár nebo terénem po louce. Kromě těchto dvou aktivit je možné na Bouzově absolvovat vyjížďku krásnou přírodou na koni nebo pohodlným kočárem či ve formanském voze (www.minikarybouzov.cz, www.kolobezkybouzov.cz, www.staj-bouzov.webpark.cz).

Atraktivitou mikroregionu je sjíždění řeky Moravy, jehož trasa vede CHKO Litovelské Pomoraví, kde musí vodáci dodržovat předepsaný režim. Celoročně je

vyznačen úsek vodácké cesty od Mohelnice po Litovel po hlavním toku Moravy, od Litovle po jez Hynkov po Malé Vodě a od jezu Hynkov po Olomouc po Mlýnském potoce. Hlavní tok Moravy mezi Litovlí a Hynkovým je možné splouvat pouze v období od 1. srpna do 31. března z důvodu ochrany zdejší přírody a zejména nerušeného vývoje vzácných druhů živočichů, kteří žijí v korytě řeky Moravy (www.litovel.eu).

Nejvýznamnější cyklistické a turistické akce 2012

V květnu 2012 se konal šestý ročník cyklistického závodu Free Litovelská jízda. Jelo se ve dvou trasách – šestnáctikilometrová, určená pro rodiny s dětmi a třicetikilometrová pro zdatnější cyklisty. V srpnu se v Litovli pořádal Free Bobr Bike – 11. ročník MTB maratónu a 5. ročník mezinárodního mistrovství vodáků v maratonu na horských kolech. V říjnu v Litovli proběhlo 18. otevřené mezinárodní mistrovství ČR v extrémním závodě tříčlenných štafet – Free Litovel Bobr Cup 2012. Jednotlivé disciplíny se skládaly z běhu, jízdy na kole a sjezdu na divoké vodě. Součástí akce byl i bohatý doprovodný program. Každým rokem pořádá městys Náměšť na Hané Náměšťské cyklovéjezd a věšlap, v roce 2012 to byl již 9. ročník. Jednotlivé trasy jsou rozděleny podle náročnosti a cílová místa jsou na Bouzově nebo Terezkém údolí. V obci Střeň se každý rok pořádal cyklokrosový exhibiční závod O pohár obce Střeň, který byl určen pro širokou veřejnost. V roce 2012 se z důvodu nedostatku finančních prostředků závod neuskutečnil. Pěší turistika byla podporována akcemi, které se uskutečnily v březnu v Litovli – Toulky Litovelským Pomoravím a v listopadu v Července – Běh Litovelským Pomoravím.

Další sportovní události

Mezi sportovní akce mikroregionu v roce 2012 patřily: Silácká Litovel, Sokolský slet v Litovli, Turnaj starých gard v Litovli, Přelety horkovzdušných balónů v Bouzově nebo Hobby parkury v Nových Zámcích.

5.4 Analýza služeb

V průmyslu cestovního ruchu jsou hlavním předmětem obchodu a spotřeby služby. Tato analytická část práce charakterizuje dopravní, ubytovací a stravovací infrastrukturu mikroregionu Litovelsko. Dále se zabývá současnou situací v oblasti doplňkových služeb.

5.4.1 Dopravní infrastruktura

Doprava je ve všech jejích formách základní podmínkou realizace cestovního ruchu. Na rozvoji dopravy je cestovní ruch přímo závislý (především historicky). V souvislosti s rozvojem cestovního ruchu se některá dopravní infrastruktura buduje výhradně pro potřeby cestovního ruchu (např. lanovky, lyžařské vleky, horské tratě apod.). Doprava dle použitého dopravního prostředku se člení na pozemní (silniční, železniční), leteckou, vodní a ostatní (Ryglová, 2009).

Z pohledu dopravy je Litovelsko dobře umístěnou oblastí, kterou prochází železniční trať s mezinárodním významem nebo rychlostní komunikace vedoucí z Olomouce do Mohelnice. Dominantním prvkem v možnostech trávení volného času je na tomto území pěší turistika a cykloturistika.

5.4.1.1 Železniční doprava

Železniční doprava patří v mikroregionu k významným dopravním spojením. Územím prochází železniční koridor Praha – Olomouc. Nejvýznamnější železničním uzlem je Červenka, která leží na trase č. 270 (Olomouc – Červenka – Zábřeh na Moravě – Česká Třebová). Z této stanice jezdí pravidelné spoje na trase č. 273 (Červenka – Litovel – Senice na Hané). Do obce Senice na Hané vede pravidelný spoj č. 275 (Olomouc – Senice na Hané). Železniční nádraží nebo zastávky se nacházejí v 6 obcích mikroregionu: Červenka, Náměšť na Hané, Senice na Hané, Cholina, Mladeč a Litovel (zastávky Litovel předměstí, Litovel město a Litovel). Železniční doprava je zabezpečována státním dopravcem – Českými drahami, a.s. (www.ceskedrahy.cz).

5.4.1.2 Silniční doprava

Silniční doprava je v současné době nejčastěji používaným druhem dopravy. Nejvýznamnější silniční komunikací, která prochází převážnou částí mikroregionu, je silnice rychlostní komunikace R 35 (Hradec Králové – Mohelnice – Olomouc). Sjezd z R 35 do Litovle je přes místní část Litovel – Nasobůrky. Mezi silnicemi II. třídy jsou pro území významné silnice: II./373 (Litovel – Konice), II./447 (Litovel – Žerotín – Šternberk), II./449 (Prostějov – Senice na Hané – Litovel – Uničov – Rýmařov), II./635 (Mohelnice – Loštice – Litovel – Příkazy – Olomouc). Tyto silnice jsou značně využívány osobní i nákladní dopravou, proto jsou v některých místech ve špatném

technickém stavu. Do ostatních obcí mikroregionu se lze dostat po silnicích III. třídy, u kterých je na řadě míst potřebná rekonstrukce. Hromadná doprava je zabezpečovaná soukromým dopravcem Veolia Transport Morava, a.s. Přes Litovel vedou dálkové autobusové spoje směrem na Olomouc, Šternberk, Uničov a Mohelnici. Autobusové zastávky se nachází v každé obci mikroregionu Litovelsko (www.r35.ecn.cz).

5.4.1.3 Cyklistická doprava a cykloturistika

Mikroregion Litovelsko je pro svůj zvlněný terén ideální oblastí pro cyklistiku. Cykloturistika je zde poměrně dominantním prvkem v možnostech trávení volného času zejména od jara do podzimu. V okolí Litovle je vybudovaná celá řada naučných cyklostezek (pozemní komunikace pouze pro cyklistickou dopravu) a cyklotras (pozemní komunikace nebo terén) vedoucích CHKO Litovelské Pomoraví (Příloha 5). Jsou velmi dobře značeny a umožňují návštěvníkům najít směr za poznáním kulturních a přírodních unikátů tohoto území. Z větší míry je povrch terénu asfaltový, všechny cyklotrasy jsou nenáročné, s minimálním převýšením, a proto jsou vhodné pro rodinnou cykloturistiku. Mezi nejvýznamnější patří „Moravská cyklostezka“ vedoucí z Litovle do Horky nad Moravou, je dlouhá 16 kilometrů a doprovází ji i naučná stezka Luhý Litovelského Pomoraví. Druhou cyklostezkou je osmikilometrová zároveň naučná stezka „Romantický areál Nové Zámky“, která začíná v Litovli a končí v osadě Nové Mlýny. Po trasách jsou umístěny informační panely, které seznamují turisty s životem vzácných rostlin a živočichů nebo s historií kulturních památek (www.strednimorava-tourism.cz).

Tabulka 1. Cyklotrasy v mikroregionu Litovelsko

Název cyklotrasy	Průběh trasy	Počet km
Lesánkova cyklotrasa	Litovel	8
Ve stopách knížecího kočáru	Litovel-Haňovice-Cholina-Náměšť na Hané-Senice na Hané	18
Z pohádky do pohádky	Bouzov-Podolí-Bílá Lhota-Hvozdečko-Javoříčko-Bouzov	21
Krajem jezerní královny	Litovel-Náklo-Litovel	23
Po loupežnické stezce	Náměšť na Hané-Slavětín-Loučka-Bílsko-Náměšť na Hané	34,5
Za dobrodružstvím malého Tvarůžku	Litovel-Mladeč-Bílá Lhota-Bouzov-Loštice-Moravičany-Nové Mlýny-Červenka-Litovel	46,5

(zdroj: www.strednimorava-tourism.cz, vlastní zpracování)

Cyklotrasy vybudované v mikroregionu (Tabulka 1) jsou pro turisty různě náročné. Náročnost nejnižší (1) mají Lesánkova cyklotrasa a Krajem jezerní královny. Lesánkova cyklotrasa je určena pro rodiny s dětmi. Nenáročná a bezpečná trasa s hracími prvky pro děti vede lesy Litovelského Pomoraví. Cyklotrasa Krajem jezerní královny vede z Litovle do Nákla a zpět po rovině a částečně chladivým stínem lužního lesa. K méně náročným trasám (2) patří cyklotrasa Ve stopách knížecího kočáru, středně těžkými trasami s náročností 3 jsou cyklotrasy Z pohádky do pohádky a Po loupežnické stezce. Náročnou cestu (4) s výrazným převýšením a nejdelší trasou představuje cyklotrasa s názvem Za dobrodružstvím malého Tvarůžku.

Obrázek 9. Odpočinkové místo podél Lesánkovy cyklotrasy
(www.mikroregionlitovelsko.cz)

Bohatá síť cyklotras prochází přímo územím CHKO Litovelské Pomoraví (Tabulka 2). Tou nejdelší je Moravská stezka, jedna ze dvou moravskoslezských dálkových cyklotras, která spojuje Českou republiku s Polskem a Rakouskem. Prochází Litovlí a vede dál lužními lesy CHKO Litovelské Pomoraví. Další cyklotrasy vedou chráněnou krajinou v různých délkách, od dvou kilometrů – Ze Střeneš do Lhoty nad Moravou po pětadvacetikilometrovou trasu z Litovle do Poděbrad.

Tabulka 2. Cyklotrasy vedoucí přes CHKO Litovelské Pomoraví

Název cyklotrasy (č.)	Průběh trasy	Počet km
Moravská stezka č. 51	Mohelnice-Moravičany-Doubravice-Nové Zámky-Litovel-Lhota nad Moravou-Hynkov-Horka nad Moravou-Olomouc	37
č. 6026	Úsov-U Spálené-U přejezdu-Červenka	20
č. 6027	Litovel-Březové-Unčovice-Příkazy-Skrbeň-Horka nad Moravou- Chomoutov-Poděbrady	25
č. 6033	Mladeč-Nové Zámky	3
č. 6051	spojení cyklostezky č. 51 a č. 6026	2
č. 6056	Lhota nad Moravou-Náklo-Příkazy	5
č. 6107	Střeň-Lhota nad Moravou	2

(zdroj: www.strednimorava-tourism.cz, vlastní zpracování)

Mezi trasy procházející územím mikroregionu Litovelsko patří dálkové cyklotrasy č. 511 a č. 512 (Tabulka 3), které vedou z Rýmařova do Litovle a Nových Mlýnů do Městečka Trnávky v Pardubickém kraji. Dalšími jsou cyklotrasy č. 6025 z Bouzova do Olomouce a č. 6036 z Javoříčka do Moravičan (www.vyletnik.cz)

Díky mnoha značeným trasám lze vymyslet mnoho variant cyklistických výletů a zaměřit tak i k dalším zajímavostem mikroregionu Litovelsko. Důvodem k provozování cykloturistiky nemusí být jen sportovní nadšení, ale také poznání a dozvědět se něco víc. Z tohoto důvodu mikroregion pro své turisty vybudoval celkem šest naučných stezek, které mohou být součástí jak cykloturistiky, tak pěší turistiky. Podrobněji o naučných stezkách popisuje kapitola 5.4.1.4 Pěší turistika.

Tabulka 3. Ostatní cyklotrasy vedoucí přes území mikroregionu

Název cyklotrasy (č.)	Průběh trasy	Počet km
č. 6025	Bouzov-Slavětín-Náměšť na Hané-Olomouc	39
č. 6036	Javoříčko-Bouzov-Doly-Jeřmaň-Loštice-Moravičany	24
Dálková trasa č. 511	Rýmařov-Litovel	35
Dálková trasa č. 512	Nové Mlýny-Městečko Trnávka	26

(zdroj: www.vyletnik.cz, vlastní zpracování)

5.4.1.4 Pěší turistika

Díky CHKO Litovelské Pomoraví, mnoha lesům a přírodním parkům v Terezkém údolí nebo okolí Litovle je mikroregion krásným prostředím pro pěší turistiku. Existuje zde několik pěších tras značené turistickými značkami, s různou délkou a náročností. Součástí litovelské pěší turistiky jsou také naučné stezky, kterých je v tomto mikroregionu celkem šest, jen Litovlí prochází tři.

CHKO Litovelským Pomoravím vede pěší trasa Moravičany – CHKO Litovelské Pomoraví – Úsov. Po modré turistické značce lze projít nádhernou přírodou Litovelského Pomoraví až do Úsova. Pěší trasa Loštice - Doly (po červené značce) vede klidnými polními a lesními cestami. Dominantou krajiny je pohled na romantický hrad Bouzov. Putování mladečským romantickým okruhem nabízí červeně značená trasa z Mladče - po modré na Nové Zámky - Nové Mlýny a Řimice. Poté po žluté značce do Bílé Lhoty a po červené k orientačnímu místu Za Třesínem. Po modré značce se dojde k Rytířské síni – jeskyni Podkova a zpět do obce Mladeč, poté (po červené značce) končí trasa vchodem do Mladečských jeskyní. Za zmínku stojí také procházky z Litovle do romantického okolí Nových Zámků, doubravou Bílé Lhoty k vodní elektrárně Nové Mlýny či přírodním parkem Terezké údolí u Náměště na Hané. Pro zdatnější turisty se nabízí trasy z Litovle na vrchy Parduska, Třesín a Rampach, odkud je nádherný výhled do okolí Litovelska (www.strednimorava-tourism.cz).

Tabulka 4. Naučné stezky mikroregionu Litovelsko

Název naučné stezky	Průběh trasy	Počet km	Náročnost	Počet zastav.
NS Historie a příroda Litovle a okolí	"Historická Litovel", "Kolem litovelských rybníků", "PP Hvězda"	3,5	nízká	26
NS Romantický areál Nové Zámky	Litovel-NPR Vrapač-PR Hejtmanka-Nové Zámky	8	nízká	9
NS Luhy Litovelského Pomoraví	Horka nad Moravou-Hynkov-Lhota nad Moravou-Litovel	12	nízká	13
NS Terezkým údolím	Náměšť na Hané-Laškov	6	nízká	11
NS Třesín	okružní NS-Mladeč-krasový vrch Třesín	4	střední	4
NS Špraněk	součástí turistické trasy Mladečské a Javoříčské jeskyně	3,5	vysoká	7

(zdroj: www.strednimorava-tourism.cz, vlastní zpracování)

Naučné stezky Litovelska (Tabulka 4), z nichž některé z nich jsou vhodné i pro cykloturistiku, se skládají ze sérií informačních tabulí, rozmístěných na jednotlivých zastaveních po délce trasy naučné stezky. Popisují uvedenou lokalitu a jsou doplněné mapkami či jinými grafickými znázorněními. Kromě různého počtu zastavení je každá naučná stezka jinak dlouhá a náročná.

Přímo v Litovli se nachází „Naučná stezka Historie a příroda Litovle a okolí“ s nízkou náročností, která je rozdělena do tří tematických okruhů: „Historická Litovel“, „Kolem litovelských rybníků“ a „Přírodní památka Hvězda“. Stejně náročná je Naučná stezka „Romantický areál Nové Zámky“, která začíná v Litovli a vede podél červené turistické značky přes NPR Vrapač a PR Hejtmanka, dále lužními lesy a malebným krajem okolí Nových Zámků. „Naučná stezka Luhy Litovelského Pomoraví“ vede z Horky nad Moravou do Litovle a prochází podstatnou částí CHKO Litovelské Pomoraví. Trasa je vhodná i pro cykloturistiku. Náročnost trasy je také nízká. Poslední nenáročnou stezkou je „Naučná stezka Terezkým údolím“, která prochází přírodním parkem Terezké údolí, z Náměště na Hané k zámku v Laškově a je vhodná i pro cyklovýlet. Pro náročnější turisty je vhodná okružní „Naučná stezka Třesín“, která začíná na návsi v Mladči a prochází kolem krasového vrchu Třesín. Počet zastavení na trase je 9 a samotná stezka je dlouhá 4 km. Poslední vysoce náročnou je „Naučná stezka Štraněk“, která je součástí turistické trasy spojující Mladečské a Javoříčské jeskyně. Její jednotlivá zastavení (počet 7) jsou dostupná pouze pěšky po lesních pěšinách a strmých stezkách se zábradlím. Délka stezky je 3,5 km (www.strednimotava-tourism.cz).

5.4.2 Ubytovací služby

„Ubytovací služby spočívají v poskytování přechodného ubytování, a to zejména ve spojení s účastí na cestovním ruchu, ale i při výkonu povolání. Umožňují účastníkům přenocování nebo přechodné ubytování mimo místo trvalého bydliště a uspokojení jejich potřeby související s přenocováním nebo přechodným ubytováním“ (Francová, 2003, 63).

Důležitým faktorem pro rozvoj cestovního ruchu v mikroregionu je dostatečná a kvalitní ubytovací kapacita. Na území Litovelska je v současné době možné se ubytovat ve třech hotelech, dále v penzionech, ubytovnách či v soukromí, přičemž hotelové ubytování nabízí Bouzov, ubytování v soukromí především město Litovel (Tabulka 5). Hotely a většina penzionů nabízí ke svým službám také úschovnu

a půjčovnu kol. Pouze Hotel Valáškův Grunt poskytuje cyklistům kompletní servis v této oblasti, a proto je zařazen do programu Cyklisté vítáni, představující projekt evaluace kvality služeb pro cykloturisty v ČR (www.cyklistevitani.cz).

Tabulka 5. Ubytovací zařízení v mikroregionu Litovelsko (vlastní zpracování)

Kategorie Třída	Název zařízení	Místo	Kapacita	Cena/osobu v Kč od
hotel****	Hotel Bouzov	Bouzov	55	590,-
hotel****	Hotel Valáškův Grunt	Kozov (Bouzov)	63	450,-
hotel****	Hotel U Cimbury	Bouzov	55	400,-
motel	Motel Bábek	Litovel	35	290,-
penzion	U starého mlýna	Litovel	15	390,-
penzion	Penzion Nová Ves	Nová Ves	17	400,-
ubytování v soukromí	Apartmány Pekin	Litovel	17	350,-
ubytování v soukromí	Ubytování Starý mlýn	Litovel	20	250,-
ubytování v soukromí	Ubytování Jana Konšelová	Litovel	5	250,-
ubytování v soukromí	Ubytování Alena Dehnerová	Litovel	15	250,-
ubytování v soukromí	Chalupa u Fousa	Nová Ves	5	250,-
ubytování v soukromí	Ubytování U kovárny	Bouzov	4	250,-
ubytování v soukromí	Ubytování pod hradem Bouzov	Bouzov	7	250,-
ubytování v soukromí	Světnička v podhradí	Bouzov	2	250,-
chata	Chata Jeskyňka	Luká	40	280,-
ubytovna	Ubytovna a chatky Mosty v Lukách	Cholina	50	200,-
ubytovna	Ubytovna U Šmoldasů	Litovel	12	200,-
ubytovna	Ubytování Na Pindě	Savín (Slavětín)	30	150,-
ubytovna	Turistická ubytovna Savín	Savín (Slavětín)	30	150,-
internát	Internát SOŠ Litovel	Litovel	58	200,-
kemp	Vodácký kemp-loděnice TJ Vodní sporty	Litovel	-	80,-

5.4.3 Stravovací služby

Stravovací služby jsou dalším důležitým faktorem pro rozvoj cestovního ruchu. Tyto služby uspokojují potřeby výživy účastníků cestovního ruchu během přepravy a pobytu. Jsou zajišťovány subjekty provozující společné stravování (hostinskou činnost) a dalšími subjekty poskytující stravovací služby v omezené míře (Francová, 2003).

Stravovací zařízení se koncentrují především ve větších obcích mikroregionu nebo v místech, kde je nabídka turistických atraktivit. Téměř v každé obci se nachází místní pohostinství, která mají pouze omezenou nabídku stravovacích služeb a provozní dobu. Kvalitní síť restaurací nabízí Litovel (Café restaurant Záložna, Restaurace Muzeum Litovel, Restaurace U Starého mlýna, Restaurace Za školou, Restaurace a bowling Na myslivně, Vodácká restaurace Loděnice, Amazonka bar, Pizzerie, bowling - Palackého aj.), Bouzov (Restaurace Bouzov, Restaurace Valáškův Grunt, Restaurace U Cimbury, Restaurace Pod branou Bouzov aj.), Náměšť na Hané (Zámecká restaurace, Antonio-ristorante - pizzeria aj.). V letních měsících, v době konání různých významných akcí, kapacitu restauračních zařízení rozšiřují letní zahrádky či stánkový prodej. Kromě restaurací lze ve větších obcích mikroregionu navštívit nemalé množství kaváren, cukráren, barů, malé obce disponují pohostinstvími a hospůdkami (www.litovel.eu).

5.4.4 Zprostředkovatelské služby

Zprostředkovatelské služby souvisejí se zprostředkováním, organizováním a zabezpečováním činností umožňující účast na cestovním ruchu. Tyto služby zabezpečují především cestovní kanceláře a cestovní agentury. Některé cestovní kanceláře poskytují i vlastní služby (např. informační a poradenské, organizování zájezdů, pobytů či přeprava turistů vlastními dopravními prostředky aj.) (Hesková, 2006).

Mikroregion Litovelsko napomáhá propagovat CK BAVI v Litovli a CK PEŘEJ tours s.r.o. se sídlem v Olomouci. CK BAVI se mimo jiné zabývá pořádáním kulturních akcí v mikroregionu, zprostředkováním ubytování, organizuje cyklovýlety a jiné volnočasové aktivity. Součástí cestovní kanceláře je TIC Litovel, které poskytuje kompletní informační servis o městě Litovel a jeho okolí, podává zájemcům informace o ubytování, turistických možnostech, kulturních a sportovních akcích ve městě i regionu, zajišťuje průvodcovské služby po městě a okolí. Dále

zajišťuje výstup na radniční věž s vyhlídkou, prodává mapy, turistické materiály, suvenýry a plní další funkce dle činnosti informačních center. CK Peřej tours s.r.o. se kromě jiného zaměřuje na vodáckou turistiku na řece Moravě, programy pro turisty v regionu, víkendové pobyty a poznávací zájezdy.

K podpoře lokálního cestovního ruchu přispěl Olomoucký kraj ve spolupráci s cestovní kanceláří GEOVITA, s.r.o., kteří vytvořili projekt s názvem „Seniorské cestování 2012“. Jednodenní zájezdy jsou zaměřené na historii (hrady, zámky a jiné turisticky vyhledávané památky), nordic walking, relaxaci, poutní místa nebo tradiční a současnou kulturu Olomouckého kraje. Výlety jsou organizovány od června do října 2012, senioři mají k dispozici klimatizované autobusy a průvodce (www.kr-olomoucky.cz).

5.4.5 Doplnkové služby

Doplnkové služby se poskytují nejen účastníkům cestovního ruchu, ale i dalším návštěvníkům a z části místnímu obyvatelstvu. Jedná se o propagační a informační služby zaměřené na představení obce, regionu, jeho zajímavosti, obchodní služby (prodej potravinářského či jiného průmyslového zboží), prodej vlastních produktů podnikatelů, opravárenské služby nebo placené komunální služby pro obyvatelstvo (kadeřnictví, holičství, čistírna) a služby zdravotnického střediska. Službami volného času se rozumí takové, které umožňují účastníkům cestovního ruchu aktivně si užít dovolenou (Hesková, 2006).

Informační služby návštěvníkům zajišťuje kromě TIC v Litovli také TIC v Náměšti na Hané. Informuje o kulturních akcích v okolí, zjišťuje autobusové a vlakové linky, poskytuje letáky a brožury, prodává mapy, drobné suvenýry nebo slevové karty Olomouc region Card. Informační centrum je otevřené pouze v provozní době zámku. Částečné turistické a informační služby zajišťuje Muzeum Litovel. Prodává mapy, turistické známky, pohlednice, historickou literaturu a další suvenýry.

Výrobky označené „HANÁ regionální produkt“ garantují svůj původ na Hané a vazbu na tradice, zvyky, místní kulturu, ale také na ruční výrobu a místní suroviny. Jsou jedinečné, kvalitní, šetrné k životnímu prostředí a propagují se nejen doma, ale také mimo hranice Hané. Certifikované výrobky Regionální značky Haná je možno zakoupit na jarmarcích, trzích a při zvláštních regionálních akcích, či přímo v prodejně v Olomouci. K takto značeným produktům, vyrobených na území Litovelska, patří:

- Dřevěné hračky, dekorace, kuchyňské potřeby – Josef Sýkora-Dřevos J+M, Loučany
- Přírodní ovocné mošty z Mezic – Ondřej Špunda, Náklo
- Keramika z Litovle – Miluše Hlavinková, Litovel
- Originální šperky ze dřeva a přírodních materiálů – Petr Bárta, Bouzov
- Bronzové šperky – Jiří Tomanec, Měrotín
- Malované hodiny – Jitka Hetelová, Cakov (Senice na Hané)
- Hanácký med – Ing. Jan Beneš, Náměšť na Hané
- Sýry ze Střemeníčka – Lenka Voštová, Slavětín

Veřejně přístupný internet je k dispozici v Městské knihovně Litovel a knihovně v Náměšti na Hané, dále v Cukrárně a kavárně Jantar nebo Apartmánech Pekin v Litovli.

Půjčování kol zajišťuje v mikroregionu kromě Hotelu Valáškův Grunt také firma RAKOLA Litovel, která má v letní sezóně otevřeno každý den a dále ČD, a.s., kde je možné si půjčit kolo v době od dubna do října. Služba Českých drah je zpoplatněna částkou 100,- za kolo na celý den a je možné si ho vyzvednout v železniční stanici Olomouc hlavní nádraží nebo Litovel - předměstí. Vypůjčená kola lze bezplatně přepravovat na některých železničních tratích. Firma RAKOLA Litovel provádí také servis a opravu kol, další opravny jsou v Litovli (Cyklocentrum Kamar), Mladči (Jaromír Koubek) a Náměšti na Hané (firma Husička). Autoservisy se nacházejí v Litovli (Autoservis Hetel František, KS Autoservis Soukeník) a Měrotíně (Josef Mlčoch).

5.5 Organizace a řízení cestovního ruchu v Olomouckém kraji

Olomoucký kraj patří mezi zakládající členy dvou organizací destinačního managementu na území kraje, a to Střední Morava - Sdružení cestovního ruchu a Jeseníky - Sdružení cestovního ruchu. Tyto dvě organizace vznikly na základě schválení Projektu organizace cestovního ruchu v roce 2005. Tento projekt si kladl za cíl navrhnout optimální formu řízení cestovního ruchu v Olomouckém kraji. Tyto dvě organizace v současné době zabezpečují roli organizací, které řídí a koordinují rozvoj cestovního ruchu ve dvou turistických oblastech, a to na Střední Moravě a v Jeseníkách. Významným subjektem v řízení cestovního ruchu je výbor pro rozvoj

cestovního ruchu Zastupitelstva Olomouckého kraje. Hlavní řídicí strukturou destinačního řízení byla dále v Projektu navržena šestičlenná užší pracovní skupina, která by se zabývala koordinací destinačního řízení cestovního ruchu v Olomouckém kraji. Členy užší skupiny mimo jiné jsou: předseda výboru pro rozvoj cestovního ruchu, vedoucí oddělení cestovního ruchu Krajského úřadu Olomouckého kraje, předsedové správní rady a ředitelé sekretariátu Střední Morava - Sdružení cestovního ruchu a Jeseníky-Sdružení cestovního ruchu. Vytvořením této úzké pracovní skupiny je zajištěna maximální provázanost a informovanost všech rozhodujících subjektů působících v oblasti cestovního ruchu v Olomouckém kraji (Petříčková, Studnička & Vrchotová, 2012).

Olomoucký kraj podporuje cestovní ruch spoluprací s organizacemi cestovního ruchu, realizuje projekty zaměřené na cestovní ruch (např. Olomouc Region Card), pořádá osvětové akce na zvýšení povědomí veřejnosti o atraktivitě regionu (např. INFOBUS nebo Tour arena). Prezентuje se na veletrzích cestovního ruchu v rámci ČR i zahraničí (www.kr-olomoucky.cz).

Na základě schváleného rozpočtu Olomouckého kraje pro rok 2011 disponovalo oddělení cestovního ruchu částkou více jak 23 mil. Kč na činnosti spojené s rozvojem a podporou cestovního ruchu. Z této částky se financovalo např. zhotovení propagačních materiálů, prezentace v médiích, projekt Seniorské cestování, podpora činnosti turistických informačních center, podpora údržby a obnovy značení turistických tras, podpora slevové karty Olomouc Region Card nebo členský příspěvek sdružením cestovního ruchu (Jeseníky – SCR a Střední Morava – SCR) atd. Pro Střední Moravu-Sdružení cestovního ruchu Olomoucký kraj ze svého rozpočtu vyčlenil částku 1,5 mil. Kč (Petříčková, Studnička & Vrchotová, 2012)

5.5.1 Střední Morava - Sdružení cestovního ruchu

Sdružení je právnickým subjektem jako dobrovolné zájmové sdružení právnických osob v turistickém regionu Střední Morava v Olomouckém kraji. „Jeho posláním je zajistit rozvoj a koordinaci cestovního ruchu regionu vytvořením úspěšné, konkurenceschopné strategicky řízené jednotky na základě spolupráce veřejného a soukromého sektoru“ (Petříčková, Studnička & Vrchotová, 2012, 80). Podle těchto autorů k základním činnostem sdružení například patří:

- koordinace cestovního ruchu v regionu (spolupráce subjektů cestovního ruchu),

- koncepční řešení trvale udržitelného cestovního ruchu,
- zpracování koncepčních materiálů a projektů,
- získávání prostředků z mimoregionálních zdrojů,
- inicializace a koordinace investičních projektů a záměrů,
- inicializace nových produktů cestovního ruchu,
- zajištění certifikace kvality služeb,
- aktualizace webových stránek,
- spolupráce na marketingových aktivitách regionu.

5.6 Propagace a prezentace

Marketingová propagace v cestovním ruchu znamená informovat návštěvníky o správném produktu. Existence turistické atraktivity nebo služeb, jejich cena a zpřístupnění na trhu nestačí. Návštěvník určité destinace musí být dostatečně informován a motivován, aby se začal o destinaci zajímat. Hlavním cílem je tedy vzbudit pozornost, vytvořit zájem, vyvolat touhu, zkrátka vytvořit poptávku po dané turistické oblasti. Návštěvník destinace musí být přesvědčen, že dané místo je schopné uspokojit jeho potřeby a požadavky.

Na řízení a propagaci cestovního ruchu v destinaci se podílí více subjektů. V případě Litovelska jsou nejvýznamnějšími činiteli Olomoucký kraj a samotný mikroregion. Dále jsou to informační centra, cestovní kanceláře a agentury, jednotlivé obce, rozvojové agentury (např. Centrum pro komunitní práci Střední Morava, Regionální agentura pro rozvoj Střední Moravy), sdružení (Svaz měst a obcí, Sdružení obcí střední Moravy, Sdružení historických sídel) a další neziskové organizace. Ti všichni se společně snaží zlepšovat turistickou infrastrukturu oblasti a přilákat návštěvníky.

Olomoucký kraj

Na základě schváleného rozpočtu Olomouckého kraje pro rok 2011 disponovalo oddělení cestovního ruchu částkou více jak 23 mil. Kč na činnosti spojené s rozvojem a podporou cestovního ruchu. Jen na prezentaci kraje na veletrzích v tuzemsku i v zahraničí přispěl téměř 2 miliony korun. Část těchto peněz byla pokryta z dotace z Regionálního operačního programu Střední Morava. Na podporu Olomouc Region Card kraj vynaložil přes 300 tisíc korun. Téměř 2 miliony korun putovalo na turistická

značení v kraji. Dalších 2,5 milionu korun kraj zaplatil za krajský turistický informační portál. Necelými 850 tisíci korun podpořil projekt Seniorského cestování. Dále na podporu cestovního ruchu Olomoucký kraj realizoval projekt nazvaný „Marketingové aktivity Olomouckého kraje“. Díky němu kraj postupně vydává přes 600 tisíc propagačních materiálů, které představí na veletrzích cestovního ruchu v rámci ČR i zahraničí a rozdává na kontaktní turistická místa v kraji. Jednou z aktivit projektu je i roadshow, která navazuje na úspěšné prezentace InfoBUSu probíhající od roku 2007 (www.kr-olomoucky.cz).

Olomoucký kraj dále představil nové aplikace na krajském turistickém informačním portálu www.ok-tourism.cz. Zájemci mohou využít nástroje průvodce, který umožní sestavovat programy a trasy dle individuálních požadavků s možností zakreslování tras do mapy nebo vytvoření vyhledávacího filtru pro ubytování. Od roku 2011 byly spuštěny aplikace „Points of interest“, které umožňují stáhnout informace o turistických cílech do různých typů navigací a „Tag clouds“, které uživatele upozorňují na nejvyhledávanější a nejpoužívanější sekce nebo články webu. V únoru byl zpřístupněn rezervační systém pro přímou rezervaci ubytování. Systém poskytuje aktuální nabídku volných ubytovacích kapacit na území Olomouckého kraje (www.kr-olomoucky.cz).

Informační turistická centra

Informační centrum v Olomouci poskytuje turistické informace o městě Olomouci, památkách i tipy pro volný čas. Nabízí informační materiály, suvenýry, slevovou kartu Olomouc region Card, ale také vstupenky na kulturní akce. Zakoupením turistické karty Olomouc region Card návštěvník některých přírodních i kulturních atraktivit nemusí na některé trasy a okruhy prohlídek platit vstupné nebo jej má se slevou. Prostřednictvím centra si lze zajistit ubytování, objednat tematickou prohlídku města s průvodcem nebo je zde k dispozici veřejný internet.

Při vyžádání informací o mikroregionu Litovelsko byly pracovníkem Informačního centra Olomouc nabídnuty pouze letáky o Olomouci a jejích atraktivitách, Turistický průvodce Olomouckého kraje a brožury o přírodních atraktivitách a muzeích na Střední Moravě. Samostatná mapa mikroregionu Litovelsko nebyla k dispozici.

Letáky, mapy a další propagační materiály (také v anglickém a německém jazyce) jsou k dispozici v TIC Litovel, které je součástí CK BAVI a poskytuje kompletní informační servis o městě Litovli a jeho okolí. Propagační materiály jsou vydány

svazkem obcí Mikroregion Litovelsko, městem Litovel, Střední Moravou – Sdružením cestovního ruchu a také CK PEŘEJ tours Olomouc, která se kromě jiného zaměřuje na vodáckou turistiku na řece Moravě.

V Náměšti na Hané u zámku se nachází menší informační centrum, které poskytuje informace o Náměšti na Hané a aktivitách v blízkém okolí. Nepředává však dostatečné množství informací a propagačního materiálu věnované konkrétní oblasti – Litovelsku.

Mikroregion Litovelsko

O mikroregionu Litovelsko a jeho aktivitách informuje mnoho letáků, map, brožur a reklamních prospektů, které má návštěvník k dispozici také u vchodu do konkrétních přírodních a kulturních památek nebo v sídle Mikroregionu Litovelsko v Litovli či v kanceláři Sdružení cestovního ruchu v Olomouci. Litovelsko patří mezi dobře zmapované území. Dostatečně přehledné jsou turistické mapy nebo mapy cyklostezek napříč celým mikroregionem.

Velmi účelně jsou zpracované hlavní stránky celého mikroregionu www.mikroregionlitovelsko.cz, které podrobně informují o turistických aktivitách, společenských akcích, přírodním prostředí, historii území, jeho kulturních tradicích nebo osobnostech. Jsou zde detailně vymezeny všechny obce mikroregionu Litovelsko a odkazy na jejich webové stránky. Webové stránky mikroregionu jsou pouze v českém jazyce a doplněny kvalitními fotkami. Na stránkách města Litovle (www.litovel.eu), je možno se setkat s propagací cestovního ruchu v části „turistika“, která odkazuje na webové stránky mikroregionu. Také ostatní obce Litovelska se snaží představovat co nejvíce své památky, zajímavosti nebo připravované akce. Kromě webových stránek jednotlivých obcí se novinky z oblasti cestovního ruchu prezentují prostřednictvím pravidelných obecních novin, rozhlasovým zdrojem či vyvěšováním informací na určených místech.

Veletrhy

Propagace mikroregionu Litovelsko probíhá na veletrhu Regiontour Olomouc a RegionInvest. Olomoucký kraj se prezentuje na tuzemských i zahraničních akcích - Regiontour Brno, Holiday World Praha, Tourism Expo Olomouc, Madi Travel Market Praha, Za sluncem Opole (Polsko), Tour Salon Poznaň (Polsko), CMT Stuttgart (Německo), ITB Berlin (Německo), Salon des vacances Brusel (Belgie), a Senioren Messe Vídeň (Rakousko).

6 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ

6.1 Analýza návštěvnosti

Olomoucký kraj navštívilo v roce 2011 téměř 386 tisíc návštěvníků, to je o 2,18 procent více než v roce 2010. Přibýlo domácích turistů, počet zahraničních hostů se mírně snížil. Největší nárůst zaznamenala lázeňská zařízení. Mezi nejnavštěvovanější lokality kraje se stala olomoucká ZOO, Aquapark Olomouc, výstaviště Flora, hrad Bouzov, Muzeum Moderního umění Olomouc, hrad Helfštýn nebo přečerpávací vodní nádrž Dlouhé Stráně. Příznivý vývoj v kraji zaznamenala také kongresová turistika. O více než 50 procent se navýšil počet konaných akcí v regionu, což v celorepublikovém měřítku znamená deváté místo a v rámci celkového počtu účastníků kongresů místo páté (www.kr-olomoucky.cz)

6.1.1 Profil návštěvníka mikroregionu Litovelsko

Profil návštěvníka Střední Moravy vychází z výzkumu zaměřeného na cestovní ruch, který provedla Česká centrála cestovního ruchu - Czech Tourism. Zhotovitelem projektu byla společnost Ipsos Tambor, s.r.o. se sídlem v Praze. Tento výzkum mapuje návštěvnost jednotlivých turistických oblastí a regionů České republiky a zaměřuje se na zjištění skladby návštěvníků, způsob trávení volného času, jejich spokojenost s nabídkou cestovního ruchu, vybavení regionu a kvalitou poskytovaných služeb. Projekt je realizován od roku 2010 do roku 2014 a to vždy ve dvou vlnách ročně (zimní a letní). Tento výzkum, zaměřený na domácí cestovní ruch, je financován z fondu Evropské unie (www.czechtourism.cz).

Pro výzkumné účely této diplomové práce byla vymezena lokalita Střední Morava a Jeseníky, kdy na základě osobního dotazování bylo osloveno celkem 801 respondentů - domácích návštěvníků turistických regionů a oblastí České republiky. Pro detailní zjištění profilu návštěvníka mikroregionu Litovelsko byly použity dvě z osmi výzkumných lokalit regionu Střední Morava a Jeseníky. Jedná se o lokalitu Bouzov a okolí (50 respondentů) a Litovelské Pomoraví (50 respondentů). V práci je mapováno pouze období léto 2010 a 2011 (šetření probíhalo v termínu 1. 7. - 31. 8. 2010 a 23. 6. –

- 31. 8. 2011) a to proto, že uvedený mikroregion není v zimním období příliš turisticky atraktivní.

Ve výzkumném šetření na dotazy odpovídali muži a ženy (Tabulka 6) v nejčastějším věkovém rozmezí 35 až 49 let (Tabulka 7) a středoškolským vzděláním (Tabulka 8).

Tabulka 6. Složení respondentů

Pohlaví v %	2010	2011
Muži	48	51
Ženy	52	49

Tabulka 7. Věkové složení respondentů

Věk v %	2010	2011
do 25 let	14	16
26 až 34 let	28	23
35 až 49 let	36	35
50 až 59 let	11	14
60 let a více	10	12

Tabulka 8. Vzdělání respondentů

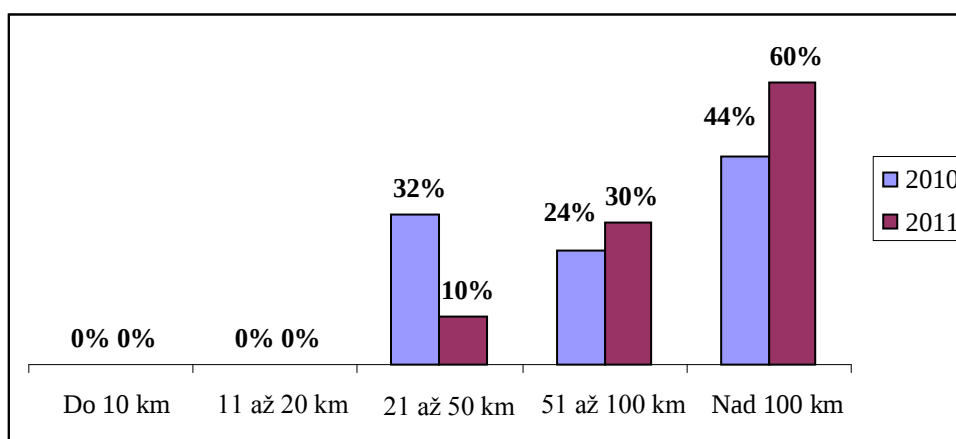
Vzdělání v %	2010	2011
ZŠ/vyučen(a)	16	14
SŠ s maturitou	46	51
VOŠ + VŠ	38	36

Za základní charakteristiky pobytu byly považovány otázky týkajících se: vzdálenosti od bydliště, způsobu dopravy, délky pobytu, s kým se cestovalo, stravování a ubytování. Dále jsou v práci graficky zaznamenány odpovědi na otázky, které zjišťují průměrnou denní útratu návštěvníků, zda-li turisté přicestovali do mikroregionu poprvé nebo jsou zde opakovaně a jaký byl důvod jejich návštěvy. Zdokumentované je také celkové hodnocení spokojenosti návštěvníků s místem pobytu včetně služeb.

Z výsledků šetření vyplývá, že nejvíce návštěvníků přijelo na Bouzov z nejvzdálenějšího místa od bydliště (Obrázek 10a), zatímco Litovelské Pomoraví navštívilo nejvíce turistů ze vzdálenosti do 20 km od místa bydliště (Obrázek 10b).

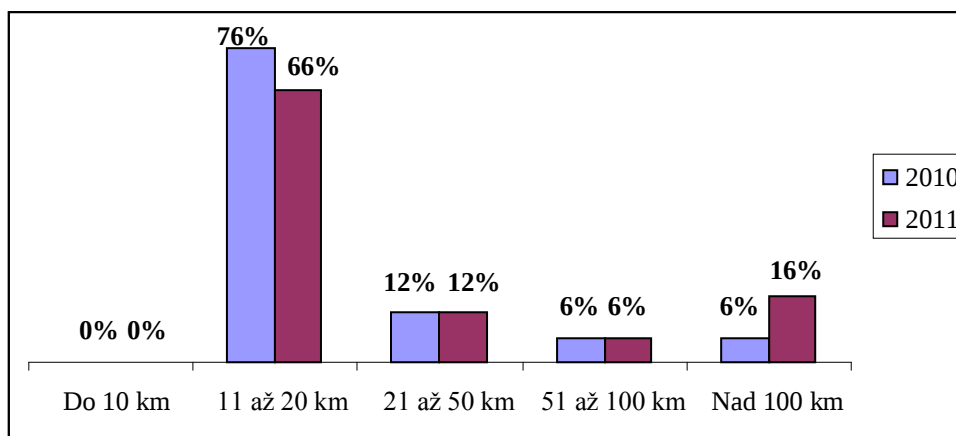
Obrázek 10a. Vzdálenost od místa bydliště

Bouzov a okolí

Obrázek 10b. Vzdálenost od místa bydliště

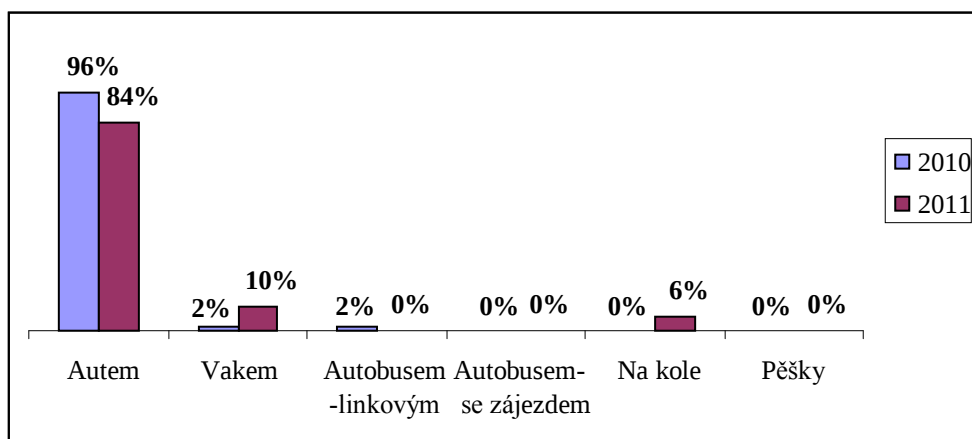
Litovelské Pomoraví (včetně jeskyní)

Do mikroregionu Litovelsko přijíždí turisté autem, vlakem nebo na kole. Způsob dopravy do Bouzova a okolí převažuje autem (Obrázek 11a). V případě dopravy v Litovelském Pomoraví se dalo předpokládat, že díky vhodnému terénu a budováním sítě cyklostezek a cyklotras, budou nejčastějším způsobem dopravy jízdní kola. Také doprava autem zde zaznamenává oproti roku 2010 větší nárůst (Obrázek 11b).

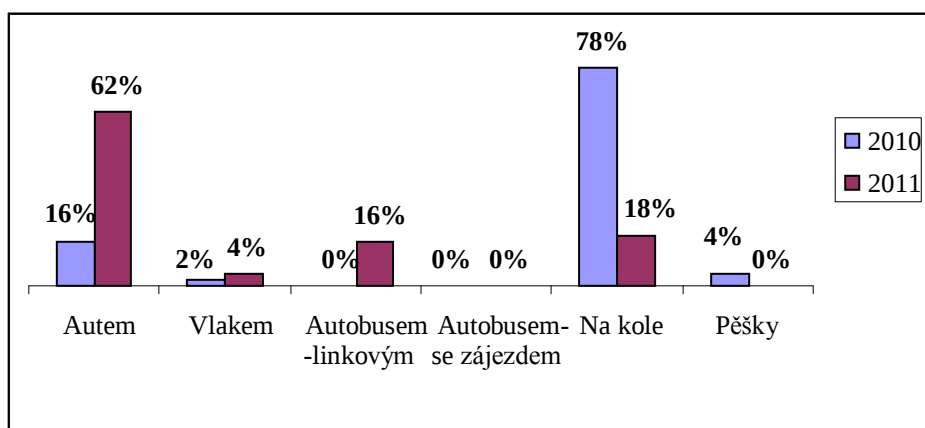
Obrázek 11a. Způsob dopravy

Bouzov a okolí

Obrázek 11b. Způsob dopravy

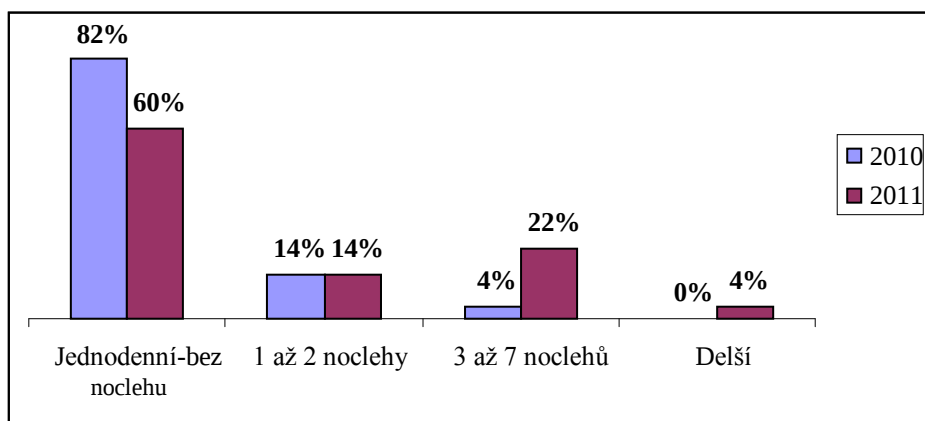
Litovelské Pomoraví (včetně jeskyní)

Cestovní ruch se v České republice člení podle délky pobytu na krátkodobý a dlouhodobý. V mikroregionu Litovelsko turisté pobývají nejčastěji na krátkou dobu - jeden den bez noclehu (Obrázky 12a, 12b). V Bouzově došlo v roce 2011 k nárůstu počtu turistů, kteří se zde ubytovali také dlouhodobě tj. na 3 až 7 nocí. Celkově lze z výsledků šetření konstatovat, že jednodenních pobytů v mikroregionu ubývá a naopak zde lidé zůstávají na delší dobu.

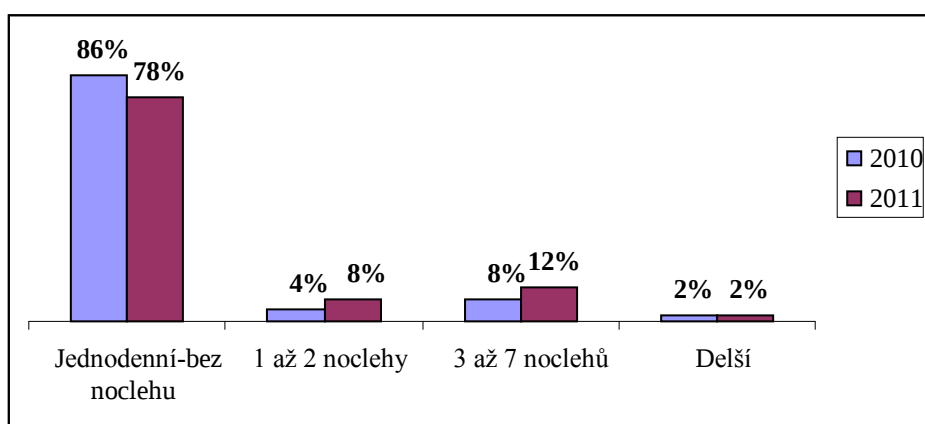
Obrázek 12a. Délka pobytu

Bouzov a okolí

Obrázek 12b. Délka pobytu

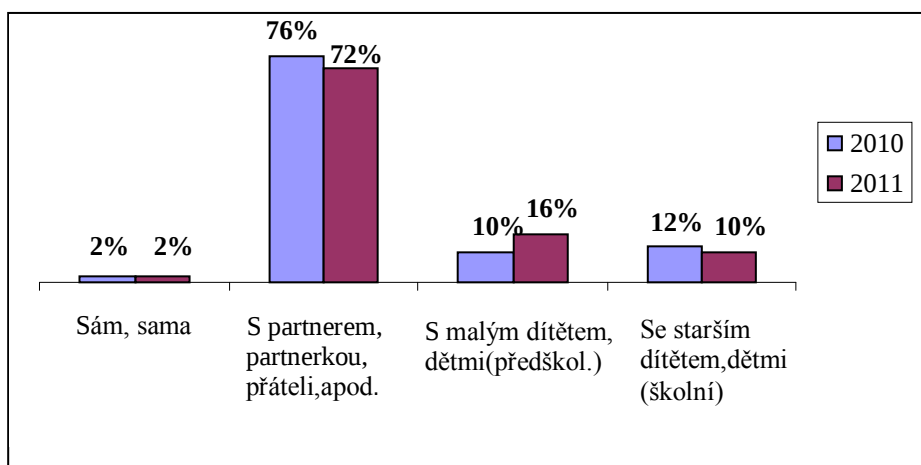
Litovelské Pomoraví (včetně jeskyní)

S kým turisté navštěvují mikroregion, zobrazují Obrázky 13a a 13b. Převážná část návštěvníků Bouzova a okolí cestuje s partnerem či partnerkou nebo přáteli. Stejný stav byl zjištěn i u návštěvníků Litovelského Pomoraví, přičemž oproti roku 2010 vzrostl o 10% počet osamocených turistů.

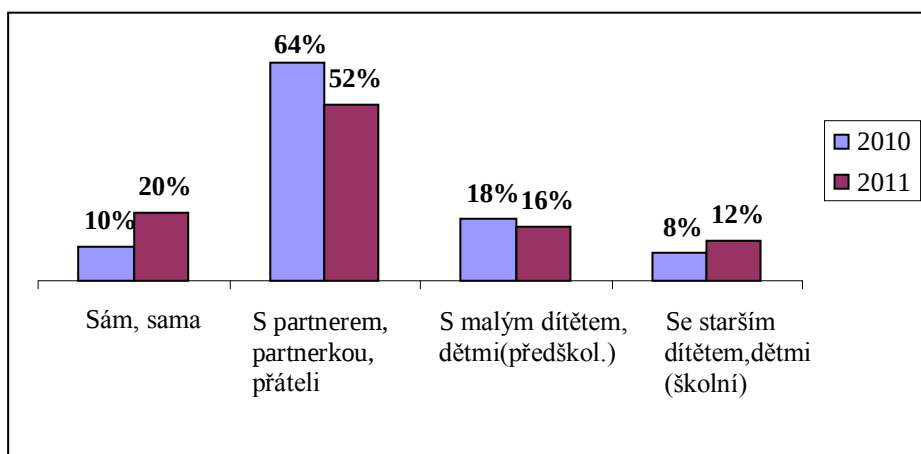
Obrázek 13a. S kým turisté cestují

Bouzov a okolí

Obrázek 13b. S kým turisté cestují

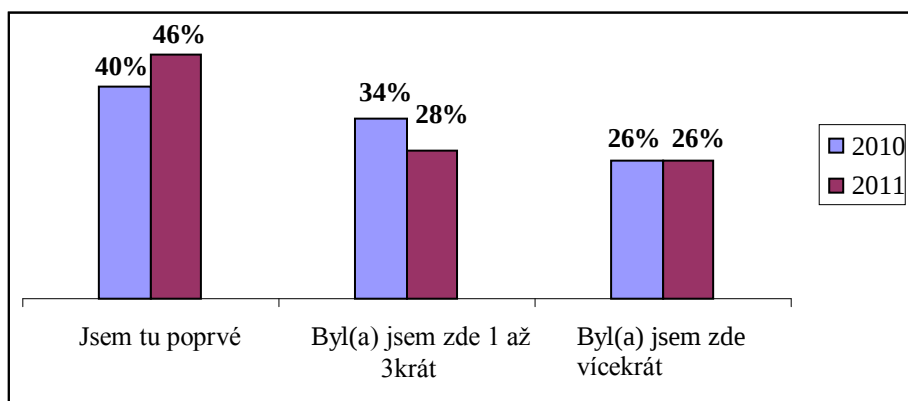
Litovelské Pomoraví (včetně jeskyní)

Další otázkou v šetření se zjišťovalo, zda-li mikroregion turista navštívil poprvé, nebo zde již v minulosti pobýval. Téměř polovina dotazovaných v Bouzově a okolí uvedla, že je tady poprvé a čtvrtina z nich navštívila tuto lokalitu již vícekrát (Obrázek 14a). Opačné výsledky byly zaznamenány v lokalitě Litovelského Pomoraví. Naprostá většina turistů se do destinace vrací a byla zde již několikrát. Tento stav se ještě oproti roku 2010 zvýšil (Obrázek 14b).

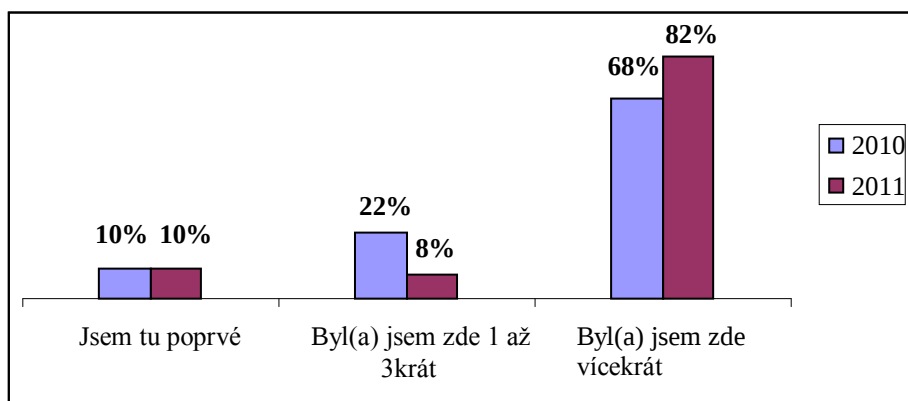
Obrázek 14a. Prvo-návštěvník vs. opakovaný návštěvník

Bouzov a okolí

Obrázek 14b. Prvo-návštěvník vs. opakovaný návštěvník

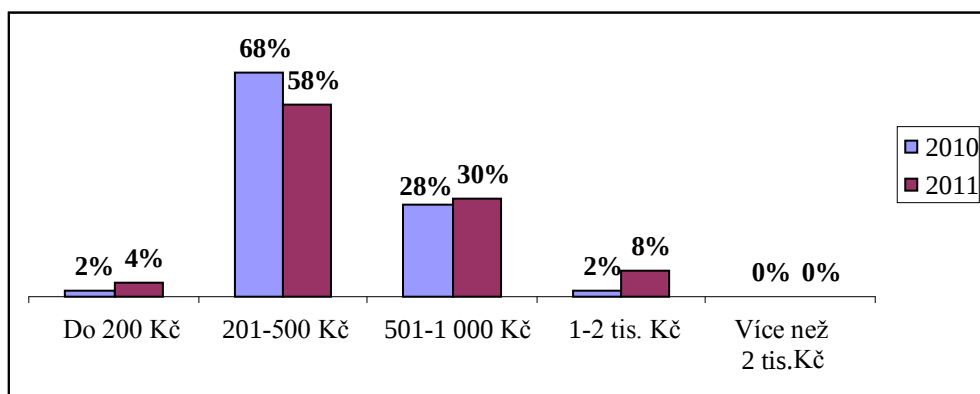
Litovelské Pomoraví (včetně jeskyní)

Z grafického znázornění (Obrázky 15a, 15b) je patrné, jakou částku jsou turisté ochotni v mikroregionu denně utratit. Předpokládalo se, že lokalita Bouzova a okolí bude finančně náročnější z důvodu prohlídky hradu a následné návštěvy historického areálu v blízkosti hradu. Více jak polovina dotazovaných utratí v této lokalitě 201-500 Kč a třetina do 1 tis. Kč. V Litovelském Pomoraví vydají návštěvníci za služby nejvíce do 200 Kč. Oproti roku 2010 zde klesla průměrná denní útrata od 201-500 Kč a naopak lidé tady utratí více než 1-2 tis. Kč.

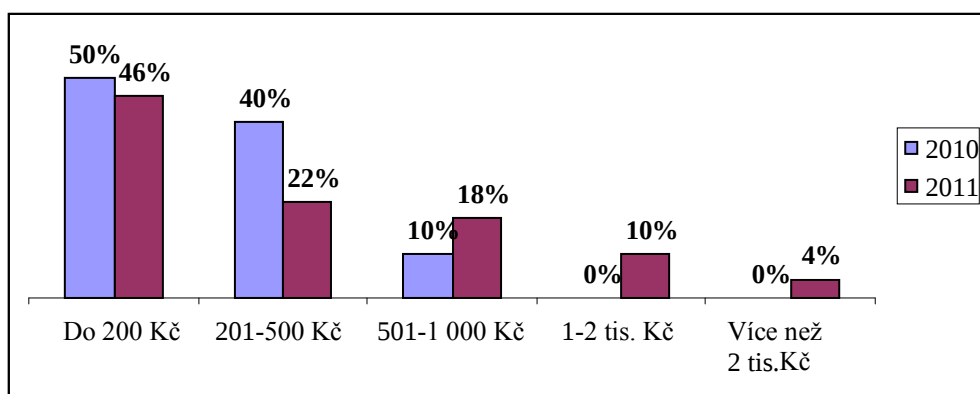
Obrázek 15a. Průměrná denní útrata

Bouzov a okolí

Obrázek 15b. Průměrná denní útrata

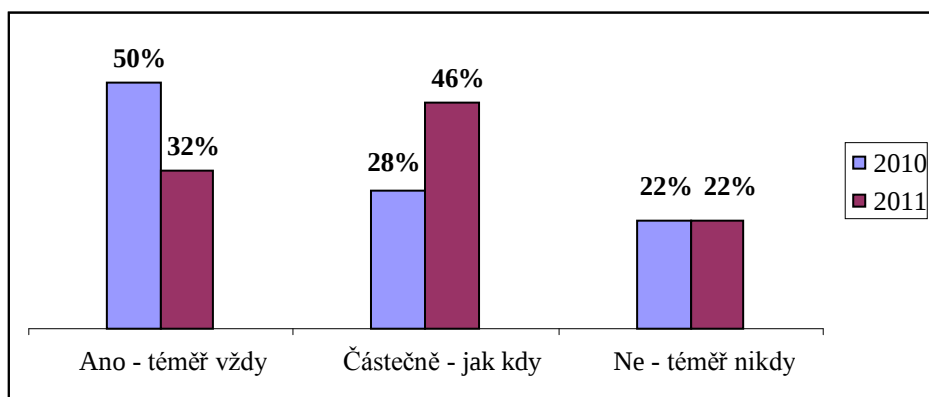
Litovelské Pomoraví (včetně jeskyní)

Rozdílnost v otázce stravování v restauračních zařízeních vyplývá z následujících grafů (Obrázky 16a, 16b). V roce 2010 se v Bouzově a okolí v restauračních zařízeních stravovala polovina dotazovaných, v roce 2011 klesl tento počet na třetinu a vzrostl počet turistů, kteří se zde stravují jen částečně. Turisté v Litovelském Pomoraví se v restauračních zařízeních stravují pouze částečně, přičemž vzrostl počet návštěvníků, kteří se zde nestravují vůbec.

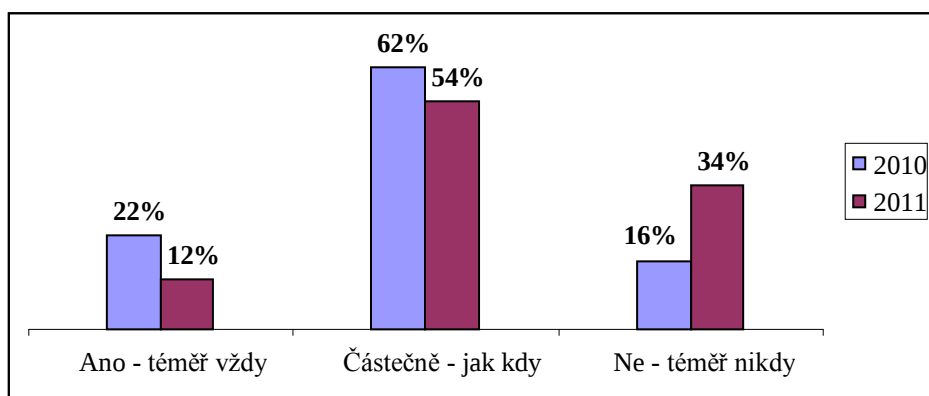
Obrázek 16a. Stravování v restauračních zařízeních

Bouzov a okolí

Obrázek 16b. Stravování v restauračních zařízeních

Litovelské Pomoraví (včetně jeskyní)

Jak již bylo konstatováno, většina turistů navštíví mikroregion na jeden den, proto nejsou nikde ubytovaní (Tabulky 9a, 9b). Ti z nich, kteří zde přijedou na déle než jeden den, jsou nejčastěji ubytovaní v penzionech nebo u známých, případně v pronajatých pokojích či apartmánech. V roce 2012 se mírně zvýšil i počet hotelových hostů a ubytování v kempech (tábořištích).

Tabulka 9a. Způsob ubytování

Bouzov a okolí

v %	Hotel *** nebo více	Hotel *, **, Gar- ni,motel	Penzion	Kemp (tábo- řiště)	Jiné hromad. ubytovací zařízení	Pronaja- tý pokoj, apartmán	U známých	Nejsem zde ubytován (a)
2010	0	0	8	2	0	0	6	84
2011	6	0	10	12	4	4	4	60

Tabulka 9b. Způsob ubytování

Litovelské Pomoraví (včetně jeskyní)

v %	Hotel *** nebo více	Hotel *, **, Gar- ni,motel	Penzion	Kemp (tábo- řiště)	Jiné hromad. ubytovací zařízení	Pronaja- tý pokoj, apartmán	U známých	Nejsem zde ubytován (a)
2010	0	0	2	2	0	0	10	86
2011	2	0	4	0	0	4	12	78

Hlavní informační zdroje

Nejčastějším informačním zdrojem k návštěvě Bouzova a okolí se pro turisty staly reportáže či reklamy v médiích (tisk, rozhlas, televize, internet) a dále informace od příbuzných a známých. Naopak návštěvníci Litovelského Pomoraví využívali nejméně internet a média jako zdroj informací pro svůj pobyt, nejčastěji získávali informace v turistických informačních centrech a z propagačních materiálů a prospektů.

Převažující důvody návštěvy a aktivity

Jako hlavní důvod návštěvy Bouzova a okolí uvedli respondenti především poznání, přijíždějí zde také za relaxací a zábavou. Z aktivit je nejpopulárnější pěší turistika a cykloturistika. Výsledky šetření v lokalitě Litovelského Pomoraví ukazují, že hlavním důvodem návštěvy této destinace je cykloturistika, poznávací a pěší turistika. Mnoho respondentů lokalitu navštěvuje z důvodu účasti na kulturních akcích, společenského života a zábavy. Je pro ně také místem relaxace, nákupů a návštěv u známých.

Hodnocení spokojenosti návštěvníků se službami v Bouzově a okolí

Celková spokojenost s místem pobytu je u návštěvníků Bouzova a okolí vysoká. Z návštěvníků, kteří byli v lokalitě ubytováni a stravovali se zde, byla většina spokojená. Ze všech kritérií, která byla respondenty hodnocena, dopadla nejhůře oblast

služeb pro motoristy. Třetina návštěvníků byla s těmito službami nespokojena a čtvrtina nebyla spokojena s dopravní infrastrukturou. Naopak téměř polovina dotazovaných byla spokojena se službami pro cykloturisty. Péče o čistotu a pořádek, vybavení pro sportovní aktivity a volný čas, příležitosti pro zábavu a atrakce pro děti, byly turisty hodnoceny také kladně. Velmi spokojeni byli dotazovaní v této destinaci s péčí o památky a turistické atraktivity, včetně péče o životní prostředí. Většina návštěvníků je také velmi spokojena s možnostmi drobného prodeje v destinaci (občerstvení, suvenýry, stánky).

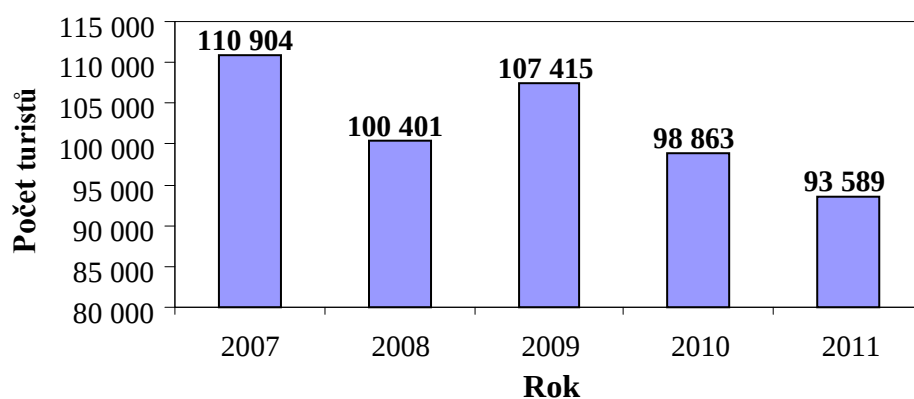
Hodnocení spokojenosti návštěvníků se službami v Litovelském Pomoraví

Ve srovnání s destinací Bouzov a okolí lze, na základě výsledků šetření konstatovat, že úroveň spokojenosti se službami v Litovelském Pomoraví (včetně jeskyní) nedosahuje tak vysoké úrovně. Necelá třetina respondentů nebyla spokojena s úrovní veřejného stravování a také s rozsahem a dostupností ubytovacích a stravovacích služeb. Další oblastí, kterou hodnotili respondenti spíše záporně, byly služby pro motoristy a dostupnost regionu hromadnou dopravou. Na rozdíl od lokality Bouzov a okolí chybí návštěvníkům Litovelského Pomoraví dostatečné vybavení pro sportovní aktivity a volný čas, nespokojeni byli turisté hledající příležitosti pro zábavu a atrakce pro děti. Šetření také ukázalo výraznější nespokojenost s možnostmi drobného prodeje v občerstveních či stáncích. Spokojeni byli naopak respondenti se službami pro cykloturisty, s péčí o památky a turistické atraktivity, včetně péče o životní prostředí.

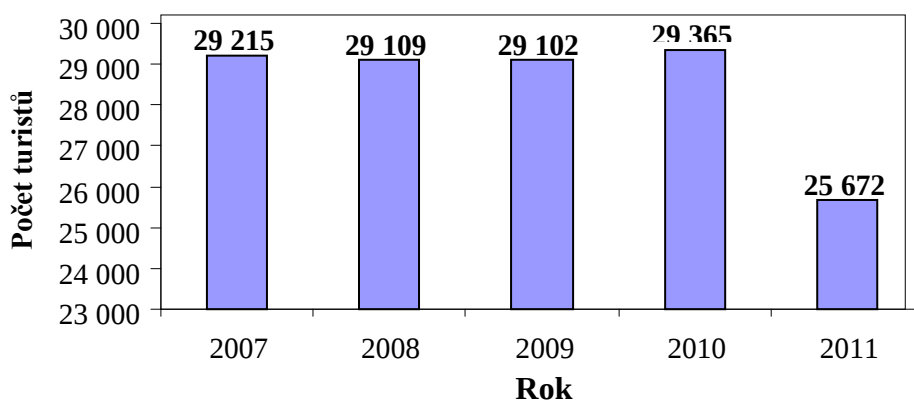
6.1.2 Návštěvnost turistických atraktivit

Ze statistik o návštěvnosti Olomouckého kraje vyplývá, že návštěvnost se v roce 2011 v tomto kraji zvýšila. Po detailnějším zjištění návštěvnosti konkrétních lokalit turistického regionu Střední Morava a Jeseníky lze konstatovat, že přibýlo turistů v lázeňských zařízeních a také ve městě Olomouci. V mikroregionu Litovelsko však dochází k opačnému trendu vývoje cestovního ruchu. Mnoho turistických atraktivit se potýká se stagnací nebo mírným poklesem návštěvnosti. Nejvýznamnější pokles v počtu turistů však zaznamenal v roce 2011 hrad Bouzov (Obrázek 17) a Zámek v Náměšti na Hané (Obrázek 18), kdy rozdíl oproti roku 2010 je zde více jak 5 tis. návštěvníků. Následující grafická znázornění (Obrázky 19-22) vyjadřují tendenci vývoje návštěvnosti u dalších atraktivit destinace (www.kr-olomoucky.cz).

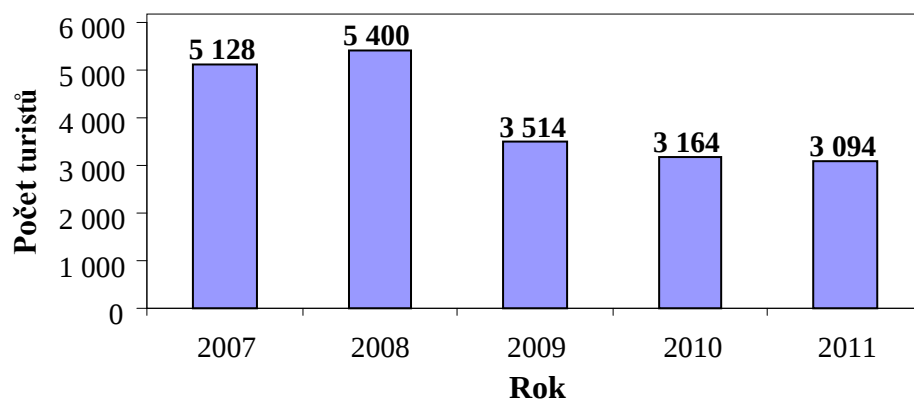
Obrázek 17. Návštěvnost hradu Bouzov

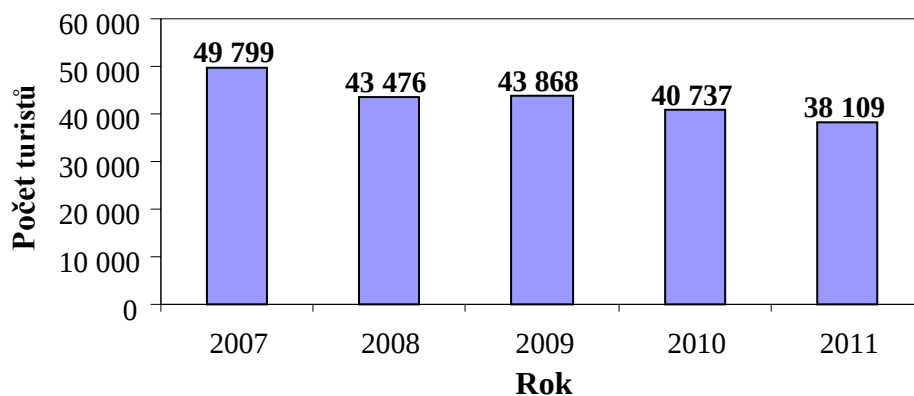
Obrázek 18. Návštěvnost Zámku v Náměšti na Hané

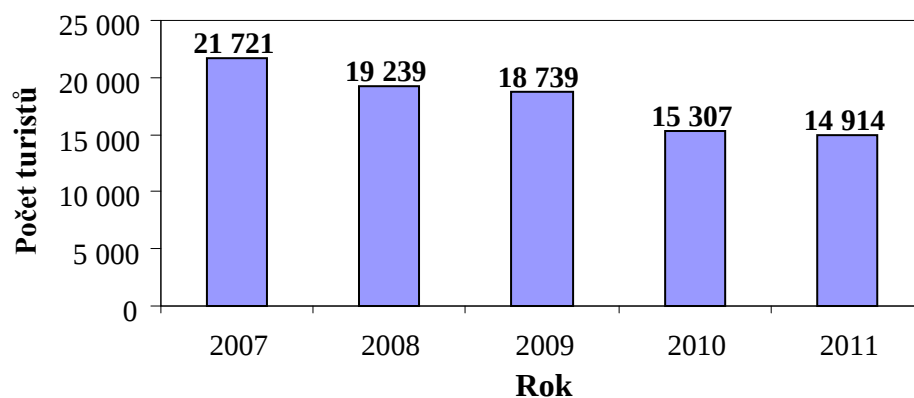
Obrázek 19. Návštěvnost Muzea Litovel

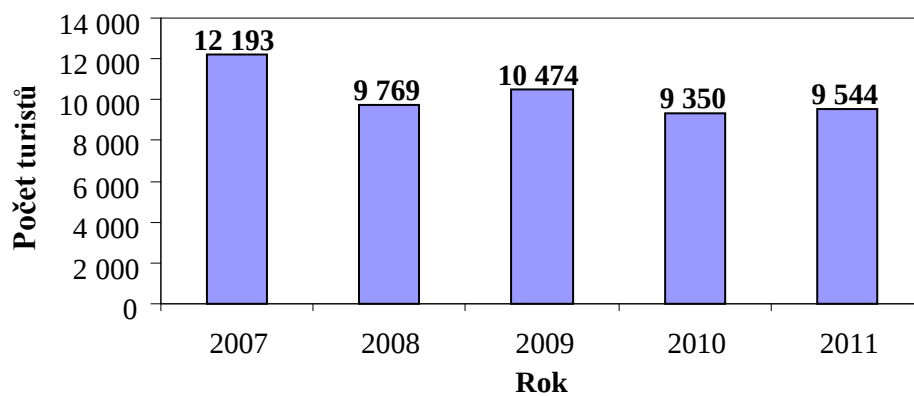
Obrázek 20. Návštěvnost Javoříčských jeskyní

Obrázek 21. Návštěvnost Mladečských jeskyní

Obrázek 22. Návštěvnost Arboreta Bílá Lhota

6.2 Výsledky osobního dotazování a internetového dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření prostřednictvím e-mailové korespondence probíhalo se zástupci obcí a představitelů Mikroregionu Litovelsko během prosince 2012 až února 2013. Bylo oloveno 28 respondentů, z toho 6 dotazovaných spolupráci odmítlo. Dotazníky byly nejdříve rozeslány prostřednictvím e-mailové korespondence jednotlivým respondentům, poté došlo k osobnímu setkání a uskutečnění rozhovorů, ve kterých byl zjišťován aktuální stav, problémy a plány subjektů v oblasti cestovního ruchu analyzovaného území. S pracovníky informačních center probíhal rozhovor v rámci návštěvy informačního centra. Zpracování výsledků rozhovorů a dotazníkového šetření probíhalo v březnu 2013.

Odpovědi na otázky dotazníkového šetření se dají rozdělit na dvě skupiny. První tvoří odpovědi představitelů malých obcí, ve kterých se nachází minimum atraktivit a druhou skupinou jsou odpovědi respondentů větších obcí s bohatší nabídkou v oblasti cestovního ruchu.

1. Jaké atraktivity mohou přilákat návštěvníky do vaší obce?

Po prvním dotazu respondenti vyjmenovali všechny přírodní i kulturní památky a také kulturní a sportovní akce v jejich obci. V malých obcích to byly památníky, smírčí kříže, pomníky, církevní památky nebo poutní místa Svaté vody. Kulturními událostmi jsou zde zábavy, slavnosti, národopisné akce, poutě atd. Větší obce jako Náměšť na Hané, Litovel nebo obce Bouzov, Mladeč či Bílá Lhota mohou nabídnout pestřejší skladbu kulturně - historických a přírodních zajímavostí jako jsou hrad, zámky, galerie, muzea, přírodní parky, jeskyně, přírodní útvary a jiné. Bohatý kulturní a sportovní program nabízí město Litovel (všechny atraktivity jsou podrobně popsány v analytické části 5.2 Analýza přírodního potenciálu, 5.3 Analýza antropogenního potenciálu). Respondenti lákají turisty na krásnou přírodu v CHKO Litovelské Pomoraví, meandry řeky Moravy a aktivní cykloturistiku zastoupenou mnoha cyklotrasami, vedoucí CHKO Litovelské Pomoraví nebo drahanskou vrchovinou až na hrad Bouzov.

2. Jaké služby v oblasti cestovního ruchu jsou nabízeny návštěvníkům ve vaší obci?

Všichni respondenti za služby v oblasti cestovního ruchu považují ubytování, stravování a dopravní infrastrukturu. Malé obce uvedly veškerá pohostinství, ubytovny,

obchody, kiosky, občerstvení, větší obce restaurace, hotely, penziony nebo ubytování v soukromí. Mezi služby bylo zařazeno: průvodcovství, půjčovna kol, lodí nebo informační turistická centra. Na dotaz, zda-li je dostačující kapacita ubytovacích a stravovacích zařízení v Litovli, Náměšti na Hané a Bouzově, respondenti odpověděli záporně.

3. Jakým způsobem probíhá propagace obce v oblasti cestovního ruchu? (kde? a kdy?)

Na otázku propagace v oblasti cestovního ruchu odpovídali všichni respondenti shodně. Všechny obce mikroregionu propagují památky, zajímavosti a akce prostřednictvím svých webových stránek, v pravidelně vydávaných obecních novinách, na pohlednicích, plakátech, při konkrétních akcích a v médiích. Současně probíhá propagace obcí a jednotlivých atraktivit prostřednictvím webových stránek mikroregionu (www.mikroregionlitovelsko.cz). Velkým tahákem pro návštěvu mikroregionu je podle starosty Litovle nově vydaná kniha „Obrázky z Litovelska“.

4. Jaké byly realizovány projekty v oblasti cestovního ruchu a co je výstupem těchto projektů?

Na základě výsledků šetření se zjistilo, že malé obce, ve kterých se nenacházejí atraktivita neuskutečnily žádné tyto projekty, ale zaměřují se především na budování nebo rekonstrukci místních komunikací, parkovišť, cyklostezek, výstavbu dětských hřišť, údržbu zelených ploch nebo opravu místních kulturních zařízení. V obcích s drobnými památkami proběhly jejich revitalizace (Památník Javoříčko, pravoslavný chrám v Bílé Lhotě), rekonstrukce ubytovacích a stravovacích zařízení (Mladeč, Senice na Hané, Javoříčko, Haňovice). Větší projekty byly zaznamenány v Náměšti na Hané – obnova areálů zámku a hradu, modernizace malé scény, revitalizace náměstí nebo oprava parkoviště. V Bouzově se realizoval projekt na vznik Muzea historie a tradic Bouzovska, výstavba sportovního a dětského hřiště a oprava parkoviště u hradu. Město Litovel, jako centrum mikroregionu, se zaměřilo na vydávání propagačních materiálů a předmětů, map a poskytování informací prostřednictvím TIC v centru Litovle. Několik let již pravidelně pořádá městské slavnosti jako jsou Hanácké Benátky, Dny evropského dědictví, pivovarské slavnosti a další. Současně si je tato destinace vědoma přítomnosti CHKO Litovelské Pomoraví a ideálních podmínek pro provozování pěší turistiky a cykloturistiky. Proto vybudovala v okolí města celou řadu

naučných stezek, cyklostezek, posledním projektem bylo vyznačení Lesánkovy cyklotrasy se zajímavými zastaveními. Jako velmi zajímavým se stal projekt na osvětlení turistických cílů, které se staly ještě atraktivnějšími. Jsou pořádány poznávací výlety CHKO Litovelským Pomoravím, ZŠ Jungmannova v Litovli pravidelně připravuje akce Toulky Litovelským Pomoravím, jejichž účastníci přijíždějí až z Písku nebo Velkých Opatovic. Město Litovel, ale i větší obce mikroregionu využily projekty v oblasti cestovního ruchu na rekonstrukce veřejného prostranství nebo výsadbu a údržbu zeleně.

5. Jaké projekty pro rozvoj cestovního ruchu momentálně probíhají?

Během celého roku probíhají v jednotlivých obcích tzv. Dny mikroregionu. Každá obec v tyto dny nabízí pro návštěvníky program plný aktivit zpestřený podáváním místních specialit a zakončený hudební zábavou. Cílem je upevnění vzájemné spolupráce mezi obcemi mikroregionu a prezentace místních firem, služeb a atraktivit cestovního ruchu. Současně v obcích probíhají projekty na vybudování doprovodné dopravní a turistické infrastruktury (Červenka, Javoříčko, Mladeč, Bílá Lhota), opravy církevních památek a ozelenění obcí. V Senici na Hané byla otevřena stálá expozice Život v Senici a nové venkovské ubytovací zařízení. V Náměšti na Hané momentálně probíhá rekonstrukce přírodního koupaliště a proběhla modernizace turistické ubytovny s rozšířením ubytovacích kapacit. V Litovli probíhají přípravy na rekonstrukci památkové zóny (oprava radniční věže) a hledají se finanční prostředky na rekonstrukci hotelu Záložna, ve kterém je potřeba obnovit ubytovací kapacity. V létě 2013 má být v královském městě otevřeno nové BIO koupaliště, ve kterém nebude kvalitu vody zvyšovat chlór, ale kořenová čistička. Nová Ves u Litovle se připravuje na zatraktivnění přírodního koupaliště (budování sociálního zázemí a rozšíření občerstvení).

6. Jaké projekty pro zatraktivnění obce plánujete?

Podle většiny respondentů zastupující malé obce mikroregionu žádné projekty v oblasti cestovního ruchu neplánují. Důvodem jsou nedostatečné finanční prostředky (peníze jsou raději investovány do kanalizace obcí či výstavby čističky odpadních vod) a také termín voleb do místních zastupitelstev v roce 2014. V Loučanech je připraven projekt na zvelebení hřiště-vybudování multifunkční plochy a volejbalového hřiště. Obec Luká se letos chystá na rekonstrukci místního kostela a vybudování větrolamů podél státní silnice II/373. V části obce Ješov se bude pokračovat v budování

společenského areálu. V ostatních obcích jsou plánovány projekty na ozelenění míst, výstavbu a odstranění nevyhovující zeleně, opravu církevních památek a nadále se bude pokračovat s údržbou a opravou místních komunikací a chodníků. Město Litovel se chystá na zahájení turistické sezóny dne 20. dubna 2013 a tuto tradici chce i do budoucna udržet. V plánu je rekonstrukce litovelského muzea pro stálou expozici života Gustava Fryštenského a odkrytí bronzové sochy této slavné osobnosti mikroregionu.

7. Co byste chtěli vylepšit v oblasti cestovního ruchu?

V návrzích na zlepšení současné situace v oblasti cestovního ruchu zazněly téměř stejné odpovědi. Jde především o zlepšení dopravní infrastruktury, rekonstrukce a dovybavení odstavných ploch, parkovišť, vybudování dalších cyklotras a zvětšení ubytovacích a stravovacích kapacit. Starostové obcí chtějí více dotací také na opravu a rekonstrukci památek, aby byl mikroregion přitažlivější pro návštěvníky. V obci Luká by chtěli uskutečnit výstavbu vyhlídkové věže, v Loučanech postavit bezbariérový přístup do kulturního domu. V Litovli mají zájem o zprovoznění hotelu Záložna, který by měl rozšířit ubytovací kapacitu města a do jehož prostor by se mělo přestěhovat TIC. Prostory turistického centra mají sloužit nejen k jeho hlavním účelům, ale má se zde vybudovat galerie a výstava prezentace firem a místních specialit pro ještě větší propagaci mikroregionu.

8. Jaké navrhuje opatření pro rozvoj cestovního ruchu v mikroregionu Litovelsko s důrazem na pěší turistiku a cykloturistiku?

Představitelé obcí si jsou vědomi skutečnosti, že cykloturistika v jejich mikroregionu je velkým tahákem pro cestovní ruch. Zvlněný terén a přítomnost CHKO Litovelské Pomoraví jsou ideální možností trávení volného času. Proto v návrzích opatření pro rozvoj cestovního ruchu je rekonstrukce a výstavba nových cykloturistických tras, konkrétně v katastru obce Luká s návazností na trasy směr Olomouc, Prostějov, Litovel, Konice a dále propojení oblastí Litovle, Bouzova a Luké. Obec Loučany navrhuje vybudovat cyklostezku Loučany-Těšetice. Litovel má zprovozněnou novou cyklostezku Litovel-Tři Dvory a v plánu je nová cyklostezka z Litovle do Unčovic. Pouze vyznačená je cyklostezka Litovel-Přikazy-Olomouc. Opatřením pro rozvoj cestovního ruchu je účast města Litovle v Uherskohradištské chartě, která kromě jiného přináší rozvoj cestovního ruchu prostřednictvím aktivit a opatření, která vedou ke zdokonalení a rozšíření cykloturistiky. V královském městě vznikl první cyklooddíl, jehož cílem je vytvořit první profesionální cyklomapu, ve které by byly vyznačeny všechny cyklotrasy

vedoucí mikroregionem. Litovelské cyklotrasy mají vytvořit tzv. čtyřlístek tras, které směřují z Litovle do čtyř turistických cílů a zpět. Cílem tohoto opatření je prodloužení pobytu v mikroregionu minimálně na dobu čtyř dnů (absolvování jedné trasy za jeden den). Starosta Litovle aktivně iniciuje zviditelnění mikroregionu Litovelsko v katalogích cestovního ruchu. Pod nápisem Navštivte Litovelsko bude podrobně rozepsán program akcí a atraktivních míst včetně s ucelenou nabídkou služeb cestovního ruchu (včetně nabídky místních produktů).

9. Jak probíhá spolupráce se Sdružením cestovního ruchu-Střední Morava?

Téměř všichni představitelé malých obcí se shodli, že se Sdružením nespolupracují, větší obce a město Litovel se Sdružením kontakt navázaly. Spolupráce probíhá především formou propagace turistických cílů mikroregionu u nás i v zahraničí.

10. V jakých oblastech spolupracujete se Sdružením cestovního ruchu a jak tuto spolupráci hodnotíte?

Z výsledků šetření vyplývá, že obce, které se účastní spolupráce se Sdružením, předávají subjektu podklady a materiály k prezentování destinace. Prostřednictvím svých webových stránek potom Sdružení cestovního ruchu-Střední Morava propaguje mikroregion dále a to i v cizojazyčné formě. Celkově je spolupráce se Sdružením hodnocená kladně.

7 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza představuje souhrnnou metodu, pomocí níž je možné hodnotit význam interních vlivů (úroveň silných a slabých stránek) a externích vlivů (příležitosti a ohrožení), které působí na rozvoj regionu. Je otevřeným ohodnocením regionu a užitečným nástrojem k deskripci celkové situace. Pro silné a slabé stránky je charakteristické, že je lze ovlivňovat působením místních zájmových skupin (např. místní samosprávou, podnikateli, zájmovými sdruženími, občany apod.), příležitosti a hrozby (jako vnější faktory) nejsou místními zájmovými skupinami ovlivnitelné (Hrabánková, Řehoř, Rolínek a Svatošová, 2011). V cestovním ruchu je podle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011, 106) SWOT analýza velmi často používanou metodou situační analýzy, „ve které se ovšem promítá přílišná obecnost a subjektivní pohled na hodnocení jednotlivých problémů může ústít v menší nebo zkreslenou vypovídací schopnost“.

Následující SWOT analýza vychází z podrobné analýzy přírodního a antropogenního potenciálu, služeb, organizace a podmínek pro pěší turistiku a cykloturistiku v mikroregionu Litovelsko. Určení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb dané oblasti v uvedené SWOT analýze je dále výsledkem získaných informací z dotazníkového šetření a rozhovorů s představiteli mikroregionu Litovelsko. Jsou zde také zahrnuty vlastní poznatky a zkušenosti autorky diplomové práce, a proto je nutné na vyhodnocení SWOT analýzy nahlížet jako na subjektivní souhrn poznatků.

Silné stránky přírodního a antropogenního potenciálu

- výhodná poloha regionu s vysokým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu
- četné přírodní atraktivity včetně nejnavštěvovanějších přírodních památek - Javoříčské a Mladečské jeskyně
- přítomnost chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví
- region s množstvím zachovalých kulturně - historických památek s přední turistickou atraktivitou - hradem Bouzovem, zámek v Náměšti na Hané či historickým centrem královského města Litvle
- každoroční pořádání mnoha kulturních a sportovních akcí např. Hanácké Benátky, Litovelské slavnosti, přelety horkovzdušných balónů nad Bouzovem
- životní styl a filozofie určená lidovými tradicemi, kroji a nářečím

Silné stránky služeb, organizace a řízení

- dobrá dopravní dostupnost městskou hromadnou dopravou a autem
- mikroregionem prochází železniční koridor Praha – Olomouc se zastávkami v 6 obcích Litovelska
- převážnou částí oblasti mikroregionu vede silnice rychlostní komunikace R 35 (Hradec Králové – Mohelnice – Olomouc)
- komplexní nabídka ubytování a stravování v některých zařízeních
- tradiční regionální kuchyně
- komunikace mezi obcemi Litovelska v rámci společné marketingové propagace
- existence Mikroregionu Litovelsko jako základního koordinátora rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu
- prezentace Litovelska na svých webových stránkách
- propagace mikroregionu ze strany CK BAVI v Litovli a CK PEŘEJ tours v Olomouci a TIC v Litovli a Náměšti na Hané

Silné stránky podmínek pro pěší turistiku a cykloturistiku

- reliéf krajiny vhodný pro širokou cílovou skupinu turistů
- kvalitní životní prostředí v CHKO Litovelské Pomoraví
- bohaté přírodní a kulturní atraktivity
- každoroční pořádání sportovních akcí např. Free Litovelská jízda, Toulky Litovelským Pomoravím, Běh Litovelským Pomoravím
- dobrá dopravní dostupnost na kole
- nabídka relativně velkého množství značených pěších tras a naučných stezek
- vyznačená síť regionálních i dálkových cyklotras
- poměrně široký prostor pro rozvoj příměstské, venkovské turistiky a agroturistiky

Slabé stránky přírodního a antropogenního potenciálu

- mikroregion Litovelsko je málo vnímán jako destinace vhodná pro aktivní cestovní ruch s krásnou přírodou
- území Litovelska je pro svou velikost vhodné pouze pro krátkodobou rekreaci
- využitý potenciál většinou pouze v letních měsících
- neutěšený stav některých významných památek

- velká konkurence nabídky atraktivit v blízkých oblastech (např. Olomouc, Mohelnice, zámek Úsov a další)

Slabé stránky služeb, organizace a řízení

- nedostatek kvalitních parkovacích míst a zhoršující se stav pozemních komunikací
- nižší úroveň základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, zejména v oblasti ubytování (nedostatek ubytovacích kapacit nepodporují dlouhodobý pobyt v destinaci)
- nedostatek sportovně - rekreačních služeb pro aktivní trávení volného času (např. multifunkční hřiště nebo sportovní centra v případě špatného počasí)
- málo příležitostí pro zábavu a atrakcí pro děti
- nedostatečná propagace mikroregionu včetně jeho atraktivit (propagační materiály nejsou dostupné potenciálním návštěvníkům)
- chybí bezbariérové přístupy k většině památkám
- ceny některých nabízených produktů cestovního ruchu jsou vysoké (např. vstupné do kulturních památek)
- malá angažovanost státu při správě památek

Slabé stránky podmínek pro pěší turistiku a cykloturistiku

- chybí půjčovny kol a jejich servisní služby (měly by být součástí služeb poskytovaných v ubytovacích zařízeních)
- nedostatečné propojení cyklostezek mezi obcemi mikroregionu
- nedostatek ubytovacích kapacit
- málo rozvinutá síť občerstvení a stánků podél naučných cyklostezek

Příležitosti přírodního a antropogenního potenciálu

- zachovalá příroda a atraktivita CHKO Litovelské Pomoraví
- zvyšující se poptávka po zdravé a klidné krajině
- rozvoj ekologických forem cestovního ruchu, trvale udržitelný rozvoj
- rozvoj agroturistiky a chalupaření
- rekonstrukce a zpřístupnění většího počtu památek

- další rozšiřování kulturních, společenských a sportovních akcí s pozitivními dopady na návštěvnost mikroregionu
- rozšíření náboženské turistiky

Příležitosti služeb, organizace a řízení

- zařazení tradičních řemesel, jídel a regionálních produktů do nabídky cestovního ruchu
- zajištění dopravní obslužnosti pro turisty, a to zejména v místech chráněného území, kde doprava automobily není možná
- rozšíření a zkvalitnění ubytovacích a stravovacích služeb (např. hotel Záložna)
- větší nabídka aktivního trávení volného času
- nabídnout destinaci na pořádání školních výletů, propagační akce a školení firem
- větší a jednotná propagace mikroregionu jako turistické destinace
- využívání akcí v blízkém okolí k propagaci destinace
- zaměření se na návštěvníky ze vzdálenějších míst a podpořit tak dlouhodobý cestovní ruch
- vytvoření podmínek pro zvyšování počtu podnikatelských subjektů v cestovním ruchu a tím vytvoření nových pracovních míst
- prohloubení spolupráce s okolními mikroregiony a krajem
- posilování povědomí o významu cestovního ruchu u představitelů místních a regionálních složek veřejné správy
- využívání dotačních programů pro rozvoj cestovního ruchu

Příležitosti podmínek pro pěší turistiku a cykloturistiku

- zachovalá příroda CHKO Litovelské Pomoraví
- nenáročnost mírně zvlněné krajiny pro provozování turistiky všech cílových skupin i rodin s dětmi
- další budování cyklistických a naučných stezek v mikroregionu a možnost využití stávajících cyklotras pro in-line bruslení
- rozšiřování odpočinkových a vyhlídkových bodů (přístřešky, odpočinková posezení, atraktivita pro děti) po naučných stezkách
- růst kvality doplňkových služeb (např. půjčovny kol a jejich servis)

- rozšíření ubytovacích služeb a stravovacích zařízení včetně občerstvovacích stánků podél cyklostezek
- propagace cykloturistiky prostřednictvím nové profesionální cyklomapy

Hrozby přírodního a antropogenního potenciálu

- nebezpečí poškození přírody rozvíjejícím se cestovním ruchem
- nedůsledná ochrana životního prostředí
- zvýšený turistický ruch ruší zvěř, dochází ke snižování jejich stavu
- nevhodné chování návštěvníků v chráněném území
- nebezpečí záplav a dalších přírodních katastrof
- chátření přírodních a kulturních památek
- nedostatek finančních prostředků na udržování a obnovu památek

Hrozby služeb, organizace a řízení

- další zhoršování stavu místních komunikací
- malé ubytovací a stravovací kapacity mají negativní vliv na dlouhodobou návštěvnost v destinaci
- výměna regionálních jídel za pokrmy moderní doby
- nekvalitní služby mohou způsobit odliv návštěvníků a poškozují image destinace
- ztráta zájmu o turistické cíle bez atraktivní programové nabídky
- opomíjení důležitosti cestovního ruchu ze strany obcí
- rozvoj konkurenčních regionů
- nedostatek finančních prostředků malých obcí, podnikatelů a místních neziskových organizací pro rozvoj cestovního ruchu

Hrozby podmínek pro pěší turistiku a cykloturistiku

- lidé tráví dovolenou většinou formou pasivního odpočinku (nedostatek propagace zdravého životního stylu)
- zhoršování stavu povrchu cyklostezek a cyklotras
- rizika kapitálové návratnosti do budování nových cyklostezek
- nedostatek finančních prostředků pro rozvoj turistiky v mikroregionu

8 DISKUZE

8.1 Profil návštěvníka

Mikroregion Litovelsko je jako destinace cestovního ruchu známa již řadu let především turisty z České republiky. Pro zjištění profilu návštěvníka Litovelska byly použity materiály České centrály cestovního ruchu - Czech Tourism, kde zhotovitelem výzkumného projektu se stala společnost Ipsos Tambor, s.r.o. Mapovala se návštěvnost lokality Bouzov a okolí a Litovelské Pomoraví.

Ve výzkumném šetření na dotazy odpovídali muži a ženy v nejčastějším věkovém rozmezí 35 až 49 let a středoškolským vzděláním. Z výsledků šetření vyplývá, že zatímco nejvíce návštěvníků přijelo do Bouzova a okolí z nejbližšího místa od bydliště, Litovelské Pomoraví navštívilo nejvíce turistů ze vzdálenosti do 20 km od místa bydliště. Nejběžnějším dopravním prostředkem je pro návštěvníky Litovelska auto, vlak nebo kolo. Způsob dopravy do Bouzova a okolí převažuje autem. V případě dopravy v Litovelském Pomoraví se dalo předpokládat, že díky vhodnému terénu a budováním sítě cyklostezek a cyklotras, budou nejčastějším způsobem dopravy jízdní kola. Také doprava autem zde zaznamenává oproti roku 2010 větší nárůst.

Cestovní ruch se v České republice člení podle délky pobytu na krátkodobý a dlouhodobý. V mikroregionu Litovelsko turisté pobývají nejčastěji na krátkou dobu - jeden den bez noclehu. V Bouzově došlo v roce 2011 k nárůstu počtu turistů, kteří se zde ubytovali také dlouhodobě tj. na 3 až 7 nocí. Celkově lze z výsledků šetření konstatovat, že jednodenních pobytů v mikroregionu ubývá a naopak zde lidé zůstávají po delší dobu.

Dále se zjišťovalo, zda-li mikroregion turista navštívil poprvé, nebo zde již v minulosti pobýval. Téměř polovina dotazovaných v Bouzově a okolí uvedla, že je tady poprvé a čtvrtina z nich navštívila tuto lokalitu již vícekrát. Opačné výsledky byly zaznamenány v lokalitě Litovelského Pomoraví. Naprostá většina turistů se do destinace vrací a byla zde již několikrát. Tento stav se ještě oproti roku 2010 zvýšil.

Turisté se vyjadřovali také k otázce, jakou částku jsou ochotni v mikroregionu denně utratit. Předpokládalo se, že lokalita Bouzova a okolí bude finančně náročnější z důvodu prohlídky hradu a následné návštěvy historického areálu v blízkosti hradu. Více jak polovina dotazovaných utratí v této lokalitě 201-500 Kč a třetina do 1 tis. Kč. V Litovelském Pomoraví vydají návštěvníci za služby nejvíce do 200 Kč.

Polovina návštěvníků Bouzova a okolí se v roce 2010 stravovala v restauračních zařízeních, v roce 2011 klesl tento počet na třetinu a vzrostl počet turistů, kteří se zde stravují jen částečně. Turisté v Litovelském Pomoraví se v restauračních zařízeních stravují pouze částečně, přičemž vzrostl počet návštěvníků, kteří se zde nestravují vůbec. Tento fakt potvrdil skutečnost o celkové nespokojenosti respondentů s úrovní stravovacích služeb.

Většina turistů navštíví mikroregion na jeden den, proto nejsou nikde ubytováni. Ti z nich, kteří zde přijedou na déle než jeden den, jsou nejčastěji ubytováni v penzionech nebo u známých, případně v pronajatých pokojích či apartmánech. V roce 2012 se mírně zvýšil i počet hotelových hostů a ubytování v kempech (tábořištích).

Jako hlavní důvod návštěvy Bouzova a okolí uvedli respondenti především poznání, příjíždějí zde také za relaxací a zábavou. Z aktivit je nejpopulárnější pěší turistika a cykloturistika. Nejčastějším informačním zdrojem k návštěvě Bouzova a okolí se pro turisty staly reportáže či reklamy v médiích (tisk, rozhlas, televize, internet) a dále informace od příbuzných a známých. Hlavním důvodem návštěvy Litovelského Pomoraví je cykloturistika, poznávací a pěší turistika. Mnoho respondentů lokalitu navštěvuje z důvodu účasti na kulturních akcích, společenského života a zábavy. Je pro ně také místem relaxace, nákupů a návštěv u známých. Informace o atraktivitách v této destinaci respondenti nejvíce čerpají v turistických informačních centrech a z propagačních materiálů, nejméně z internetu a médií.

Prokázalo se, že celková spokojenost s místem pobytu je u návštěvníků Bouzova a okolí vysoká. Z návštěvníků, kteří byli v lokalitě ubytováni a stravovali se zde, byla většina spokojená. Ze všech hodnotících kritérií dopadla nejhůře oblast služeb pro motoristy. Třetina návštěvníků byla s těmito službami nespokojena a čtvrtina nebyla spokojena s dopravní infrastrukturou. Naopak téměř polovina dotazovaných byla spokojena se službami pro cykloturisty. Péče o čistotu a pořádek, vybavení pro sportovní aktivity a volný čas, příležitosti pro zábavu a atrakce pro děti, byly turisty hodnoceny také kladně. Velmi spokojeni byli dotazovaní v této destinaci s péčí o památky a turistické atraktivity, včetně péče o životní prostředí. Většina návštěvníků je také velmi spokojena s možnostmi drobného prodeje v destinaci (občerstvení, suvenýry, stánky). Na základě výsledků šetření lze konstatovat, že úroveň spokojenosti se službami v Litovelském Pomoraví (včetně jeskyní) nedosahuje tak vysoké úrovně. Necelá třetina respondentů nebyla spokojena s úrovní veřejného stravování a také s rozsahem a dostupností ubytovacích a stravovacích služeb. Další oblastí, kterou

hodnotili respondenti spíše záporně, byly služby pro motoristy a dostupnost regionu hromadnou dopravou. Na rozdíl od lokality Bouzov a okolí chybí návštěvníkům Litovelského Pomoraví dostatečné vybavení pro sportovní aktivity a volný čas, nespokojeni byli turisté hledající příležitosti pro zábavu a atrakce pro děti. Šetření také ukázalo výraznější nespokojenost s možnostmi drobného prodeje v občerstveních či stáncích. Spokojeni byli naopak respondenti se službami pro cykloturisty, s péčí o památky a turistické atraktivy, včetně péče o životní prostředí.

8.2 Návštěvnost turistických atraktivit

I když ze statistik o návštěvnosti Olomouckého kraje vyplývá, že návštěvnost turistických atraktivit se v roce 2011 zvýšila, v mikroregionu Litovelsko však dochází k opačnému trendu vývoje cestovního ruchu. Mnoho turistických atraktivit se potýká se stagnací či poklesem návštěvnosti. Nejvýznamnější pokles návštěvníků je zaznamenán v roce 2011 u hradu Bouzov, který navštívilo od roku 2009 o 5 tis. turistů méně a od roku 2007 činí celkový pokles více jak 17 tis. návštěvníků. Podobnou tendenci vývoje návštěvnosti má také Zámek v Náměšti na Hané, kde rozdíl oproti roku 2010 je o více jak 3,5 tis. turistů méně. S mírným poklesem návštěvnosti se potýkají také u ostatních památek mikroregionu (Muzeum Litovel, Javoříčské a Mladečské jeskyně), Arboretum Bílá Lhota zaznamenalo v roce 2011 nepatrný vzestup. Na otázku, co je příčinou této skutečnosti, odpovídali představitelé obcí a Mikroregionu Litovelsko téměř shodně. Podle jejich názorů, jsou příčinou nižší návštěvnosti neutěšený stav komunikací, malá stravovací a ubytovací kapacita a nedostatečné služby pro motoristy v blízkosti turistických cílů. Tento názor potvrzuje i výsledek výzkumu profilu návštěvníka Bouzova a okolí, podle kterého ze všech kritérií, která byla respondenty hodnocena, dopadla nejhůře oblast služeb pro motoristy. Také výsledky výzkumu profilu návštěvníka odpovídají názorům představitelů obcí. Lidé navštěvují tento mikroregion nejčastěji pouze na jeden den proto, že chybí nabídka služeb cestovního ruchu, přičemž představitelé obcí přiznávají, že kromě restauračních zařízení je zde nedostatek občerstvení či stánků přímo podél cyklotras. Dalším důvodem poklesu návštěvnosti turistických atraktivit může být vysoká cena jejich vstupného nebo nedostatečná propagace a prezentace mikroregionu. Velmi nízká prezentace Litovelska byla potvrzena osobní návštěvou v TIC v Olomouci.

8.3 Rozhovory a dotazníkové šetření

Rozhovory s představiteli obcí a svazku Mikroregion Litovelsko probíhaly po předchozí domluvě a seznámení se s dotazníkem. Někteří z nich pouze vyplnili dotazník a rozhovor odmítli, pro některé bylo i vyplňování dotazníků zbytečné. Šlo o zástupce obcí, ve kterých žádná nabídka cestovního ruchu není a proto, podle jejich názoru, je šetření v jejich obci bezpředmětné.

Odpovědi na otázky dotazníkového šetření se dají rozdělit na dvě skupiny. První tvoří odpovědi představitelů malých obcí, ve kterých se nachází minimum atraktivit a druhou skupinou jsou odpovědi respondentů větších obcí s bohatší nabídkou v oblasti cestovního ruchu.

O možnostech trávení volného času ve své obci mají respondenti podrobný přehled. Výsledky šetření prokázaly shodu s nabídkou přírodního a antropogenního potenciálu mikroregionu Litovelsko. Malé obce nabízejí drobné církevní památky, poutní místa nebo veřejně přístupná hřiště či kulturní domy. Větší obce jako Mladeč, Náměšť na Hané, Bouzov nebo město Litovel mohou nabídnout pestřejší skladbu kulturně - historických a přírodních zajímavostí (např. hrad, zámky, galerie, muzea, jeskyně atd.) nebo kulturní a sportovní programy. Prokázalo se, že centrem mikroregionu je město Litovel s bohatou společenskou a sportovní nabídkou akcí po celý rok.

Za služby v oblasti cestovního ruchu jsou respondenty považovány ubytování, stravování a dopravní infrastruktura, dále pak průvodcovství, půjčovna kol, lodí nebo informační turistická centra. Na dotaz, zda-li je dostačující kapacita ubytovacích a stravovacích zařízení ve větších obcích (např. Litovli, Náměšti na Hané nebo Bouzově), respondenti odpověděli záporně, což potvrzuje také výsledek dotazníkového šetření - profil návštěvníka mikroregionu.

Propagace a prezentace obcí probíhá především prostřednictvím webových stránek jednotlivých obcí mikroregionu, připravované akce jsou prezentovány v obecních novinách, plakátech, médiích se současnou prezentací na internetových stránkách mikroregionu. Výsledky šetření prokázaly, že prezentace prostřednictvím médií je především pro lokalitu Bouzov a okolí nejúčinnější. Podle starosty Litovle je velkým tahákem pro návštěvu mikroregionu nově vydaná kniha „Obrázky Litovelska“.

Nedostatek finančních prostředků v odvětví cestovního ruchu je známým faktem a projevil se také v reakci na realizované projekty v oblasti cestovního ruchu v jednotlivých obcích. Menší obce vynakládají finanční prostředky raději na budování

nebo rekonstrukci místních komunikací, parkovišť, cyklostezek, údržbu zelených ploch nebo opravu kulturních zařízení. Větší obce s atraktivnějšími turistickými cíly realizují projekty na opravu historických památek, cyklostezek nebo rekonstrukci ubytovacích a stravovacích zařízení či veřejně přístupných hřišť. Litovel se zaměřila na vydávání propagačních materiálů, map nebo poskytování informací v TIC. Současně si je vědoma přítomností CHKO Litovelské Pomoraví a ideálních podmínek pro provozování pěší turistiky a cykloturistiky. Jsou zde vybudovány naučné stezky, cyklostezky, pořádají se poznávací výlety CHKO Litovelským Pomoravím. V Litovli probíhají přípravy na rekonstrukci památkové zóny a hledají se finanční prostředky na rekonstrukci hotelu Záložna. V létě 2013 má být otevřeno nové BIO koupaliště, Nová Ves u Litovle se připravuje na zatraktivnění přírodního koupaliště. V plánu je rekonstrukce litovelského muzea. Posledním a zajímavým se stal projekt na osvětlení turistických cílů.

Pro vylepšení současného stavu v oblasti cestovního ruchu je podle představitelů obcí potřeba zlepšit dopravní infrastrukturu, vybudovat další cyklotrasy, aby se mohly propojit jednotlivé obce mikroregionu a zvětšit ubytovací a stravovací kapacity. Dále opravit památky a postavit bezbariérové vstupy do objektů. V Litovli jde především o zprovoznění hotelu Záložna a přestěhovat zde TIC, ve kterém by vznikla galerie a výstava s prezentací firem a místních specialit pro ještě větší propagaci mikroregionu.

Představitelé obcí si jsou vědomi skutečnosti, že cykloturistika v jejich mikroregionu je velkým tahákem pro cestovní ruch. Proto v návrzích opatření pro rozvoj cestovního ruchu je rekonstrukce a výstavba nových cyklostezek a cykloturistických tras, které by propojovaly jednotlivé obce mikroregionu v návaznosti na město Olomouc či Prostějov. Současně je v návrhu také vytvoření profesionální cyklomapy s vyznačenými cyklostezkami a cyklotrasami vedoucími mikroregionem a zviditelnit Litovelsko v katalozích cestovních kanceláří s podrobnou nabídkou programů cestovního ruchu s cílem prodloužit pobyt turistů v destinaci. Jednodenní a krátkodobé pobyty byly taktéž prokázány v dotazníkovém šetření – profil návštěvníka mikroregionu.

Představitelé malých obcí nespolupracují se Sdružením cestovního ruchu - Střední Morava. Spolupráce probíhá s většími obcemi a městem Litovel a to formou propagace turistických cílů mikroregionu na webových stránkách Sdružení u nás i v zahraničí, čímž se naplnila jedna ze základních činností tohoto subjektu. Spolupráce se Sdružením je hodnocena kladně.

9 NÁVRHY A DOPORUČENÍ

Na základě analýzy turistické nabídky lze konstatovat, že mikroregion Litovelsko má potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, který ovšem není plně využit. Jeho rozvoj zpomaluje především nedostatečná propagace a nižší úroveň základní infrastruktury, zejména v oblasti dopravní infrastruktury, ubytování a stravování. Ze SWOT analýzy jsou navržena opatření pro zvýšení návštěvnosti v mikroregionu Litovelsko.

Propagace

Prezentace mikroregionu prostřednictvím svých [www.stránek](#) je přehledná. Jsou zde podrobné informace o turistických aktivitách v jednotlivých obcích. Chybí zde ale vzájemná propojenost obcí v návaznosti na jejich zajímavosti v oblasti cestovního ruchu – vytvoření tzv. balíčků nabídek a tipů na výlety, které by umožňovaly prodloužit pobyt návštěvníkům v mikroregionu.

Nabídka propagačních materiálů a reklamních prospektů je v mikroregionu dostačující. Setkáme se s nimi u vchodu do přírodních i kulturních zajímavostí destinace, taktéž v sídle Mikroregionu Litovelsko v Litovli nebo TIC v Litovli. Potencionální turista se však jiným způsobem k těmto propagačním materiálům nedostane. Veškeré informační materiály by měly být především k dispozici v Informačním centru Olomouc, ve kterém kvalitní propagace Litovelska chybí. Dále ve všech informačních centrech obcí mikroregionu a současně ve všech obecních úřadech a turistických aktivitách, které spadají do této oblasti. Důležitá je také propagace Litovelska v návaznosti na okolní mikroregiony a krajské město.

Zlepšit dosavadní situaci v oblasti cestovního ruchu by měla prezentace mikroregionu jako celku (ne pouze města Litovel jako centra mikroregionu) na veletrzích cestovního ruchu u nás i v zahraničí. Kromě již existujícího specifického loga mikroregionu by destinace měla vylepšit svou image vytvořením sloganu, jehož obsah by měl zdůraznit typické prvky destinace: přítomnost CHKO Litovelské Pomoraví s možností využití celé řady cyklostezek k aktivnímu odpočinku, bohatou nabídku kulturně-historických aktivit a pravidelných společenských událostí, přičemž větší důraz klást na hrad Bouzov, zámek v Náměšti na Hané a Javoříčské a Mladečské jeskyně, neboť průzkum ukázal jejich velkou přitažlivost. Dále zdůraznit součást Hané, lidový folklór a místní gastronomii. Aby mohla být poskytnuta kompletní nabídka služeb cestovního ruchu, je nutná spolupráce s cestovními kanceláři, především s CK

BAVI v Litovli, CK PEŘEJ a CK GEOVITA se sídly v Olomouci. Ty by mohly vytvořit balíčky služeb a tím usnadnit práci s hledáním vhodných ubytovacích či stravovacích zařízení. Součástí těchto balíčků pak budou programy s nabídkou turistických atrakcí mikroregionu s cílem prodloužit pobyt v destinaci. Litovelsko je rozlohou malá oblast a cestovní kanceláře zde pravděpodobně zájezdy pořádat nebudou. Lze však spojit návštěvu Litovelska s blízkými destinacemi a opět prodloužit a zvýšit tak jeho návštěvnost.

Dopravní infrastruktura

Z pohledu dopravy je Litovelsko dobře umístěnou oblastí, kterou prochází rychlostní komunikace vedoucí z Olomouce do Mohelnice a železniční trať s mezinárodním významem. Silniční komunikace nižších tříd, propojující obce mikroregionu jsou však v některých místech ve velmi špatném stavu. Protože většina návštěvníků přijíždí do mikroregionu autem, je třeba neustále zkvalitňovat pozemní komunikace, udržovat je v dobrém stavu a budovat nové parkovací plochy. Zároveň je nutné brát v úvahu, že kromě nedostatku financí je Litovelsko limitováno svou unikátní a chráněnou krajinou. Ta nedává příliš volnou ruku pro výstavbu nových silnic. Proto by měl mikroregion dbát na zlepšení služeb pro motoristy především kvalitní rekonstrukcí stávajících silnic s ohledem na přírodu.

Pěší turistika a cykloturistika je poměrně dominantním prvkem v možnostech trávení volného času v mikroregionu. Existuje zde několik pěších tras značené turistickými značkami s různou délkou a náročností. V mikroregionu je vybudováno šest naučných stezek vhodných i pro cykloturistiku. Kvalitní cyklistické stezky přilákají do destinace více turistů. Je proto nutné rekonstruovat a budovat nové cyklostezky a trasy propojující jednotlivé obce mikroregionu (v návaznosti na město Olomouc či Prostějov) jako komplexní produkt cestovního ruchu. V případě infrastrukturní výstavby je nutné dbát na zvýšenou bezpečnost na komunikacích, které jsou určeny pro cyklisty i automobily. Současně vytvořit cyklomapu s vyznačenými cyklostezkami a trasami vedoucími mikroregionem s uvedením plánovaných tras na jednotlivé dny s cílem prodloužit pobyt turistů v destinaci.

Ubytování a stravování

Ubytovací kapacita v mikroregionu je nedostatečná. Z celkového počtu ubytovacích zařízení jsou v provozu pouze tři hotely nacházející se v blízkosti hradu Bouzov, zbylou

kapacitu tvoří penziony a ubytování v soukromí s poměrně nízkou kapacitou a dále turistické ubytovny s ne příliš kvalitní nabídkou služeb. Za nejproblematictější se dá považovat situace s ubytováním v Litovli, ve které je k dispozici pouze motel, dva penziony, ubytovna s internátem a kemp. Hotel Zálůžna v centru Litovle stále čeká na rekonstrukci. Z pohledu dlouhodobého rozvoje by mělo být v zájmu Litovelska soustředit se na další budování ubytovacích míst v destinaci (například přestavbou nevyužitých majetků obcí pro účely cestovního ruchu), získat finanční prostředky na opravu Hotelu Zálůžna nebo zkvalitnit služby v ubytovnách mikroregionu.

Kapacita stravovacích zařízení není v mikroregionu ideální, ale ne tak problematická jako v oblasti ubytování. Stravovací zařízení se koncentrují především ve větších obcích mikroregionu nebo v místech, kde je nabídka turistických atraktivit. Téměř v každé obci se nachází pohostinství, které mají pouze omezenou nabídku stravovacích služeb a provozní dobu. Kvalitní síť restaurací nabízí Litovel, Bouzov nebo Náměšť na Hané. V letních měsících, v době konání různých významných akcí sice restaurační kapacitu rozšiřují nemalá množství letních zahrádek nebo stánkový prodej, avšak podél cyklostezek a tras je nabídka občerstvení či stánků nedostatečná (například cyklotrasa Náměšť na Hané - Bouzov). Budování odpočívadel s kvalitní nabídkou občerstvení je sice sezónní záležitostí, avšak pro rozvoj mikroregionu má nemalý význam.

Shrnutí návrhů a doporučení pro rozvoj mikroregionu na základě zjištěných nedostatků - v oblasti propagace:

- vzájemná komunikace a spolupráce obcí při propagaci mikroregionu
- veškeré propagační materiály směřovat také do Informačního centra v Olomouci
- propagace Litovelska v návaznosti na okolní mikroregiony a krajské město
- prezentace mikroregionu jako celku na veletrzích cestovního ruchu
- vylepšit image Litovelska vytvořením vhodného sloganu
- aktivní spolupráce s cestovními kancelářemi v oblasti vytváření balíčků služeb s pestrá programová nabídka turistických atrakcí i v blízkých destinacích

v oblasti základních služeb:

- údržba a rekonstrukce silniční komunikace s ohledem na ochranu přírody
- zvýšení kapacity a kvality parkovacích ploch
- budování a rekonstrukce ubytovacích míst v mikroregionu (například přestavbou nevyužitých majetků obcí pro účely cestovního ruchu)

- rekonstrukce hotelu Záložna v Litovli (přestěhovat zde TIC, ve kterém by vznikla galerie a výstava s prezentací firem a místních specialit pro ještě větší propagaci mikroregionu)
- zkvalitnit služby v ubytovnách mikroregionu

Finanční prostředky na realizaci těchto návrhů a doporučení lze čerpat z:

- Programu podpory cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj
- Programu rozvoje venkova – Státní zemědělský intervenční fond
- Strukturálních fondů EU – ROP NUTS II Střední Morava
- Olomouckého kraje
- MAS Moravská cesta, MAS Region HANÁ, město Litovel

Pro trvale udržitelný rozvoj v Litovelsku je dále doporučeno:

- aktivní spolupráce se všemi subjekty zainteresovanými v oblasti cestovního ruchu – státním, veřejným i soukromým sektorem
- rekonstrukce a trvalá péče o památky mikroregionu (zvýší atraktivitu oblasti)
- využití zemědělské oblasti pro rozvoj speciálních forem cestovního ruchu jako je venkovská turistika či agroturismus (ekonomická podpora málo atraktivních oblastí mikroregionu)
- podporovat služby určené mladým lidem a rodinám s dětmi – budování sportovních zařízení a hřišť (např. indoorové aktivity, multifunkční centra), vhodným místem je město Litovel jako centrum mikroregionu
- z důvodu stárnutí populace se zaměřit na služby seniorům – zaplní místa mimo sezónu a preferují kvalitní služby (např. levnější ubytování, služby na míru)
- využití řeky Moravy pro vodní turistiku - budování ubytovacích kapacit a kvalitního zázemí pro kempy a autokempy - např. pískovna Náklo (podpora turistických atrakcí na vodě)
- vytvářet a posilovat vazby k tradičním výrobkům spojenými s řemeslnou výrobou a drobným zemědělstvím (rozšiřování kulturních a historických tradic oblasti)
- vytvořit podmínky pro zvyšování počtu podnikatelských subjektů v cestovním ruchu (např. finanční úlevy drobným podnikatelům)

- zkvalitnit a rozšířit spolupráci TIC s regionálními podnikateli – zlepši se propagace služeb, které existují, ale návštěvník se o nich nedozví
- udržovat čistotu a pořádek v jednotlivých obcích, zlepšit vzhled veřejných prostranství a zajistit výsadbu a ozelenění obcí

Shrnutí návrhů a doporučení pro zlepšení současné situace v oblasti pěší turistiky a cykloturistiky:

- zmapovat současný stav cyklostezek a tras Litovelska
- rekonstrukce a budování cyklostezek a tras propojujících jednotlivé obce mikroregionu (v návaznosti na město Olomouc či Prostějov) a propojení s cyklostezkou Bečva
- v případě infrastrukturní výstavby je nutné se zaměřit na jejich bezpečnost
- nadále provádět kvalitní značení cyklotras
- zvýšit kapacity a kvality půjčoven a úschoven kol
- rozšířit služby v ubytovacích zařízeních o kompletní servis kol
- vytvořit cyklomapu s trasami v mikroregionu v návaznosti na okolní destinace (s uvedením plánovaných tras na jednotlivé dny s cílem prodloužit pobyt turistů v destinaci)
- budování odpočívadel podél cyklotras s kvalitní nabídkou občerstvení

10 ZÁVĚRY

Mikroregion Litovelsko je turisticky velmi atraktivní oblastí předkládající svým návštěvníkům k poznání řadu historických stavebních památek a přírodních zajímavostí, turistických a cyklistických tras vedoucích nádhernou přírodou CHKO Litovelské Pomoraví. Bohatá je také nabídka akcí z oblasti kulturního a společenského života. Přesto je tato destinace v posledních letech málo navštěvovaná. Důvodem je nedostatečná propagace destinace, neutěšený stav místních komunikací a nedostatek ubytovacích a stravovacích kapacit. Tato diplomová práce poukazuje na skutečnost, že klesající tendence návštěvnosti turistických atraktivit není způsobená nepřitažlivostí místa, ale skutečností, že turisté se o této lokalitě vůbec nedozví. Také nedostatek ubytovacích míst a malá nabídka stravovacích zařízení podél cyklotras je důvodem, proč lidé často nezůstávají v mikroregionu déle jak jeden den.

Důvodem návštěvy lokality Bouzov a okolí je především poznání, relaxace a zábava, nejpopulárnější aktivitou je zde pěší turistika a cykloturistika. Celkově jsou turisté s tímto místem spokojeni, zvláště pokud se týká služeb pro cykloturisty, vybavení pro sportovní aktivity a volný čas. Oceňují kladný přístup k péči o památky a turistické atraktivity, včetně péče o životní prostředí. Naopak nespokojeni jsou se službami pro motoristy a dopravní infrastrukturou.

Do Litovelského Pomoraví turisté přijíždějí za cykloturistikou, poznávací a pěší turistikou. Mnoho návštěvníků zde zavítá z důvodu účasti na kulturních akcích, společenského života a zábavy. Služby cestovního ruchu však podle nich nedosahují vysoké úrovně. Nespokojeni jsou návštěvníci s rozsahem a dostupností ubytovacích a stravovacích služeb. Negativně hodnotí úroveň služeb pro motoristy a dostupnost mikroregionu hromadnou dopravou. Marně zde hledají příležitosti pro zábavu a atrakce pro děti. Naopak spokojeni jsou se službami pro cykloturisty, péčí o památky a turistické atraktivity.

Představitelé obcí a Mikroregionu Litovelsko si jsou vědomi přítomností krásné přírody CHKO Litovelské Pomoraví na svém území, která vybízí k aktivnímu odpočinku mnoha turistů. Pro svůj ojedinělý přírodní systém láká k procházkám po naučných stezkách nebo jízdě na kole po mnoha cyklostezkách. Společně s mnoha historickými památkami a dalšími zajímavostmi tvoří bohatou nabídku cestovního ruchu. Proto je snahou zástupců Mikroregionu Litovelsko rozšiřovat nabídku služeb v oblasti cestovního ruchu budováním nových cyklostezek a cyklotras nebo

rekonstrukcí a rozšiřování ubytovacích a stravovacích zařízení. Jedním z návrhů na zvýšení atraktivnosti v destinaci je vytvoření profesionální cyklomapy s vyznačenými cyklostezkami a cyklotrasami vedoucími napříč celým mikoregionem. Konkrétně v Litovli je velkou snahou hledat finanční prostředky na rekonstrukci hotelu Záložna v centru města, který by zvýšil počet ubytovacích míst. Současně by v jeho prostorách vzniklo nové turistické centrum s galérií a výstavou s prezentací firem a místních specialit pro ještě větší propagaci mikoregionu. Iniciativou je zviditelnit Litovelsko v katalozích cestovních kanceláří s podrobnou nabídkou programů cestovního ruchu s cílem prodloužit pobyt turistů v destinaci.

Rozvoj mikoregionu Litovelsko je v dnešní době pozvolný a postupný, vyžaduje mnohá úsilí a energie. Přesto má tato destinace všechny předpoklady k tomu, aby prostřednictvím svých navržených opatření obohatila dosavadní potenciál cestovního ruchu a tím nejen zvýšila počty návštěvníků na svém území, ale prodloužila i jejich pobyt. Jde o dlouhou cestu, ve které je nevyhnutelná spolupráce se všemi zainteresovanými subjekty. Jen tak dosáhne Litovelsko svého vytyčeného cíle.

11 SOUHRN

Záměrem diplomové práce bylo provést analýzu současného stavu potenciálu cestovního ruchu a podmínek pro pěší turistiku a cykloturistiku v mikroregionu Litovelsko a navrhnout možnosti a doporučení pro rozvoj cestovního ruchu v této oblasti.

Cestovní ruch je významný společensko - ekonomický fenomén a patří ke třem největším exportním odvětvím na světě. V teoretické části práce – přehledu poznatků je cestovní ruch charakterizován jako součást volného času a ukazatel životní úrovně společnosti. V regionech napomáhá ekonomicky zhodnotit přírodní a kulturně-historické atraktivity, které by bez cestovního ruchu zůstaly většinou nevyužity. Dále se v teoretické části definuje potencionál cestovního ruchu, jeho trvalá udržitelnost a pojem destinace cestovního ruchu. V závěru této části je popisován význam pěší turistiky a cykloturistiky v životě člověka i cestovním ruchu.

Další část obsahuje cíle práce a zvolenou metodiku. Byly použity metody primárních a obsahové analýzy sekundárních dat. Primární data byla získávána dotazníkovým šetřením se zástupci obcí a svazku Mikroregionu Litovelsko a prostřednictvím rozhovoru s pracovníky informačních středisek a cestovních kanceláří. Pro vypracování profilu návštěvníka mikroregionu Litovelsko byly použity sekundární zdroje z České centrály cestovního ruchu - Czech Tourism a návštěvnost některých přírodních a kulturně-historických památek byly získány z internetového zdroje Olomouckého kraje.

V analytické části práce je charakterizována oblast Litovelska včetně CHKO Litovelské Pomoraví a společné cíle dobrovolného svazku obcí - Mikroregionu Litovelsko. Podrobně jsou zde analyzovány existující přírodní a antropogenní atraktivity včetně množství a kvality služeb, které tato oblast turistům nabízí. Další kapitoly informují o propagaci a prezentaci destinace a organizaci a řízení cestovního ruchu v Olomouckém kraji.

Ve výzkumné části práce jsou prezentovány výsledky šetření, provedené na základě rozhovorů a dotazníkového výzkumu. Na základě zjištění současného stavu poznatků byla provedena SWOT analýza slabých a silných stránek, hrozeb a příležitostí analyzovaného území. Z této analýzy jsou poté navržena doporučení pro zlepšení návštěvnosti a atraktivnosti mikroregionu Litovelsko

12 SUMMARY

The aim was to make the analysis of the nowadays potential of tourist industry, conditions for hiking and cycling in Litovelsko microregion also suggest the possibilities and recommendation for the developing of tourist industry in this area.

The tourist industry is important socially and economic phenomenon and belongs among the three biggest export sectors in the world. In theoretical part – in the survey of findings, is the tourist industry characterized as the part of leisure time a indicator of life level in society. In regions it helps to economically evaluate natural and culture-historical atractivities, which would stay without using otherwise. Then I continue with the definition of the tourist industry and its permanent sustainability, also the term destination of tourist industry. The end is describtion of the importance of hiking and cycling in human life and tourist industry.

Further part contains the aims and chosen method. There were used primary and contend analysis of secondary data. Primary data were gained by questionnaire survey with the representatives of localities in the microregion Litovelsko by dialogues with staffers of information centers and travel agencies. For making the visitor profile of region Litovelsko were the secondary sources used, these came from the central office - Czech Tourism. The attendance of some natural a culture-historical atractivities were gained from internet source of Oloumouc border.

In analytic part there is the area of Litovelsko described, including CHKO Litovelské Pomoraví, also the collective aims of voluntary union of villages – Microregion Litovelsko. In details there are existed natural a anthropogenic atractivities analyzed, including the amount a quality of services, which are offered to the tourists. Next chapters are information about the propagation and presentation of destination, organization and also management of tourist industry in Olomouc border.

In exploration part of the thesis there are the results presented. These were made on the basis of the dialogues and questionnaire. According to the results of the present situation there were SWOT analysis made, it means strong and weak points, threats and opportunities of the area. From this analysis there are recommendations suggested to increase the attendance and attractiveness of microregion Litovelsko.

13 REFERENČNÍ SEZNAM

- Agentura ochrany přírody a krajiny české republiky. (2010). *Správa CHKO Litovelské Pomoraví a KS Olomouc*. Retrieved 30. 9. 2012 from the World Wide Web: <http://www.litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz/wps/portal/cs/litovelske-pomoravi/o-sprave-chko/>
- Beranová, V. (2011). *Cestovní ruch a kulturní dědictví*. Praha: Vysoká škola cestovního ruchu a teritoriálních studií.
- Bieger, T. (2008). *Management von Destinationen*. 7. Auflage. München: Oldenbourg Wissenschaftsverlag.
- Bína, J. (2010). *Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice*. [Dokument]. Retrieved 30. 10. 2012 from the World Wide Web: <http://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/cestovni-ruch/potencialCR/PotencialCR-text.pdf>
- Bína, J. (2010). *Využití potenciálu cestovního ruchu v České republice*. [Dokument]. Retrieved 21. 10. 2012 from the World Wide Web: <http://www.uur.cz/images/3-cestovni-ruch/vyuziti-potencialu-cestovniho-ruchu/vyuziti-potencialu-cr-zprava-2010.pdf>
- Bradová, M. & Janeček, F. (2008). *Sborník KČT, vydáný ke 120. výročí KČT*. Jihlava: KČT Tesla Jihlava.
- Buhalis, D. (2003). *ETourism: Information Technology for Strategic Tourism Management*. New Jersey: Prentice Hall.
- CzechTourism. (2010). *Mapa turistických regionů a oblastí*. Retrieved 15. 9. 2012 from the World Wide Web: <http://www.czechtourism.cz/pro-odborniky/mapa-turistickych-regionu-a-oblasti/>
- Dohnal, T. (2002). *Koncepce a metodika systému komunální rekreace na úrovni obce*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Fišerová, V. (2008). *Volný čas a jeho animace v cestovním ruchu*. Praha: Vysoká škola hotelová.
- Francová, E. (2003). *Cestovní ruch*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Frömel, K. (2002). *Kompendium psaní a publikování v kinantropologii*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Goeldner, Ch. R. & Ritchie, J. R. B. (2009). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. Hoboken: John Wiley&Sons.

- Guth - Jarkovský, J. (2003). *Turistika – Turistický katechismus*. Praha: Baset.
- Hall, C. M. & Page, S. J. (2006). *The Geography of Tourism and Recreation Environment, place and space. 3. edition*. London: Routledge.
- Hesková, M. a kol. (2006). *Cestovní ruch*. Praha: Fortuna.
- Hrabánková, M., Řehoř, P., Rolínek, L. & Svatošová, L. (2011). *Faktory regionálního rozvoje a jejich vliv na sociálně-ekonomický potenciál regionu*. Brno: Akademické nakladatelství CERM.
- Indrová, J., Houška, P. & Petruš, Z. (2011). *Kvalita ve službách cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola ekonomická.
- Kotíková, H. & Kotůlek, J. (2012). *Kvalita služeb v segmentu venkovského cestovního ruchu*. Olomouc: Střední Morava – Sdružení cestovního ruchu.
- Kotíková, H. & Schwartzhoffová, E. (2008). *Nové trendy v pořádání akcí a událostí (events) v cestovním ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.
- Kvasnička, T. (2007). *Terénní cyklistika*. [Sborník z konference Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR]. Jablonec na Nisou: ČeMBA.
- Landa, P. & Lišková, J. (2006). *Rekreační cyklistika*. Praha: Grada Publishing.
- Lednický, V. & Pyka, J. (2011). *Management turistické destinace*. Opava: Slezská univerzita.
- Město Litovel. (2005). *Stanovy: Svazek obcí Mikroregionu Litovelsko*. [Dokument]. Retrieved 9. 11. 2012 from the World Wide Web: <http://www.litovel.eu/cs/svazek-obci/stanovy/stanovy.html>
- Musil, M., Dušáková, K., Luštický, M. & Voráček, J. (2008). *Potenciál a zatížení oblasti cestovním ruchem v souvislosti s ochranou životního prostředí*. Jindřichův Hradec: Oeconomica.
- Neuman, J., Brtník, J., Doulalík, P., Šafránek, J., Vomáčko, L. & Vomáčková, S. (2000). *Turistika a sporty v přírodě*. Praha: Portál.
- Ochrana přírody. (2008). *Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví*. Retrieved 5. 10. 2012 from the World Wide Web: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/Z-nasi-prirody/chrana-krajinna-oblast-litovelske-pomoravi.html>
- Olomoucký kraj (2000). *Statistika návštěvnosti turistických cílů v letech 2000-2011*. [Dokument]. Retrieved 25. 11. 2012 from the World Wide Web: <http://www.kr-olomoucky.cz/statistika-navstevnosti-turistickych-cilu-v-letech-2000-2011-aktuality-1135.html>
- Olomoucký kraj. (2011). [Tisková zpráva 26. 11. 2011]. Retrieved 22. 10. 2012 from

- the World Wide Web: <http://www.kr-olomoucky.cz/pro-media/aktuality/471/tz-vysledky-7-divu-ok.pdf>
- Olomoucký kraj. (2012). *Návštěvnost turistických míst v regionu se loni mírně zvýšila, kraj se více zaměří na marketingové aktivity*. Retrieved 23. 10. 2012 from the World Wide Web: <http://www.kr-olomoucky.cz/navstevnost-turistickych-mist-v-regionu-se-loni-mirne-zvysila-kraj-se-vice-zameri-na-marketingove-aktivity-aktuality-921.html>
- Ondráček, J., Hřebíčková, S. (2007). *Cykloturistika*. Brno: Masarykova univerzita.
- Orieška, J. (2010). *Služby v cestovním ruchu*. Praha: IDEA SERVIS.
- Page, S. J. & Connell, J. (2006). *Tourism: A modern synthesis*. Cengage Learning EMEA.
- Palatková, M. (2011). *Marketingový management destinací*. Praha: Grada Publishing.
- Pásková, M. & Zelenka, J. (2002). *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj.
- Petříčková, L., Studnička, P. & Vrchotová, M. (2012). *Organizace cestovního ruchu v krajích a v turistických regionech České republiky*. Praha: Česká centrála cestovního ruchu-Czech Tourism.
- Pourová, M. (2010). *Marketing a management venkovského cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola cestovního ruchu a teritoriálních studií.
- Ritchie, J. & Crouch, G. I. (2003). *The Competitive Destination: a Sustainable Tourism Perspective*. Wallingford: CABI Publishing.
- Ryglová, K. (2009). *Cestovní ruch. Soubor studijních materiálů*. Ostrava: KEY Publishing.
- Ryglová, K., Burian, M. & Vajčnerová, I. (2011). *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada Publishing.
- Schejbal, C. (2008). *Typologie cestovního ruchu*. Přerov: Vysoká škola logistiky.
- Schejbal, C. (2011). *Optimalizace produktů cestovního ruchu*. Přerov: Vysoká škola logistik.
- Schneider, J., Fialová, J. & Vyskot, I. (2009). *Krajinná rekreologie II*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita.
- Vanhove, N. (2010). *The Economics of Tourism Destinations*. London: Routledge.
- Wang, Y. & Pizam, A. (2011). *Destination Marketing and Management: Theories and Applications*. Wallingford: CABI Publishing.

Ostatní internetové zdroje

<http://www.mikroregionlitovelsko.cz>
<http://www.litovel.eu>
<http://chranene-uzemi.sije.cz>
<http://www.caves.cz>
<http://www.hrad-bouzov.cz>
<http://www.namestnahane.cz>
<http://zamek.namestnahane.cz>
<http://www.muzeumlitovel.cz>
<http://www.muzeumharmonik.estranky.cz>
<http://muzeum.obeccholina.cz>
<http://www.novezamky.cz>
<http://www.kudyznudy.cz>
<http://www.mklitovel.cz>
<http://www.turistika.cz>
<http://www.in-life.cz>
<http://www.bowlinglitovel.cz>
<http://www.staj-bouzov.webpark.cz>
<http://www.minikarybouzov.cz>
<http://www.kolobezkybouzov.cz>
<http://www.freelitovel.cz>
<http://www.bobr-cup.cz>
<http://www.cyklotoulky.cz>
<http://mapy.idnes.cz>
<http://www.strednimorava-tourism.cz>
<http://www.r35.ecn.cz>
<http://www.ceskedrahy.cz>
<http://vyletnik.cz>
<http://www.hotelbouzov.cz>
<http://www.valaskuvgrunt.eu>
<http://www.hotelypenziony.cz>
<http://www.ustarehomlyna.cz>
<http://www.penzion-novaves.cz>

<http://www.apartmany-pekin.cz>
<http://www.ubytovani-litovel.unas.cz>
<http://www.napinde.cz>
<http://www.chalupaufousa.cz>
<http://www.savin.cz>
<http://www.chatajeskynka.cz>
<http://www.soslitovel.cz>
<http://www.kr-olomoucky.cz>
<http://kolari.olomouc.com>
<http://www.regionalni-znacky.cz>
<http://cyklistevitani.cz>

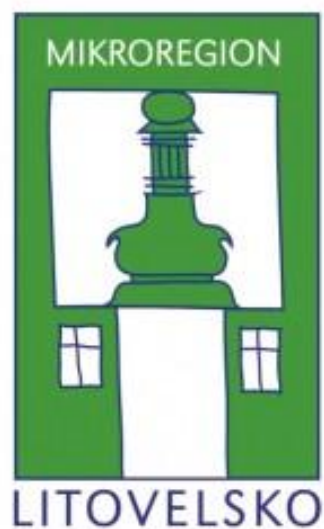
15 PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazník pro starosty obcí a představitele Mikroregionu Litovelsko

(jde pouze o základní otázky)

1. Jaké atraktivita mohou přilákat návštěvníky do vaší obce?
2. Jaké služby v oblasti cestovního ruchu jsou nabízeny návštěvníkům ve vaší obci?
3. Jakým způsobem probíhá propagace obce v oblasti cestovního ruchu? (kde? a kdy?)
4. Jaké byly realizovány projekty v oblasti cestovního ruchu a co je výstupem těchto projektů?
5. Jaké projekty pro rozvoj cestovního ruchu momentálně probíhají?
6. Jaké projekty pro zatraktivnění obce plánujete?
7. Co byste chtěli vylepšit v oblasti cestovního ruchu?
8. Jaké navrhuje opatření pro rozvoj cestovního ruchu v mikroregionu Litovelsko s důrazem na pěší turistiku a cykloturistiku?
9. Jak probíhá spolupráce se Sdružením cestovního ruchu – Střední Morava?
10. V jakých oblastech spolupracujete se Sdružením cestovního ruchu a jak tuto spolupráci hodnotíte?

Příloha 2. Logo Mikroregionu Litovelsko (www.litovel.eu)

Příloha 3. Logo CHKO Litovelské Pomoraví
(www.litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz)

Příloha 4. Logo projektu Cyklisté vítáni (www.cyklistevitani.cz)

Příloha 5. Mapa cyklotras v mikroregionu Litovelsko (www.kolari.olomouc.com)

